

BUDAPEST FŐVÁROS XV. KERÜLETI
ÖNKORMÁNYZAT
ALPOLGÁRMESTERE

Képviselői Csoportnak
leadva:

2015 NOV 18.

Ikt.sz.: 1167-295 /2015

Hiv. sz.: 5/37328-2/2015

Ktsz.: 1146-18 /2015

(Népjóléti és Intézményfelügyeleti és Póosztály)

Az ülés időpontja: 2015. december 1.

ELŐTERJESZTÉS

a Budapest Főváros XV. kerületi Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió
felülvizsgálatáról

Tisztelt Képviselő-testület!

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) 92. § (3) bekezdése szerint „A legalább 2000 lakosú települési önkormányzat - a területén élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében - szolgáltatástervezési koncepciót készít. A szolgáltatástervezési koncepció tartalmát a helyi önkormányzat két évente felülvizsgálja, aktualizálja.”

A XV. kerületi Önkormányzat első szociális szolgáltatástervezési koncepciója (a továbbiakban: Konceptió) 2004-ben készült, amely két évente felülvizsgálva és aktualizálva lett. A Képviselő-testület minden esetben - a Konceptióban leírtak szerint - tudomásul vette a már megvalósult elképzeléseket, illetve meghatározta a jövőbeli célokat.

A Konceptió felülvizsgálata 2015. évben ismét esedékessé vált. A felülvizsgálat során figyelembe vettük a következő évek várható legfontosabb szociálpolitikai kihívásait:

1. A társadalmi összetartozás erősítése – a magyar társadalom túlzottan megosztott, szétföredezett az iskolázottság, foglalkoztatottság, fogyasztás és életmód szempontjából.
2. A nagyon kedvezőtlen népesedési folyamatok fékezése, visszafordítása – a családok megerősítésével, a gyermekvállalás feltételeinek javításával.
3. A szegénység csökkentése – Európai Unióss összevetésben a 27 tagország közül hazánk az összlakosság tekintetében a középmezőnyben, míg a gyerekszegénység esetében a legrosszabb harmadban található. Meghatározó okok: iskolai végzettség, munkaerő-piaci státusz, gyerekszám, etnikai státusz, települési hierarchiában elfoglalt hely. A szegények 40%-a olyan tartós és mély szegénységben él, ahová a szociálpolitikai eszközrendszer adekvát módon nem ér el.
4. A foglalkoztatottság, a munkaerő-piaci aktivitás növelése, különösen a leghátrányosabb helyzetű társadalmi csoportok számára – a szociális ellátások munkára ösztönzésének javításával (szoros együttműködésben a foglalkoztatáspolitikai és felnőttképzési intézményekkel), az atipikus munkavégzéshez rugalmasabban igazodó támogatórendszerrel.
5. Az időskori biztonság garantálása – a saját jogon megfelelő összegű nyugdíjra nem jogosult, valamint szociális körülményeik, egészségi állapotuk miatt gondoskodást igénylő emberek támogatása.
6. A megfelelő lakhatás biztosítása mindenki számára, beleértve az eladósodás, a hitel- vagy közüzemi díjhátralék miatti kilakoltatás megelőzését – különösen a lakás-vesztés megakadályozásával, a lakhatás támogatásával, adósságkezeléssel.

7. A szociális és gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltatások hozzáférhetővé tétele mindenki számára, a minőségi, rugalmas, emberközpontú és lakosságközeli szolgáltatások erősítésével.
8. A területi elkülönülés, szegregáció megakadályozása.
9. A hátrányos megkülönböztetés, diszkrimináció kiküszöbölése, különösen a nők, a fogyatékkal élő személyek, a cigány, illetve a más kisebbséghez tartozó emberek társadalmi integrációjának erősítése érdekében.

Önkormányzatunknak a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvényből és az Szt-ből adódó kötelező és önként vállalt feladatainak ellátása érdekében folyamatosan biztosítani kell a szociális ellátások és szolgáltatások anyagi fedezetét, az intézmények működéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételeket, továbbá az azok fejlesztéséhez, állagmegóvásához szükséges forrásokat.

A XV. kerületben a jelenleg hatályos jogszabályok szerint valamennyi kötelezően ellátandó szociális és gyermekvédelmi ellátás biztosított és minden rászoruló számára elérhető.

Az előző felülvizsgálat óta tömeges jogszabály módosulás történt a szociális és gyermekvédelmi ellátások szabályozása terén, melyek közül a legfontosabbak:

- 2013. január 1-jétől került kialakításra a járási rendszer, mellyel a szociális területről az alanyi, normatív közgyógyellátás, az alanyi ápolási díj, továbbá az egészségügyi szolgáltatásra való jogosultsággal, a menekültekkel és a hadigondozottakkal kapcsolatos feladatok átkerültek a járási hivatalokhoz,
- 2013. január 1-jével megalakult a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság,
- 2014. január 1-jétől változtak az ápolási díj szabályai, az átmeneti segély, a temetési segély és a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás önálló ellátási formaként megszűnt, és önkormányzati segéllyé olvadt össze, a rendszeres szociális segély összege pedig 21.708 Ft-ról 22.769 Ft-ra emelkedett,
- 2015. március 1-jétől megszűnt a rendszeres szociális segély, bevezetésre került az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás,
- az aktív korúak ellátásával kapcsolatos feladatok az önkormányzatoktól a járási hivatalokba kerültek, átalakult a segélyezés rendszere,
- a lakásfenntartási támogatás, az adósságkezelés, a méltányos közgyógyellátás, a méltányos ápolási díj, az önkormányzati segély szabályai kikerültek az Szt-ből,
- Az önkormányzatok által biztosított ellátás neve 2015. március 1-jétől egységesen települési támogatás lett,
- a települési támogatás megállapításának, kifizetésének, folyósításának, valamint felhasználása ellenőrzésének szabályairól szóló rendeletét legkésőbb 2015. február 28-áig kellett megalkotnia,
- 2015. november 30-áig a Képviselő-testületnek, 2016. január 1-jei hatállyal integrálni kellett a gyermekjóléti- és családsegítő szolgálatot,

Az előterjesztés 1. melléklete a 2013-ban elfogadott Konceptióban meghatározott célok időarányos megvalósulását, a 2. melléklete a felülvizsgálat tervezetét tartalmazza.

Az Szt. 92. § (7) bekezdése alapján a Konceptió felülvizsgálatának tervezetét a Szociálpolitikai Kerekasztal 2015. november 12-i ülésén véleményezte, mely szerint azt elfogadásra javasolja a Képviselő-testületnek. A kerekasztal véleményét az önkormányzatnak lehetőség szerint kell figyelembe vennie.

Kérem a tisztelt Képviselő-testületet, hogy tárgyalja meg az előterjesztést és fogadja el a határozati javaslatokat.

Budapest, 2015. november 18.,

Németh Angéla
alpolgármester

Melléklet:

1. Tájékoztató a Szociális Szolgáltatástervezési Konceptióban megfogalmazott célok időarányos végrehajtásáról 2013-2015.
2. Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió felülvizsgálata.

1. **Témafelelős:** Intézményfelügyeleti és Humán Főosztály.....
2. **Egyeztetésre megküldve:** Közgazdasági Főosztály
3. **Bizottságok:** PTB ESZB VKB KKB JÜB KÉB
4. **Jegyzői láttamozás:** 2015. november hó 18. nap **Aláírás:**
5. **Meghívandók:** az érintett intézményvezetők.
6. **Az előterjesztést kapják:** -

Határozati javaslatok:

A Képviselő-testület úgy dönt, hogy

(1) elfogadja a Budapest Főváros XV. kerület Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiójának 2015. évi felülvizsgálatát.

Határidő: 2015. december 1.

Felelős: polgármester

(2) felkéri a polgármestert, hogy gondoskodjon Budapest Főváros XV. kerület Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiója 2015. évi felülvizsgálatának megjelentetéséről az Önkormányzat honlapján.

Határidő: 2015. december 30.

Felelős: polgármester

A döntés alapjául szolgáló jogszabályhelyek:

- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.) 92. § (3), (4) és (7) bekezdései.

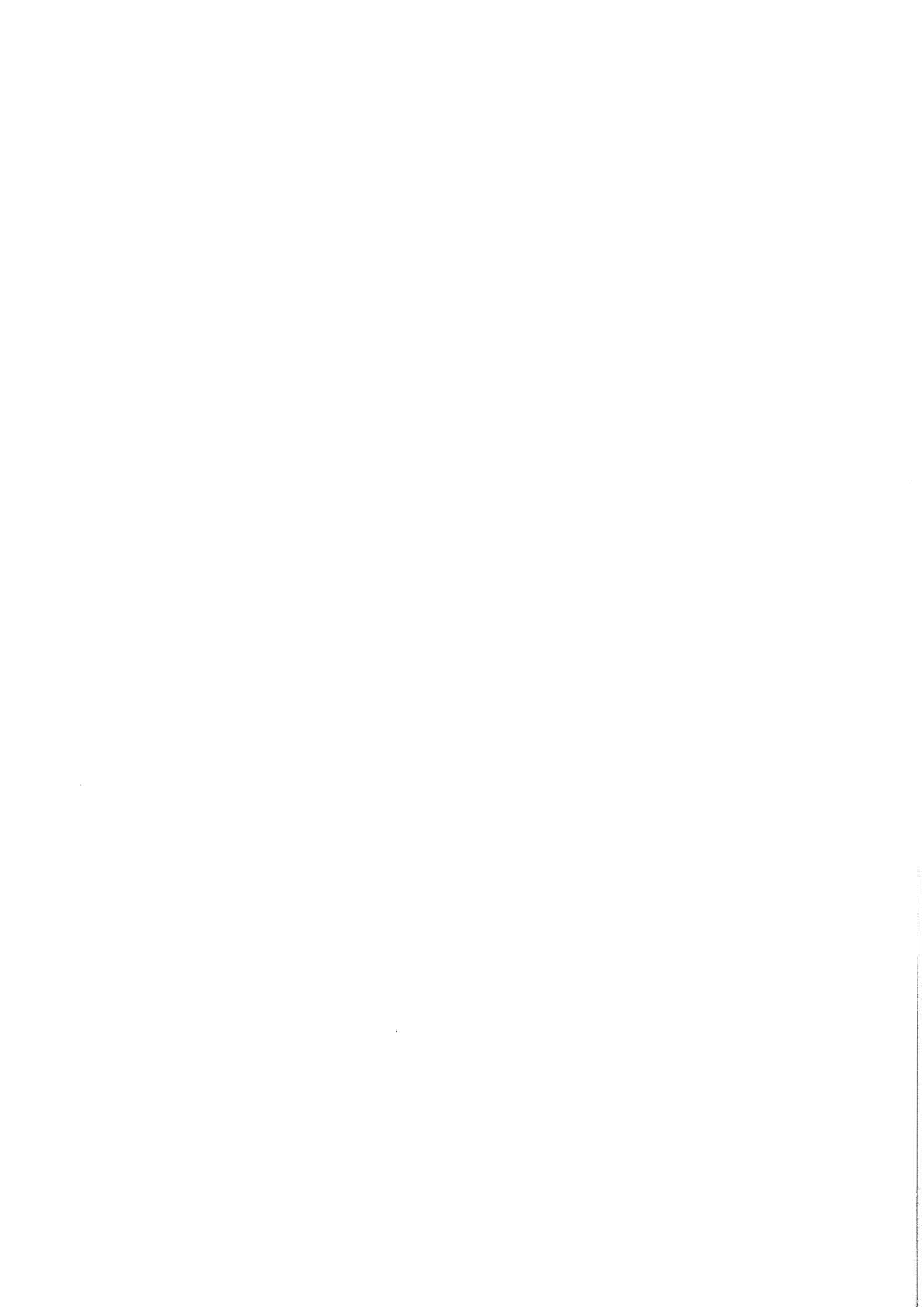
A határozati javaslatok elfogadásához egyszerű szavazattöbbség szükséges!

**Tájékoztató a Szociális Szolgáltatástervezési Konceptióban megfogalmazott célok
időarányos végrehajtásáról
2013-2015**

Meghatározott célkitűzések	Intézkedések	Eredmények, indikátorok
Valós szükségletekre épülő helyi szociálpolitika működtetése.	Segélyezési és szociális szolgáltatási rendszer működésének átvilágítása, folyamatos vizsgálata, értékelése, a jogszabályokban meghatározottak szerint. (Feltárni és megszüntetni azokat a hiányokat, amelyek az ellátás biztonságát veszélyeztetik.)	Az ESZB évente egy alkalommal értékeli az intézmények szakmai munkáját. A Képviselő-testület szükség szerint módosította a vonatkozó helyi rendeleteket.
A segélyezés volumenének fenntartása, fejlesztése.	A Képviselő-testület az önk. költségvetésében folyamatosan biztosította az anyagi forrást.	A Képviselő-testület szükség szerint módosította a vonatkozó helyi rendeleteket, 2014-ben felemelte az egy főre jutó jövedelemhatárt és megemelte az alkalmanként adható segély összegét.
Méltányos közgyógyellátásban részesülők körének bővítése.	A vonatkozó rendelet módosítása 2013-ban és 2014-ben.	A jogosultsági feltétel enyhítésével 2013-ban 1058 fő, 2014-ben 1917 fő volt jogosult méltányos közgyógyellátásra. 2015. március 1-jétől a méltányos közgyógyellátás megszüntetésre került, helyette Palota gyógyszer-támogatást biztosít az önkormányzat.
HPV elleni védőoltások folyamatos biztosítása.	A költségvetési rendeletben a forrás folyamatosan biztosított.	2013-ban 303 fő 2014-ben 153 fő lánygyermek igényelte az oltást. 2014 szeptemberétől az oltást az állam finanszírozza
Munkanélküliség csökkentése.	Közfoglalkoztatás szervezése.	2013-ban 378 fő önk. ktsg.: 16 176 eFt 2014-ben 492 fő önk. ktsg.: 18.101 eFt
Gyermekszegénység visszaszorítása.	Gyermekek nyári étkezésének, táboroztatásának és szabadidős programjának megszervezése.	2013-ban 368 gyermek, 54 munkanapon, 2014-ben 378 gyermek, 54 munkanapon naponta egyszeri meleg ételt kapott a nyári szünetben. Önk. ráfordítás: 2013-ban 3.223 eFt, 2014-ben 3.440 eFt volt.
Újszülöttek támogatása	A Képviselő-testület babakelengyével köszöntötte a kerületi újszülötteket, majd 2014-től 20.000 Ft	2013. márciusában 184 gyermek törvényes képviselője igényelte a babakelengyét. 2014-ben 306 gyermek kapott 20.000 Ft összegű támogatást.

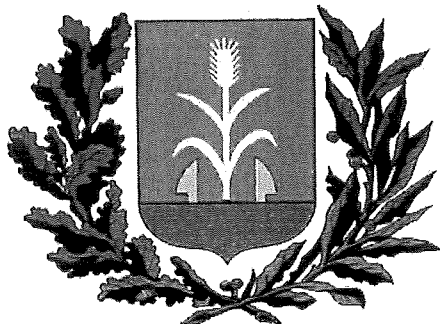
	pénzbeli támogatást adó	
Oltási támogatás kisgyermek részére	A Képviselő-testület 2015-től 20.000 Ft támogatást nyújt olyan védőoltások igénybevételére melyek nem kötelezőek (varicella, rota, meningococcus)	2015. október 31-ig 148 fő igényelte a támogatást.
Idősek kapcsolatos stratégiai célok.	A Képviselő-testület 2013-ban létrehozta az Idősügyi Tanácsot.	Az Idősügyi Tanács évente legalább kétszer ülésezik.
Idősügyi koncepció elkészítése.	Koncepció kidolgozása.	Az SZCSTB 2013. októberében elfogadta a helyi Idősügyi koncepciót.
Az idősek klubjában tagsági kártya bevezetése és a tagdíj csökkentése.	A Képviselő-testület csökkentette az idősek klubjában a befizetendő díj mértékét.	A klubok tagságának száma folyamatosan emelkedik. A tagsági kártyával a klubtagok mindhárom klub szolgáltatásait igénybe vehetik és kedvezményesen vehetik igénybe a Csokonai Művelődési Központ programjait.
Levendula 60+ idősügyi program és kedvezménykártya bevezetése	A Képviselő-testület anyagi forrást nyújt a programelemek megvalósítására	2014-ben az Önkormányzat elnyerte az „Idősbarát Önkormányzat Díj”-at, eddig 600 fő igényelte a kedvezménykártyát, „Levendula” szabadegyetem: 4 sikeres szemeszter, kirándulások, generációs együttműködések.
Szépkorúak köszöntése.	90, 95 és 100 évesek személyes köszöntésének megszervezése. A költségvetési rendeletben a forrás folyamatosan biztosított.	Kerületünkben élő, minden 90, 95 és 100. életévét betöltött állampolgárt – hozzájárulásukkal – polgármester, alpolgármesterek és a körzeti képviselők köszöntötték. 100 évesek köszöntése: 2013-ban 4, 2014-ben 6 fő.
Időskorúak gondozóházának bővítése	A Képviselő-testület döntése szerint a gondozóház 80 -100 fő férőhelyre bővül és az ÉPK területen kerül kialakításra.	A gondozóházi elhelyezésre nagy igény mutatkozik, amely igényeket a jelenlegi 12 férőhellyel nem lehet kielégíteni.
Demens ellátás bevezetése	A Képviselő-testület döntése szerint 12 fős demens nappali ellátás megszervezését biztosítja	A Kontyfa utcai Idősek Klubjában 12 fős nappali ellátás biztosítása. A megvalósulás tervezett időpontja: 2016 szeptember.
A szociális és gyermekvédelmi ellátás érdekében kötött ellátási szerződések fenntartása, megújítása.	Az ellátási szerződések (Szoc. és Rehab. Alapítvány, Humán Sztráda, Félúton Alapítvány, Aranyhíd Gyermek Átmeneti Otthona) fenntartásra	A szolgáltatók több száz XV. kerületi család szociális, mentális problémájának megoldásában nyújtottak segítséget.

	illetve megújításra került.	
A családok átmeneti otthonában élők számára az ún. kiléptető lakások számának növelése.	A Képviselő-testület döntése alapján a kiléptető lakások száma nőtt.	A kiléptető lakás száma 2012-re 3-ról 10-re nőtt, amelyeket a Szoc. Rehab. Alapítvány működtet. Javasolt a kiléptető lakások számának növelése.
A prevenciós szűrőprogramok folytatása (egészségnap) az Egészségügyi Intézményben és az idősek klubjaiban.	A költségvetési rendeletben a forrás folyamatosan biztosított.	Évente két alkalommal több száz fő résztvevővel.
ÉNO által használt épületrész bővítése.	Képviselő-testület döntése alapján a Szociális Városközpontba (Inspirálház) költözik a családsegítő szolgálat, a megüresedő épület egyik részét veheti birtokba az ÉNO	A családsegítő szolgálat 2015. szeptemberében átköltözött, a szükséges átalakításokat 2016. évben lehet elvégezni.

**BUDAPEST FŐVÁROS
XV. KERÜLETI SZOCIÁLIS
SZOLGÁLTATÁSTERVEZÉSI
KONCEPCIÓ
FELÜLVIZSGÁLATA**

...../2015. (.....) számú
képviselő-testületi
határozat alapján

RÁKOSPALOTA - PESTÚJHELY - ÚJPALOTA

**BUDAPEST FŐVÁROS XV. KERÜLET
ÖNKORMÁNYZATA**

2015

TARTALOMJEGYZÉK

I. A szociális szolgáltatástervezés

1.1 A szolgáltatástervezési koncepció megalkotásának célja és feladata	4
1.2 A koncepció felülvizsgálatának feladata	5
1.3 Alapelvek meghatározása.....	5
1.4 Értékek meghatározása.....	6
1.5 Jogszabályi háttér.....	6
1.6 Európa Uniós folyamatok.....	7

II. A XV. kerület általános jellemzői, statisztikai adatai

2.1 Településszerkezet, infrastruktúra.....	9
2.2 A lakosság egyes demográfiai jellemzői.....	9
2.2.1 A XV. kerületi népesség száma, területi elhelyezkedése, egyéb demográfiai jellemzői... 13	
2.2.2 Iskolázottsági mutatók.....	16
2.2.3 Foglalkoztatottsági mutatók.....	17
2.2.4 A háztartások, családok legfontosabb jellemzői	19
2.3 A kerületi lakásállományról.....	20

III. A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényben előírt, illetve önként vállalt szociális gondoskodási formák

3.1 A XV. kerületi Önkormányzat által biztosított pénzbeli és természetbeni ellátások.....	24
3.2 Szociális szolgáltatások.....	26
3.2.1 A XV. kerületi Önkormányzat által biztosított szociális szolgáltatások.....	27

IV. Az egyes szociális ellátási, szolgáltatási formák helyzete

4.1 A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény alapján nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások.....	28
4.1.1 Pénzbeli ellátások.....	29
4.1.2 Természetben nyújtott ellátások.....	45
4.2 A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény alapján nyújtott szociális szolgáltatások (személyes gondoskodást nyújtó ellátások)....	57
4.2.1 Alapszolgáltatások	58
4.2.2 Szakosított ellátások.....	75
4.2.2.1 Átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények.....	76
4.3 A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. alapján adható pénzbeli és természetbeni ellátást és személyes gondoskodást biztosító támogatási formák	78

4.3.1 Pénzbeli és természetbeni ellátások	79
4.3.2 Személyes gondoskodást biztosító támogatási formák	83
4.4 A menedékjogról szóló 1997. évi CXXXIX. törvény alapján adható szociális jellegű támogatási formák.....	92

V. A nem önkormányzatok által végzett szociális szolgáltatások helye és szerepe a kerületi ellátásban

5.1 A civil szervezetek szerepe a szociális jellegű tevékenységek rendszerében	92
5.2 Ellátási szerződés kötése önkormányzati feladat átvállalására	93
5.3 Pályázatok és egyéb támogatások szociális célú civil szervezetek részére.....	93
5.4 Helyi szociálpolitikai kerekasztal.....	94

VI. Stratégiai kihívások a szociális szolgáltatások fejlesztésében

6.1 A szociális ellátórendszer SWOT analízise	96
6.2 A tervezett tennivalók, célok megvalósítása és a további feladatok kijelölése.....	96
6.3 A szociális és gyermekvédelmi ellátások fenntartásának, működtetésének finanszírozása.....	98

VII. Mellékletek

1. sz. melléklet: kapcsolódó legfontosabb jogszabályok jegyzéke
2. sz. melléklet: Budapest XV. kerület demográfiai jellemzői
3. sz. melléklet: a XV. kerületi teljes dijhátralékok összege
4. sz. melléklet: gázdíj és víz- csatornadíj tartozások mértéke a XV. kerületben
5. sz. melléklet: létminimum értékek 2006-2015
6. sz. melléklet: nyertes pályázatok 2010-2015

VIII. Függelék

- ESZI szervezeti felépítése
- Nyilvántartott álláskeresők száma Budapest kerületeiben 2014. január 20-án és 2015.január 20-án
- 2011. évi KSH népszámlálási adatok

I.

SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSTERVEZÉS

1.1. A SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSTERVEZÉSI KONCEPCIÓ MEGALKOTÁSÁNAK CÉLJA ÉS FELADATA

A szolgáltatástervezési koncepció az önkormányzatok szociális stratégiájának, operatív tervezésének és az operatív tervekben származtatott fejlesztési projektjeinek alapdokumentuma. Meghatározza a fejlesztési irányok különféle szintekre történő lebontása révén a szociális szolgáltatások, illetve az azokat körülvevő környezet viszonyát.

A szolgáltatástervezési koncepció célja egy olyan dokumentum létrehozása, amely átfogó képet nyújt a XV. kerület ellátási kötelezettségének helyzetéről, a szociális szükségletekről, a rendelkezésre álló lehetőségekről, a szolgáltatások fejlesztésének irányairól, racionalizálásukról.

Továbbá célja:

- ✓ feltárni és megszüntetni azokat a hiányokat, amelyek az ellátás biztonságát veszélyeztetik,
- ✓ olyan szolgáltató rendszer létrehozása, amely összehangoltan működik, lefedi a szociális szükségleteket, minőségi- és differenciált szolgáltatást nyújt, és amelynek a középpontjában az egyén áll,
- ✓ rávilágítani a XV. kerületben működő szociális ellátó rendszer esetleges hiányosságaira.
- ✓ kijelölni az irányt a szükségletekhez igazodó intézményrendszer kialakításához,
- ✓ a meglévő szolgáltatások minőségének emeléséhez,
- ✓ tárgyi és infrastrukturális feltételek javításához,
- ✓ az intézmények alapvető működőképességének erősítéséhez,
- ✓ célcsoport elérésének javításához,
- ✓ kommunikációs és tájékoztatási hatékonyság növeléséhez,
- ✓ külső partnerekkel való együttműködés fejlesztéséhez,
- ✓ esélyegyenlőségi intézkedésekhez,
- ✓ a pályázati aktivitás fokozásához.

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.) **92. § (3) bekezdése** szerint a legalább kétezer lakosú települési önkormányzat a településen, fővárosban élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében szolgáltatástervezési koncepciót készít. A szolgáltatástervezési koncepció tartalmát az önkormányzat két évente felülvizsgálja és aktualizálja.

A koncepció tartalmazza különösen:

- a) a lakosságszám alakulását, a korösszetételt, a szolgáltatások iránti igényeket,

b) az ellátási kötelezettség teljesítésének helyzetét, az ütemtervet a szolgáltatások biztosításáról,

c) a szolgáltatások működtetési, finanszírozási, fejlesztési feladatait, az esetleges együttműködés kereteit,

d) az egyes ellátotti csoportok (idősek, fogyatékos személyek, hajléktalan személyek, pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek) sajátosságaihoz kapcsolódóan a speciális ellátási formák, szolgáltatások biztosításának szükségességét.

A XV. kerületben az első szociális szolgáltatástervezési koncepció 2004-ben készült el, majd 2006-ban, 2008-ban és 2011-ben és 2013-ban felülvizsgálva és aktualizálva lett.

A XV. kerületi Önkormányzat Képviselő-testülete mindegyik alkalommal - a koncepcióban leírtak szerint - tudomásul vette a már megvalósult elképzeléseket, illetve meghatározta a célokat.

Fentiek figyelembe vételével a 2015. évi felülvizsgálatnak célja, hogy bemutassa kerületünkben a jogi, gazdasági, és társadalmi változások hatását a szociális szolgáltatásokra.

Helyzetjelentést fogalmaztunk meg a jelenlegi viszonyokról, és bemutatjuk az előző felülvizsgálat elkészítésekor megfogalmazott célok megvalósítását és az előttünk álló feladatok körét.

1.2. A KONCEPCIÓ FELÜLVIZSGÁLATÁNAK FELADATA

- Kerületi helyzetkép bemutatása, amely kitér a felülvizsgálata óta történt változásokra a kerület szociális helyzetére, demográfiai, statisztikai adataira, a foglalkoztatottsági helyzetére.
- A koncepció felülvizsgálatakor meghatározott feladatok időarányos végrehajtásának bemutatása, azok eredményessége, a továbbra is megvalósításra váró feladatok feltérképezése.
- A szociális ellátórendszer felépítése, abban történt változások, a megváltozott jogi szabályozás bemutatása, az önkormányzati hatáskörben történt szabályozás változása, a helyi szinten – jegyzői hatáskörben, valamint önkormányzati hatáskörben – hozott döntések alakulása. Az Szt.-ben és a helyi rendeletben meghatározott ellátások típusonkénti bemutatása.
- A jövőbeli feladatok, fejlesztési irányvonalak bemutatása.

1.3. ALAPELVEK MEGHATÁROZÁSA

- Jog az emberhez méltó életre és ennek elidegeníthetlensége.
- Esélyegyenlőség biztosítása a kerület valamennyi rászorulója számára és egyenlő hozzáférés biztosítása a szociális szolgáltatásokhoz.
- Mindennemű hátrányos megkülönböztetés tilalma kor, nem, vallási, etnikai hovatartozás, szexuális irányultság, vagyoni helyzet, politikai nézet, fogyatékoság és egyéb helyzet miatt.
- A szociális biztonság megteremtése az önkormányzat koordinatív szerepének erősítésével a szociális intézmények, valamint a szociális tevékenységet folytató nonprofit, egyházi és civil szervezetek között.

- Nyitott szociálpolitika, az önkormányzat szerepének tisztázása (az önkormányzat csak az egyik felelős szereplő, a szolgáltatások biztosításában szerepet vállaló non-profit, egyházi és piaci szervezetek tekintetében főként koordinatív szerepet lát el).
- A szociális intézmények támogató szerepének hangsúlyozása.
- A helyi szociálpolitika feladata a esélyegyenlőtlenségek mérséklése, és az ebből fakadó társadalmi feszültségek, a marginalizálódás, a kirekesztettség csökkentése, a szegénységben élők esélyeinek, önálló boldogulási lehetőségeinek javítása.
- Fenntarthatóság: a működés és a fejlesztés finanszírozhatósága.

1.4. ÉRTÉKEK MEGHATÁROZÁSA

A szociálpolitika szempontjából kiemelt jelentőségű értékek:

- Szociális biztonság - ne fordulhasson elő, hogy a szükséglet szenvedők ellátás nélkül maradjanak.
- Differenciált, az egyén szükségleteihez igazodó ellátás.
- Az ellátások, szolgáltatások „kliensközeli” biztosítása.
- A társadalmi beilleszkedés, integráció erősítése.
- Hatékony és minőségi szolgáltatások biztosítása.

Önkormányzatunk érdeke, hogy a rendelkezésre álló gazdasági erőforrások minél hatékonyabban kerüljenek felhasználásra, az ellátórendszer költséghatékonyan működjön. A szociális ellátások állami normatív támogatása csökkent, de az ellátórendszer struktúrája nem változott. Ezért keresni kell a lehetőségét, módját annak, hogy kevesebb forrásból változatlan színvonalú szolgáltatást tudjunk biztosítani.

1.5. JOGSZABÁLYI HÁTTER

A szociálpolitikai célok megvalósításának egyik fontos eszköze a jogi garanciák megléte, ezért a jogszabályok tartalmazzák a legkoherensebb formában az állam szociális célkitűzését. Az állampolgárok alapvető szociális jogai a Magyarország Alaptörvényében kerültek legmagasabb szinten megfogalmazásra. Az Alaptörvény az alábbi rendelkezéseiben fogalmazza meg a szociális jogokat:

XIX. cikk

„(1) Magyarország arra törekszik, hogy minden állampolgárának szociális biztonságot nyújtson. Anyaság, betegség, rokkantság, fogyatékoság, özvegyiség, árvaság és önhibáján kívül bekövetkezett munkanélküliség esetén minden magyar állampolgár törvényben meghatározott támogatásra jogosult.

(2) Magyarország a szociális biztonságot az (1) bekezdés szerinti és más rászorulóknak esetében a szociális intézmények és intézkedések rendszerével valósítja meg.

(3) Törvény a szociális intézkedések jellegét és mértékét a szociális intézkedést igénybe vevő személynek a közösség számára hasznos tevékenységéhez igazodóan is megállapíthatja.

(4) Magyarország az időskori megélhetés biztosítását a társadalmi szolidaritáson alapuló egységes állami nyugdíjrendszer fenntartásával és önkéntesen létrehozott társadalmi intézmények működésének lehetővé tételével segíti elő. Törvény az állami nyugdíjra való jogosultság feltételeit a nők fokozott védelmének követelményére tekintettel is megállapíthatja.”

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló **2011. évi CLXXXIX. törvény** a helyi önkormányzatoknak kötelező feladat- és hatáskört is megállapít. A kötelezően ellátandó feladatok ellátásához szükséges anyagi feltételeket a központi költségvetés biztosítja. A törvény a nagyobb lakosságszámú és teljesítőképességű önkormányzatoknak több kötelező

feladatot és hatáskört állapíthat meg. Lehetőség nyílik önként vállalt feladatellátásra is, amelyhez az anyagi forrást az önkormányzatnak kell biztosítania.

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény, a szociális törvény (a továbbiakban: Szt.) a szociális biztonság megteremtése és megőrzése érdekében meghatározza az állam által biztosított egyes szociális ellátások formáit, szervezetét, a szociális ellátásokra való jogosultság feltételeit, valamint érvényesülésének garanciáit.

1.6 EURÓPA UNIÓS FOLYAMATOK

A szociális szolgáltatások modernizálása Európát jelenleg foglalkoztató kérdések egyik legfontosabbika, mivel e szolgáltatások egyrészt alapvető szerepet töltenek be a társadalmi kohézió terén, másrészt átalakításuk és foglalkoztatási potenciáljuk által a lisszaboni stratégia szerves részét képezik.

Az emberi erőforrásokban való befektetés, valamint az aktív és dinamikus jóléti állam építése döntően befolyásolja Európa pozícióit a tudásalapú gazdaságban és azt is biztosítja, hogy az új gazdaság kialakulása ne járjon együtt olyan szociális problémák terjedésével, mint a munkanélküliség, a társadalmi kirekesztés és a szegénység. Az emberi erőforrások megfelelő állapotba tartásához, a foglalkoztathatósághoz szükség van a szociális védelmi rendszerek korszerűsítésére is. Átalakításuk azért elkerülhetetlen, mert a jövőben egy aktív jóléti állam részeként kell biztosítaniuk azt, hogy a munka kifizetődő és a szociális ellátórendszer a népesség elöregedésének körülményei közt is fenntartható legyen, miközben előmozdítja a társadalmi beilleszkedést és a nemek közötti egyenlőséget és biztosítja az egészségügyi szolgáltatások magas színvonalát.

Az Európai Bizottság 2008. július 2-án fogadta el a megújított szociális menetrendet, amely jónéhány uniós politikát egyesítve az alábbi hét prioritási terület intézkedéseit támogatja:

- Gyermekek és ifjúság – a jövő Európája.
- Befektetés az emberi erőforrásokba: több és jobb munkahely, új készségek.
- Mobilitás.
- Hosszabb és egészségesebb élet.
- A szegénység és a szociális kirekesztés elleni küzdelem.
- A megkülönböztetés elleni küzdelem és a nemek közötti egyenlőség elősegítése.
- Lehetőségek, hozzáférés és közösségvállalás világszerte¹

Az Európai Bizottság támogatja és kiegészíti a szociális védelemmel és a társadalmi befogadással kapcsolatos tagállami szakpolitikákat.

Az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedésre irányuló Európa 2020 stratégia célkitűzéseket határozott meg annak érdekében, hogy legalább 20 millió embert kiemeljen a szegénységből és a társadalmi kirekesztettségéből, a 20–64 év közöttiek foglalkoztatottságát pedig 75%-ra növelje. Az Európa 2020 stratégia kiemelt kezdeményezésekkel – egyebek mellett a szegénység és társadalmi kirekesztés elleni küzdelem platformjával és az új készségek és munkahelyek menetrendjével – ösztönzi az e célok megvalósítására irányuló erőfeszítéseket.

A Bizottság ún. szociális beruházási csomagot terjesztett elő, amelyben útmutatást nyújt a tagállamoknak jóléti rendszereik modernizálásához. Az átfogó cél az, hogy a tagállamok nagyobb hangsúlyt fektessenek az egész életen át tartó szociális beruházásra.

A csomag részei:

¹ Forrás: EU Bizottság honlapja

- Foglalkoztatási csomag, amely kijelöli az utat a munkahelyteremtő fellendülés felé.
- Fehér könyv a nyugdíjakról, amely felvázolja a megfelelő, fenntartható és biztonságos nyugdíjakra irányuló stratégiát.
- A fiatalok foglalkoztatására vonatkozó csomag, amely konkrétan a fiatalok helyzetével foglalkozik.

Szakpolitikai keret

Az EU az európai szemeszter keretében irányt szab az Európa 2020 stratégia céljait szolgáló **tagállami gazdasági és szociális reformoknak**, és figyelemmel kíséri azok végrehajtását. A Bizottság országspecifikus ajánlásokban teszi közzé a feltárt problémákat és a javasolt megoldásokat.

Mivel a szociálpolitikák az Európa 2020 stratégia szerves részét képezik, a Bizottság a társadalmi kihívások kezelésére irányuló tagállami erőfeszítéseket is támogatja. Ennek eszköze a szegénység és társadalmi kirekesztés elleni küzdelem platformja, a szociális beruházási csomag és az uniós alapok, különösen az Európai Szociális Alap.

Szakpolitikai együttműködés

A társadalmi befogadás, az egészségügy, a tartós ápolás-gondozás és a nyugdíjak terén a Bizottság és az uniós tagállamok az ún. nyitott koordinációs módszert alkalmazzák és a szociális védelemmel foglalkozó bizottság keretében működnek együtt.

A szociális védelem és társadalmi befogadás területén alkalmazott nyitott koordinációs módszer olyan **önkéntes szakpolitikai együttműködést** tesz lehetővé, amelynek során a tagállamok közös célkitűzésekről határoznak, majd közös mutatókkal mérik a célkitűzések megvalósítását. A folyamat során a Bizottság és a tagállamok szorosan együttműködnek az érdekelt felekkel, pl. a szociális partnerekkel és a civil társadalommal.²

² Forrás:<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=hu&catId=750>

II.

A XV. KERÜLET ÁLTALÁNOS JELLEMZŐI, STATISZTIKAI ADATAI (EURÓPAI, ORSZÁGOS ÉS BUDAPESTI ÉS KITEKINTÉSSEL)

2.1. TELEPÜLÉSSZERKEZET, INFRASTRUKTÚRA

A XV. kerület területe: 26,95 km². Belterületi közúti hálózata: 137 km, ebből burkolt: 119 km. Csatornahálózat hossza: 139 km. A XV. kerületi lakott lakások száma: **34 222** (a 2011-es népszámlálás adatai alapján). A kerületben található lakások száma a 2011-ben 37 158, 2014. december 31-i állapot szerint: **37 262**, lakosainak száma 2015. január 1. napján **80 327** fő volt. Népsűrűség kb. 3000 fő/km².

Budapest XV. kerülete három történetileg jól elkülöníthető, illetve megkülönböztetett területi egységből áll. Ez a három része a kerületnek – Rákospalota, Pestújhely és Újpalota. E területrészek azonban sem építészeti szempontból, sem az ott élő emberek társadalmi, szociális helyzetét figyelembe véve nem tekinthetők teljesen homogénnek. Ez még Újpalotára – amely egy tipikus nagyvárosi lakótelep – is igaz, mint az a későbbiekben felsorolt adatok tükrében is látható. Ez a homogenitás még kevésbé mondható el Rákospalotáról, ahol a családi házas kertvárosias lakóövezet (Rákospalota-kertváros) mellett, létezik az Öregfalu nevű terület, a maga régi építésű parasztházaival, illetve újonnan felépült lakótelepi lakásaival, társasházaival. Emellett még sok különböző időszakban épült településrész alkotja Rákospalota egészét. Ilyen többek között a Rákospalota-Újfalú és az egyedi adottságokkal rendelkező MÁV-telep. Meg kell jegyezni, hogy pár éve jelentős építési kedv mutatkozik a kerület rákospalotai részén is, ahol a számos kisebb-nagyobb épülettömbök, társasházak alkotta egységek megjelenése alapvetően más városképi jelleget ad/adhat a környéknek. Még talán Pestújhely térsége – családi házas, villaszerű épületekkel beépített településrészként – a leghomogénebb rész a XV. kerületet alkotó három városrész közül. Emellett még meg kell említeni, hogy létezik az egykori laktanyaépületekből kialakított Szilas-parki lakótelep, amely ugyan Újpalota mellett van, de több szempont miatt sem kapcsolódik szervesen az óriási lakótelephez.

2.2. A LAKOSSÁG EGYES DEMOGRÁFIAI JELLEMZŐI

Az Európai Unió átlagéletkora jelenleg körülbelül 40 év, azonban 2060-ra 47-re nő. Az EU 28-as tagállamokban az 55 évet betöltöttek és az 55 év feletti népeségi aránya az 1990-ben jegyzett 25%-ról 30%-ra nőtt 2010-re, becslések szerint ez a szám 2060-ra eléri a 40%-ot. Ez a tendencia számos problémát vet fel: a szociális ellátórendszer teljes átstrukturálására, a nyugdíjrendszer, egészségügyi hálózat átszervezésére van szükség, a segélyek, támogatások többletkiadásként jelentkezhetnek, emellett a fogyó munkaerő miatt az Unión kívüli országokból érkező migrációs nyomással is számolni kell.³

Magyarország lakossága 1981 óta csökken, s közben folyamatosan előregszik. A demográfiai folyamatok komoly problémákat idéznek elő a gazdaság különböző területein, többek között a szociális rendszerek (nyugdíj, egészségügy) fenntarthatóságában.

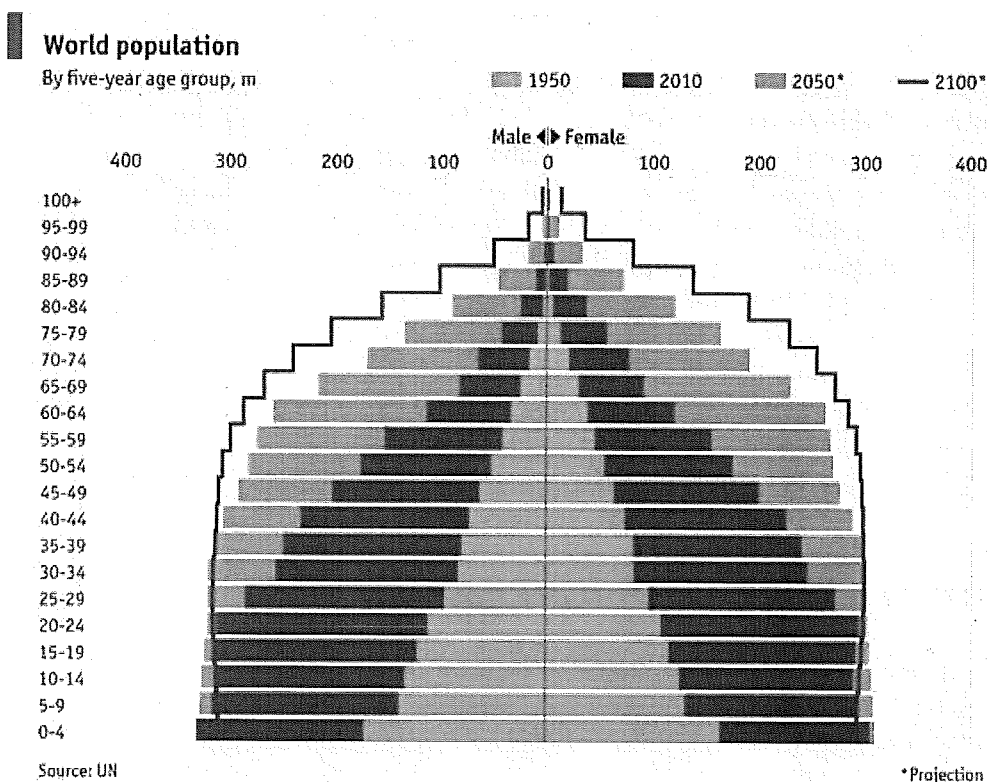
Egyes előrejelzések szerint 40 év múlva a 65 évnél idősebbek aránya 30 százalék fölé kerül a népességben belül. Ugyanakkor a születéskor várható élettartam erőteljesen ki fog tolni, ezért az idősek sokáig maradnak részesei az egészségügyi és a nyugdíj ellátórendszernek. Az

3 Forrás: www.wikipedia.hu

alacsony születési arány miatt sokkal kevesebb fiatal él majd Magyarországon és kevesebben fizetnek járulékot.

Az ENSZ kutatási eredményei alapján Európa kifejezett öregedési tendenciát fog tapasztalni. Jelentős különbség van azonban a nemek között. Európában a nők várható élettartama jelenleg 6 évvel hosszabb, mint a férfiaké. Ez azt jelenti, hogy jelentős számú egyedül élő időssel kell számolnunk.

ENSZ egészen 2100-ig igyekezett prognózist adni, különféle feltételezések alkalmazásával arról, hogy a termékenységi és halálozási arányok az évek során hogyan változnak a világ országaiban. Ezeknek a becsléseknek az átlagai arra utalnak, hogy a globális népesség 2085-ig meghaladja majd a 10 milliárdot. 2100-ra az emberek 22,3%-a lesz 65 éves vagy idősebb, ez mindössze 7,6% volt 2010-ben! A népességnövekedés nagy része várhatóan a fejlődő világból származik. Afrika népessége a 2010-es 1 milliárdról 2100-ra 3,6 milliárdra fog emelkedni. 1950-ben a világ népességének 32%-a a mai gazdag országokban élt. 2100-ra csak 13% fog ezekben élni.⁴

A 2011. évi népszámlálás megállapításai szerint a népesség idősödésének egyik jellemző mérőszáma a gyermek- és időskorúak egymáshoz viszonyított aránya. Budapesten a 15 évesnél fiatalabbak népességén belüli aránya 2001 és 2011 között 12,8 százalékról 12,2 százalékra változott, az időskorúaké 23,0 százalékról 25,4 százalékra nőtt, azaz az időskorú népességaránya a fővárosban már több mint kétszerese a gyermekkorúakénak. Az idősödés eltérő mértékben jellemezte a nemeket: a férfiaknál kisebb (21 százalék) az időskorúak aránya, mint a nőknél (29 százalék).

⁴ http://piackutatas.blog.hu/2011/05/19/a_vilag_2100_ban_valtozik_a_korfa_alakja

A 2011. évi adatok szerint Budapesten száz aktívkorúra (15–59 évesre) 20 gyermekkori eltartásának terhe jutott, ugyanannyi, mint tíz évvel korábban, azonban az időskorúak eltartottsági rátája 36-ról 41-re emelkedett.

Budapesten az egyik legidősebb korstruktúrája a XV. kerületnek van, ahol száz gyermekkori 208 idős személy jut.

A KSH előzetes adatai szerint 2015 első negyedében **Budapesten** - az országos folyamatokhoz hasonlóan - mind az élveszületések, mind a halálozások száma meghaladta a 2014 első negyedét. A halálozások száma nagyobb volt a kiemelkedően magas országos átlagnál; a főváros természetes népességfogyása az egy évvel korábbihoz képest másfélszeresére bővült.

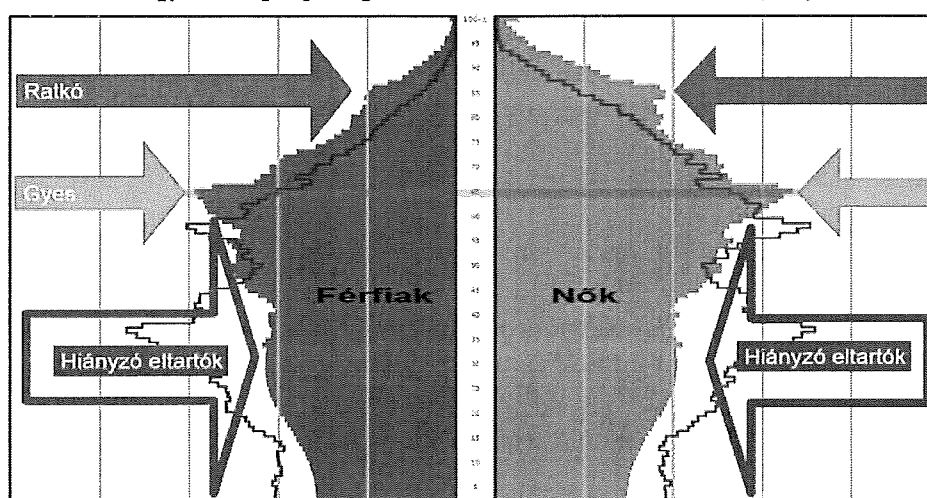
Az év első három hónapjában 3906 újszülött jött a világra, ami 4,4%-kal több, mint tavaly ilyenkor. Ugyanakkor 6180-an hunytak el, 18 %-kal többen, mint 2014 első negyedében. A halálozások számának növekedése meghaladta az országosan tapasztalt, különösen magas, 15%-os emelkedést. A jelentős halálozási többlet alakulásában szerepet játszott az előző évi alacsony bázis is. A születések és halálozások egyenlegeként kialakult természetes népességfogyás 2274 fő volt, a 2014 azonos időszakára jellemző 1477 fővel szemben.

A **házasságkötések száma** az elmúlt évi kismértékű emelkedést követően **2014** első félévében ismét csökkent. Összességében **14 454** házasságot kötöttek, 143-mal, vagyis egy százalékkal kevesebbet az egy évvel korábbinál. Budapesten az év első három hónapjában 892 házasságot anyakönyveztek, 38-cal kevesebbet az egy évvel korábbinál.

Magyarország lélekszáma 2011. január 31-én 9 millió 994 ezer, 2013. január 1-jén **9 millió 908 ezer 798** fő volt. 2015. január 1-én **9 millió 855 ezer 571** fő volt.

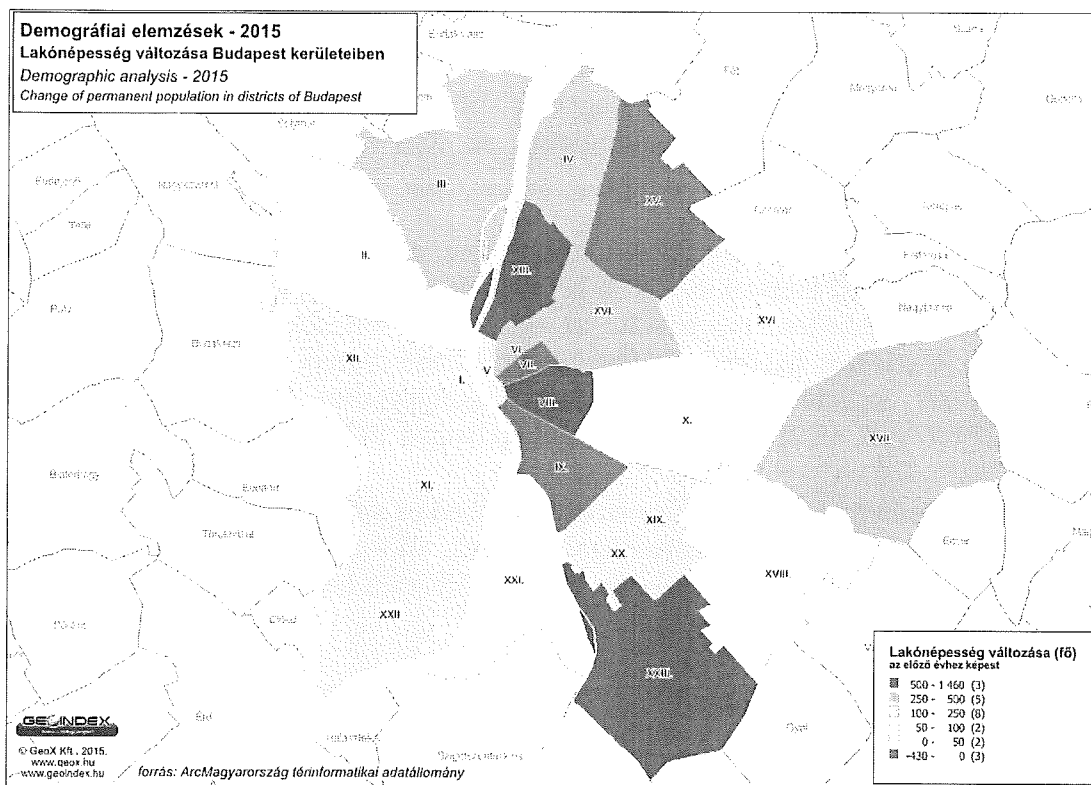
Az alábbi korfa bemutatja, hogy mire számíthatunk 2041-ig Magyarországon. Jól látszik, hogy a fiatal népesség száma jelentősen csökken, ugyanakkor az idősebbek száma szignifikánsan emelkedik az életkor kitolódása miatt.

Magyarország népességének száma nemek és életkor szerint, 2041

Budapest népessége 2010. január 1-jén 1.721 556 fő volt, ami közel három évtizedes csökkenés után újra növekvő tendenciát mutat a csökkenő mértékű természetes fogyás és a növekvő bevándorlás következtében.

2013. január 1-jén ez a tendencia nem változott, a lélekszám **1 735 711 fő** volt, **2015. január 1-én 1 757 618 fő**, amely **21 907 fővel** több az előző évinél.

A KSH elemzése szerint a lakónépesség a főváros középső területén koncentrálódik, a belső kerületektől a külső kerületek felé haladva csökken a népesség. A koncentrikus elrendeződés az agglomerációs övezetet tekintve is megjelenik, Budapest közvetlen környezetében jóval többen élnek, mint a nyugati-északnyugati vagy a délkeleti periférikus térségekben. A közlekedési útvonalak elhelyezkedésének is meghatározó szerepe van: az autópályák, vasútvonalak, HÉV mentén fekvő településeket nagy népességszám jellemzi, mivel a fővárosba történő ingázást jelentősen megkönnyítik a jó közlekedési adottságok.

A népszámlálás időpontjában 905 405 lakást tartottak számon a főváros közigazgatási területén. A XV. kerületben pedig 34 222 lakást számoltak össze 2011-ben, amely a fővárosi lakásállomány 3,8 %-a.

Nyelvileg, etnikailag a népesség viszonylag homogénnek tekinthető, azonban az elmúlt húsz évben jelentősen növekedett a külföldiek és a romák aránya. Budapesten a 13 nemzetiséghez (hazai nemzetiség) 77 502 fő, a lakónépesség 4,5 százaléka tartozott.

A legnagyobb létszámú nemzetiségi közösségek a német, a roma és a román voltak, ezek adták a fővárosban a 13 nemzetiséghez tartozók összesen közel háromnegyedét, sorrendben 37, 26, illetve 11 százalékát. A 2001. évi népszámláláshoz képest a csaknem minden hazai nemzetiség

Létszáma növekedett, csupán a görögök, a szlovákok és az amúgy kis létszámú szlovének száma csökkent, előbbieké 32 és 34, utóbbiaké 58 százalékkal.

2.2.1 A XV. KERÜLETI NÉPESSÉG SZÁMA, EGYÉB DEMOGRÁFIAI JELLEMZŐI

Kerületünk lakossága – a KSH adatai szerint – az elmúlt években 80 ezer fő körül mozog, enyhén csökken. A 2011. évi népszámláláskor a lakosság száma **79 645⁵** fő volt, *2013-ban 80 548 fő, 2014-ben 80 267 fő, 2015. január 1. napján pedig 80 327 fő volt.*

A lakosság korösszetétele az európai és a magyar trendet követi, az időskorúak száma kismértékben, de folyamatosan emelkedik, amíg a születések száma csökken, amely hosszabb távon a népesség elöregedését jelentheti. Egyre növekszik az idős egyszemélyes háztartások száma, valamint az egyedül élő, a különböző egészségügyi, mentális és szociális problémákkal küzdő emberek aránya.

A demográfiai adatokból látható a lakosság elöregedése, így várhatóan nő az igény az idősellátás iránt, amely szociális segítségen túl egészségügyi, gondozási szolgáltatások iránti igény növekedését is jelenti.

Lakónépesség

Budapest XV. kerület népességének száma 1990-ben, 2001-ben, 2011-ben⁶

Év	1990	2001	2011*
XV. kerületi lakónépesség összesen	95.593	86.453	79.645

* 2011. októberi állapot.

Budapest XV. kerület adatai nemek és népsűrűség szerinti bontásban⁷

	Férfi fő	Nő fő	Összesen fő	Népsűrűség (fő/km ²)
2001	40.046	46.407	86.453	3.163
2011	36.435	43.210	79.645	2.956

Budapest XV. kerületi lakosságának száma és kormegoszlása 2013, 2014, és 2015. január 1-jén (év/fő)

kormegoszlás	2013	2014	2015
0-18 év	12 254	12 254	11 695
19-60 év	46 643	47 688	46 737
60 év felett	20 085	20 325	21 802
összesen	80 486	80 267	80 234

Kerületünkben - hasonlóan a fővárosi és az országos tendenciákhoz - a házasságkötések száma folyamatosan csökken. Mindez ellenére a társadalomkutatók szerint, a fiatalok hetven

⁵ 2011.októberi adat

⁶ Népszámlálási adatok

⁷ Népszámlálási adatok

százaléka mondja azt, hogy nem lehet az ember igazán boldog akkor, ha nincs gyermeke, és nyolcvan százalékuk összességében a házasságot tartja a legjobb életformának.

Budapest XV. kerületében a házasságkötések száma

év	1999	2012	2013	2014
Házasságkötések száma	284	192	194	168

Kopp Mária⁸ szerint a házasságnak és a családnak van a legerősebb egészségvédő szerepe az ember életében, ezek hiánya sokkal nagyobb kockázatot jelent, mint az ismert rizikótényezők: az alkohol, a dohányzás, vagy az elhízás, messze nincs ilyen pozitív hatása az élettársi kapcsolatoknak, a szingli lét pedig egyenesen egészségkárosító. Valamennyi pszichológiai életminőség-mutató jobb azok között, akik úgy érzik, nehéz élethelyzetben számíthatnak családtagjaikra. A férfiak között a családi támogatás mértéke az élet értelmének tudatát, a koherenciát erősíti, a nők esetében a depressziótól és reménytelenségtől véd a jó családi légkör.

Budapest XV. kerületében a születések száma

év	1999	2012	2013	2014
Születések száma	677	665	594	659

A XV. kerületben a születések száma az elmúlt három év adatai alapján átlagosan 639 volt, azonban a születések számának megállapításakor a kerületben életvitelszerűen élők számát vettük alapul, amelyek közül nem mindenki rendelkezik kerületi bejelentett lakcímmel.

A társadalomkutatók szerint folyamatosan csökken a születések száma, amelynek oka lehet a gazdasági és érzelmi bizonytalanság, a családi kapcsolatok lazulása, valamint a hagyományos családi struktúrák eltűnése, a szülőkből és gyermekeikből álló nukleáris családok létrejötte.

Budapest XV. kerületében a halálozások száma

év	1999	2012	2013	2014
Halálozások száma	360	289	296	300

Magyarország egészségügyi állapota alapján a világ országai között a középmezőnyben foglal helyet, azonban Európát tekintve egyike a legkedvezőtlenebb helyzetű országoknak. Az egykori szocialista országokat tekintve hazánk morbiditási (megbetegedési) és mortalitási (halálozási) helyzete szinte egyedülálló. Sajnos elmondható, hogy hazánk a rendszerváltást követően nemcsak az Unió fejlett országaival és az uniós átlaggal sem tudott az egészségügyi állapotokat és halálozási statisztikát szemlélve lépést tartani, de Közép-Kelet-Európa országai (volt szocialista államok) mögött is elmaradt.⁹

„Az egészségügyi kiadások növekedésbarát kiadások”- írja az Európai Bizottság 2013-as „Befektetés az egészségbe” című dokumentuma. A humántőkébe – egészségügy, oktatás - való beruházás a jó egészségi állapoton és képzettségen keresztül javítja a foglalkoztathatóságot és hozzájárul a gazdasági növekedéshez. Ezzel szemben a

8 Orvos, pszichológus a SOTE Magatartástudományi Intézet tudományos igazgatóhelyettese, a Semmelweis Egyetem-MTA „Mentális Egészségtudományok” társult kutatócsoport vezetője volt, 2012-ben hunyt el.

9 Forrás: www.webbeteg.hu

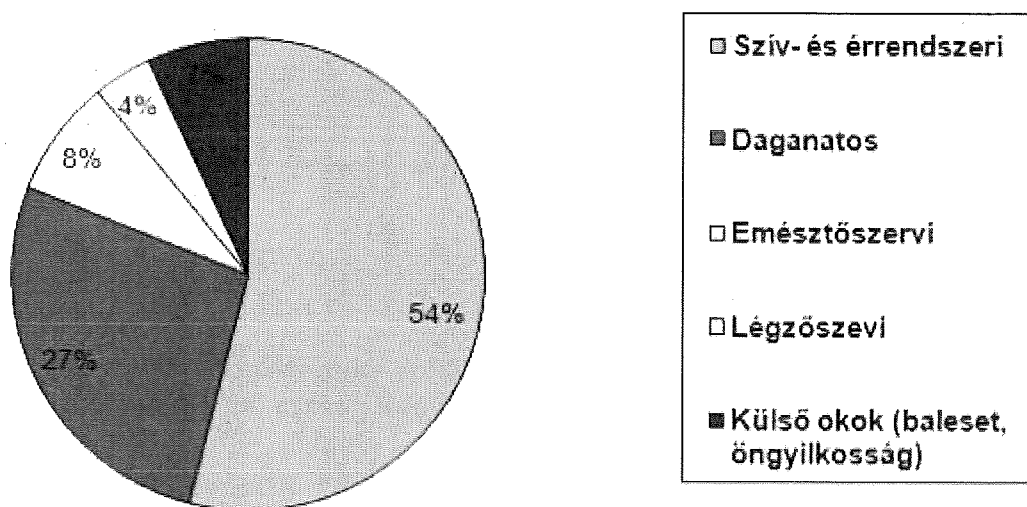
Forrás: Susánszky É. – Szántó Zs. (szerk.). Magyar lelkiállapot 2013, Semmelweis Kiadó és Multimédia Stúdió, Budapest 2013.

létbizonytalanság az ember egyik alapvető szükségletét támadja, hatása viszonylag gyorsan jelentkezik mentális zavarok formájában. A „Magyar lelkiállapot 2013 jelentés” a munkahelyi stressz 2006-tól tartó jelentős emelkedését mérte és a depressziósok aránya sem csökkent azóta. Magyarország mind az összes, mind a keringési rendszer betegségei okozta százezer lakosra jutó halálozást vizsgálva az uniós rangsor utolsó negyedének elején áll, a rosszindulatú daganatok terén azonban a helyzete a legrosszabb az unióban.

A XV. kerületben a születéskor várható átlagos élettartam a férfiak esetében 72,1 év, a nők esetében 78,3 év. Budapest 23 kerületének tekintetében a 15. helyen állunk. A legmagasabb életkorra a II. kerületben számíthatnak az ott lakók (férfiak:77,5 év, nők: 82,6 év).¹⁰

A 2013-ben készült Budapest Egészségterv adatai szerint kerületünkben a megbetegedési, ill. betegségkockázati adatok 45-54 éves korcsoportra kiterjesztett vizsgálata alapján kiemelendő, hogy a cukorbetegség e korcsoportban magas gyakorisággal fordul elő mindkét nemben a VII., XV., XVII., és XVIII. kerületben, míg az ischaemiás szívbetegségek kockázata mindkét nem esetén a XIII., XV., XVI., XVII. és XIX. kerületben magas.

Főbb halálokok Magyarországon

Kerületünkben a mortalitási adatok kiegyensúlyozottnak tekinthetők. A halálokok megegyeznek az országos okokkal. A szív és érrendszeri megbetegedések és az általuk okozott halálozás legfontosabb kockázati tényezői a magasvérnyomás-betegség, a cukorbetegség, a zsíryanycsere-betegség, az elhízás, a dohányzás és az alkoholizmus, valamint az egészségtelen táplálkozás, és a mozgásszegény életmód. Emellett azonban számos tényezőszerpet játszhat a kialakulásukban, pl. a genetikai faktorok. A szív és érrendszeri betegségek a szívben (koszorúér-betegség, szívinfarktus, szívelégtelenség), az agyban (átmeneti agyi keringési zavar, szélütés, stroke), a perifériás érrendszerben (érszűkületek) és a vesében (krónikus vesebetegség, veseelégtelenség) okoznak elsősorban károsodást.

¹⁰ Forrás: Budapest egészségterv 2012

2.2.2 ISKOLÁZOTTSÁGI MUTATÓK¹¹

A Budapest XV. kerületi népesség száma iskolai végzettség szerint 2001-ben

Körzet ↓	A 10-X éves népességből az általános iskola első évfolyamát sem végezte el	A 15-X éves népességből legalább az általános iskola 8. évfolyamával	A 18-X éves népességből legalább középiskolai érettségivel	A 25-X éves népességből egyetemi, főiskolai oklevéllel
	rendelkező			
Rákospalota	135	30.431	16641	4738
Pestújhely	31	7134	3956	1212
Újpalota	93	30.881	15.076	3733
Összesen	259	68 466	35 673	9 683

A Budapest XV. kerületi népesség száma iskolai végzettsége szerint 2011-ben

Korcsoport	A 7-X éves népességből az általános iskola első évfolyamát sem végezte el	A 15-X éves népességből legalább az általános iskola 8. évfolyamával	A 18-X éves népességből legalább középiskolai érettségivel	A 23-X éves népességből egyetemi, főiskolai oklevéllel
	rendelkező			
Összesen	666	68 471	40 674	13 483
A megfelelő korúak százalékában (%)	0,9	91,4	54,3	18

Kerületünkben az érettségizettek és a felsőfokú végzettséggel rendelkezők népességen belüli aránya jelentősen megnövekedett. A diplomások aránya 2001-ben 11, 2 % volt, amely 2011-ben 18 %-ra emelkedett.

Az 1995-ben készült „Budapest XV. kerület legfontosabb népességstatisztikai jellemzői és szociális térképe” című tanulmányban még 10 % alatti volt a felsőfokú végzettségűek aránya a XV. kerületben, amelyhez képest a 2001. évi adat javulást, a 2011. évi pedig jelentős javulást mutat. Ellenben az általános iskola 8. évfolyamát nem elvégzőknél romlott.

Budapesten a 2011. évi összeírás időpontjában a 15 éves és idősebb budapestiek 98 százaléka elvégezte legalább az általános iskola 8. osztályát, 3,9 százalékponttal többen, mint a 2001. évi népszámlálás idején. A 18. életévüket betöltötték csaknem héttizedének van érettségije, ami 11 százalékponttal haladja meg a tíz évvel ezelőtti értéket. Jelentősen emelkedett a diplomások népességen belüli aránya is, a 25 éves és idősebb budapestieknek az előző népszámláláshoz képest 10 százalékponttal nagyobb hányada, valamivel több, mint 34 százaléka szerzett oklevelet a felsőoktatásban.

¹¹ Népszámlálási adatok

2.2.3 FOGLALKOZTATOTTSÁGI MUTATÓK

2011. október 1-jén a főváros gazdaságilag aktív népessége megközelítette a 868 ezer főt, ez az összeírt népességnek valamivel több, mint 50 százaléka. A gazdaságilag aktívakon belül 778 ezer volt a foglalkoztatottak, 90 ezer a munkanélküliek létszáma. A foglalkoztatottak 94 százalékát az aktív keresők alkották, fennmaradó részük nyugdíj, illetve gyermekgondozási ellátás mellett dolgozott. (Népszámlálási adatok)

2014-ben a foglalkoztatottak átlagos száma 4 millió 101 ezer volt, 208 ezerrel haladta meg a 2013. évit. A 15-64 évesek körében 2014-ben 61,8 százalékos volt a foglalkoztatási ráta, 3,7 százalékponttal múlta felül az előző évit.

A Budapest XV. kerületi lakosság gazdasági aktivitás szerint (2011. évi népszámlálás)

Foglalkoztatottak	Munkanélküliek	Inaktív keresők	Eltartottak	Összesen	Foglalkoztatottak	Munkanélküliek	Inaktív keresők	Eltartottak	Összesen
					Megoszlás, százalék				
35.113	4.685	22.669	17.178	79.645	44,1	5,9	28,5	21,6	100,0

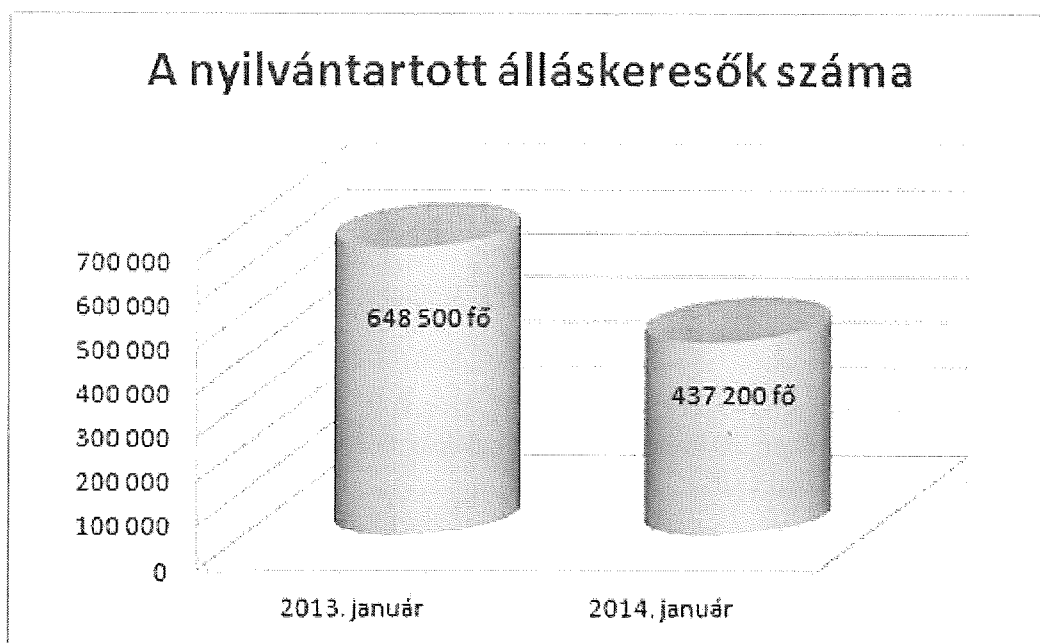
2015 első felében a 15-64 éves korosztályban a foglalkoztatási arány 2,8 százalékponttal emelkedett egy év alatt és elérte a 62,5 százalékot. A korosztályban 4 millió 97 ezren dolgoztak. A férfiak és a nők foglalkoztatási mutatói hasonló mértékben javultak. A 15-64 éves férfiak közül a foglalkoztatottak létszáma 2 millió 208 ezer fő volt, foglalkoztatási rátájuk 2,7 százalékponttal, 68,3 százalékra nőtt. A 15-64 éves foglalkoztatott nők száma 1 millió 889 ezer fő volt, foglalkoztatási rátájuk 2,8 százalékponttal, 56,8 százalékra javult. A 15-24 éves korosztályból 274 ezren voltak foglalkoztatottak, 24,6 százalékos foglalkoztatási rátájuk 2,9 százalékponttal emelkedett egy év alatt.

A legjobb munkavállalási korú, 25-54 éves, valamint az idősebb, 55-64 éves foglalkoztatottak száma egyaránt nőtt, előbbiek foglalkoztatási rátája 2,3 százalékponttal, 79,6 százalékra, utóbbiaké 3,0 százalékponttal, 42,6 százalékra.

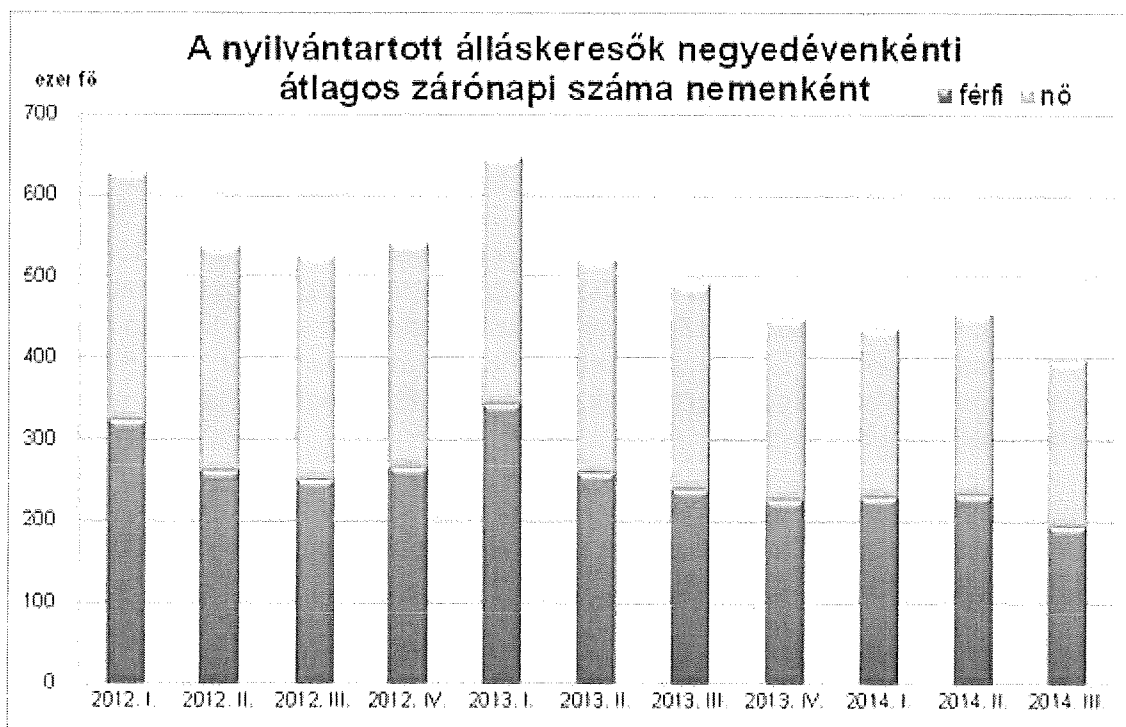
A nyilvántartott álláskeresők száma Budapesten 2011. év februárjában **52 133 fő**, az előző hónaphoz képest 1 201 fős, 2010. azonos hónapjához képest, pedig 4 903 fős a *növekedés* mértéke. A nyilvántartott álláskeresők száma 2013. augusztus 20-i állapot szerint **46 421 fő** volt. A 2011. évi állapothoz képest a **csökkenés mértéke 5 712 fő volt**.

A XV. kerületben **2 376 fő** regisztrált álláskeresőt tartottak nyilván **2013 augusztusában**. **2015** ugyanezen időszakában **1 712 fő** ő volt a számuk.

A nyilvántartott álláskeresők száma Magyarországon

Forrás: NFSZ

Forrás: NFSZ

Budapesten a munkaerő-felmérés adatai szerint 2015 első negyedévében a foglalkoztatottak száma 794 ezer főt tett ki 3%-kal többet, mint egy éve. A növekedés üteme 1,0 százalékponttal meghaladta az országos átlagot. A foglalkoztatási ráta 2014 első negyedévéhez képest 1,7 százalékponttal 59,5%-ra emelkedett. A fővárosi munkanélküliségi adatok intenzíven változtak. A munkanélküliek száma egy év alatt 18 ezerrel 41 ezerre csökkent. A munkanélküliségi ráta az egy évvel korábbi 7,1%-ról, 4,9%-ra mérséklődött. A fővárosban élő 15-74 éves népesség körében az aktivitási arány 62,6%-ot tett ki, ami tradicionálisan a legmagasabb volt az országban. A mutató értéke alig változott, a foglalkoztatottság bővülése ellensúlyozta a munkanélküliség mérséklődését.

2015 márciusának végén 36 688 álláskeresőt tartottak nyilván, 6, 4%-kal többet, mint egy évvel korábban. A pályakezdő álláskeresők száma 2271 főt tett ki. Számuk 7,8 %-kal csökkent egy év alatt, arányuk 0,9 százalékponttal 6,2%-ra mérséklődött. (Az országos arányszám 12%- volt.)

A XV. kerületi regisztrált álláskeresők száma

év	2011	2012	2013	2014
Álláskeresők száma (fő)*	2 321	2 594	2 043	1 901
Közhasznú, közcélú foglalkoztatottak (fő)	297	339	378	492

*Forrás: Budapest Főváros Kormányhivatala Munkaügyi Központ Kassai utcai Kirendeltség, Bp. XV. ker. Polgármesteri Hivatal

A nyilvántartott álláskeresők száma a tartózkodási helyük szerint - 2015. 07. 20-i állapot

Főváros települései	Nyilvántartott össz. fő	Foly.nyilv. hossz>365 nap	Járadék tip.ell. fő	Segély tip.ell. fő	FHT RSZS fő	Munkav. korú népes. fő*	Relatív mutató**	% Arányszám***
Budapest 15. ker.	1 760	537	236	154	367	54 750	3,21	0,61
Főváros	33 822	11 535	4 358	3 085	9 415	1 142 504	2,96	0,56

Forrás: NFSZ

* Munkavállaló korú népesség fő - a KSH népszámlási ill. népesség-nyilvántartási adatai 2013.12.31-i állapot szerint. (15-64 éves férfiak és 15-64 éves nők száma)

** Relatív mutató - a nyilvántartott álláskeresők a munkavállalási korú népesség %-ában

*** Arányszám - a relatív mutatóhoz az országos relatív mutatóhoz viszonyított aránya

2.2.4 A HÁZTARTÁSOK, CSALÁDOK LEGFONTOSABB JELLEMZŐI

A Budapest XV. kerületi háztartások főbb adatai (2001. évi népszámlálás)

Körzet	Háztartások száma	Ebből			100 háztartásra jutó személy
		egy-személyes	több-személyes	több családból álló	
Rákospalota	15 759	4 690	11 069	273	241
Pestújhely	3 812	1 230	2 582	95	231
Újpalota	16 872	5 137	11735	379	230
Összesen	36 443	11 057	25 386	747	235

A Budapest XV. kerületi háztartások főbb adatai (2011. évi népszámlálás)

Háztartások száma	Ebből			100 háztartásra jutó személy
	egyszemélyes	többszemélyes	több családból álló	
35 932	12 936	21 388	227	218

A Budapest XV. kerületi családok főbb adatai (2001. évi népszámlálás)

Körzet	Összes család	Ebből: egy szülő gyermekkel	100 családra jutó		
			családtag	összes	15 évesnél fiatalabb
					gyermek
Rákospalota	10 806	2 046	285	104	52
Pestújhely	2 528	479	273	92	45
Újpalota	11 374	2 979	268	95	45
Összesen	24 708	5 504	276	98	48

A Budapest XV. kerületi családok főbb adatai (2011. évi népszámlálás)

Összes család	Egy szülő egy gyermekkel	Egy szülő több gyermekkel	100 családra jutó		
			Családtag	összes	fiatalabb
					gyermek
21 854	3 393	2 329	274	100	44

A két népszámlálás közötti népességfogyás miatt csökkent a kerületi háztartások száma, ennek ellenére az egyszemélyes háztartások száma nőtt. A kerületi lakosok 16%-a egyedül él és a háztartások 36%-a egyszemélyes. Meglehetősen szomorú tény, hogy a gyermeküket egyedül nevelők száma is emelkedett, 5722 egyszülős háztartás van a kerületben, amely az összes háztartás 26,2 %-a.

2.2.5 A KERÜLETI LAKÁSÁLLOMÁNYRÓL

Lakásállomány a XV. kerületben (2001. évi népszámlálás)

Körzet ↓	Lakás	Ebből			Lakott üdülő	Lakás és lakott üdülő együtt
		lakott	nem lakott	egyéb célra használt		
Rákospalota	16.505	15.225	1138	142	4	16.509
Pestújhely	3998	3698	265	35	2	4000
Újpalota	16.229	15.687	501	41	-	16.229
Összesen	36.732	34.610	1904	218	6	36.738

Lakásállomány a XV. kerületben (2011. évi népszámlálás)

	Lakás	Ebből			Lakott üdülő	Lakás és egyéb lakóegység együtt
		lakott	nem lakott	Lakott egyéb lakóegység		
Összesen	37 158	34 222	2 936	14	0	37 172

Lakásállományunk a népszámlálást követező esztendőekben enyhe mértékben emelkedett 2012-ben 37 240, 2013-ban 37 250 volt a számuk.

A XV. kerületi lakott lakások* tulajdonjelleget és használati jogcím szerint (2001. évi népszámlálás)

Körzet ↓	Természetes személyek tulajdona	Önkormányzat	Egyéb	Összes lakás	Ebből	
		tulajdonú			tulajdonosi	bérleti, szolgálati
Rákospalota	14 055	898	276	15 229	13 506	1 602
Pestújhely	3 419	269	12	3 700	3 264	413
Újpalota	14 299	1 345	43	15 687	13 823	1 787
Összesen	31 773	2 512	331	34 616	30 593	3 802

*a lakott üdülőházakkal együtt

A XV. kerületi lakott lakások tulajdonjelleget és használati jogcím szerint (2011. évi népszámlálás)

	Természetes személyek tulajdona	Önkormányzat	Egyéb	Összes lakás	Ebből	
		tulajdonú			tulajdonosi	bérleti, szolgálati
Összesen	34 736	1 982	440	37 158	30 355	3. 67

A XV. kerületi lakott* lakások száma szobaszám szerint (2001. évi népszámlálás)

Körzet ↓	1	2	3	4-x	Összes lakás
	s z o b á s				
Rákospalota	2 854	5 735	4 055	2 585	15 229
Pestújhely	731	1 471	954	544	3 700
Újpalota	685	6 859	7 004	1 139	15. 87
Összesen	4 270	14 065	12 013	4 268	34. 16

* lakott üdülőházakkal együtt

A XV. kerületi lakott lakások száma szobaszám szerint (2011. évi népszámlálás)

	1	2	3	4-x	Összes lakás
	s z o b á s				
Összesen	3 557	14 883	12 862	5 856	37 158

Változás

2012	3 571	14 904	12 889	5 876	37 240
2013	3 566	14 898	12 896	5 890	37 250

A XV. kerületi lakott* lakások alapterület szerinti megoszlása (2001. évi népszámlálás)

Körzet ↓	-29	30-39	40-49	50-59	60-79	80-99	100-x	Összes lakás
	m ² alapterületű lakás							
Rákospalota	695	1 713	2 006	3 192	3 490	2 058	2 075	15 229
Pestújhely	216	331	820	540	700	480	613	3 700
Újpalota	673	4 538	1 259	4 017	5 145	30	25	15 687
Összesen	1 584	6 582	4 085	7 749	9 335	2 568	2 713	34 616

* lakott üdülőházakkal együtt

A XV. kerületi lakott lakások alapterület szerinti megoszlása (2011. évi népszámlálás)

	-29	30-39	40-49	50-59	60-79	80-99	100-x	Összes lakás
	m ² alapterületű lakás							
Összesen	897	6 850	4 614	8 300	9 879	3 074	3 544	37 158

A XV. kerületi lakott* lakások száma komfortosság szerint (2001. évi népszámlálás)

Körzet ↓	Össz-komfortos	Komfortos	Fél-komfortos	Komfort nélküli	Szükség és egyéb lakás	Összes lakás
Rákospalota	9 771	3 732	593	580	553	15 229
Pestújhely	2 398	934	139	116	113	3 700
Újpalota	14 898	13	125	-	651**	15 687
Összesen	27 067	4 679	857	696	1 317	34 616

** hibás KSH adat (az ebbe a kategóriában tartozó 280 - a Szobabérlők Házában található - lakás mellett, 102 lakás az Arany Alkony Idősek Otthonából, illetve más újpalotai háztömbökből lettek tévesen ide besorolva)

A XV. kerületi lakott lakások száma komfortosság szerint (2011. évi népszámlálás)

	Össz-komfortos	Komfortos	Fél-komfortos	Komfort nélküli	Szükség és egyéb lakás	Összes lakás
Összesen	30 821	5 158	613	342	224	37 158

A XV. kerületi lakott* lakások fűtési mód szerinti megoszlása (2001. évi népszámlálás)

Körzet ↓	táv- (tömb-)	egy épület több lakását fűtő kazán-	egy lakást fűtő központi kazán- (etázs-, cirkó-)	egyedi helyiség-
	fűtéssel ellátott lakás			
Rákospalota	977	2 682	6 659	4 855
Pestújhely	766	64	1 677	1 190
Újpalota	15 563	99	11	14
Összesen	17 306	2 845	8 347	6 059

* lakott üdülőházakkal együtt

A XV. kerületi lakott lakások fűtési mód szerinti megoszlása (2011. évi népszámlálás)

	táv- (tömb-)	egy épület több lakását fűtő kazán-	egy lakást fűtő központi kazán- (etázs-, cirkó-)	egyedi helyiség-
	fűtéssel ellátott lakás			
Összesen	16 321	12 883		5 018

Az előző táblázatokból sok minden kiolvasható a XV. kerület lakáshelyzetéről, de néhány érdekesebbnek tekinthető mutató azonban külön említést, kiemelést érdemel.

A XV. kerületi lakásállomány a statisztika szerint 420 lakással növekedett a két népszámlálás között. 2011-ben a 37.158 lakásból 34.222-öt laktak átlagosan 63 m² alapterületen. A lakások döntő többsége természetes személyek tulajdona (93,48 %-ban), az önkormányzati tulajdonú lakások a kerületi lakások 5,33 %-át teszik ki. A lakott lakásoknak a 90,06 %-a összkomfortos, (2001-ben ez az arány 78,19 %-os volt!), komfortos, 15,07 %-a félkomfortos, 1,79 %-a 0,99 %-a komfort nélküli, 0,65%-a szükséglakás.

2.2.6 BÉRLAKÁS-ÁLLOMÁNY¹²

A XV. kerület teljes bérlakás-állománya 2015. július 28. napján 2 113 db volt, amelyből bérbe adott lakások száma 1 847 db.

Paneltechnológiával 1 289 db, hagyományos technológiával 824 db lakás épült.

Szobaszám szerinti megoszlás (db)

lakások száma	Ebből							
	1 szobás	1+ félszobás	1+2 félszobás	2 szobás	2+ félszobás	2+2 félszobás	3 szobás	3+ félszobás
2 113	699	603	228	295	180	20	75	13

Komfortfokozat szerinti megoszlás (db)

lakások száma	Ebből				
	összkomfortos	komfortos	félkomfortos	komfort nélküli	szükséglakás
2 113	1 347	481	121	161	3

Bérleti díj szerinti megoszlás (db)

bérbe adott lakások száma	Ebből			
	szociális (300 Ft/m ²)	költségelví 400 Ft/m ²)	piaci (700-900 Ft/m ²)	Egyéb (Nyugdíjasház)
1 847	955	754	105	33

12 Forrás: Palota Holding Zrt.

A bérlet időtartama szerinti megoszlás (db)

bérbe adott lakások száma	Ebből	
	határozott	határozatlan
1 847	1 173	674

III.

***A SZOCIÁLIS IGAZGATÁSRÓL ÉS SZOCIÁLIS ELLÁTÁSOKRÓL SZÓLÓ 1993. ÉVI
III. TÖRVÉNYBEN MEGHATÁROZOTTKÖTELEZŐ, ILLETVE ÖNKÉNT VÁLLALT
SZOCIÁLIS GONDOSKODÁSI FORMÁK***

Budapest Főváros XV. kerületi Önkormányzata széles körben biztosít pénzbeli, és természetben nyújtott ellátásokat, valamint szociális szolgáltatásokat a legrászorultabbaknak.

A Szt. meghatározza a szociális biztonság megteremtése és megőrzése érdekében az egyes szociális ellátások formáit, szervezetét, a szociális ellátásokra való jogosultság feltételeit, valamint érvényesítésének garanciáit. Felhatalmazást adott a települési önkormányzatok részére, hogy a törvényben szabályozott ellátásokat saját költségvetésük terhére kiegészíthetik és egyéb ellátásokat is megállapíthatnak.

Budapest Főváros XV. kerületi Önkormányzata a - törvényi előírásoknak megfelelően – megalkotta helyi szociális rendeleteit¹³, a melyekben szabályozta az egyes ellátásokat.

3.1 A XV. KERÜLETI LAKOSSÁG SZÁMÁRA IGÉNYBEVEHETŐ PÉNZBELI ÉS TERMÉSZETBENI ELLÁTÁSOK¹⁴

A szociális ellátás feltételeinek biztosítása – az egyének önmagukért és családjukért viselt felelősségen túl – az állam központi szervei és a helyi önkormányzatok feladata.

A Szolgáltatástervezési Koncepció előző felülvizsgálata óta többször módosult a jogi környezet. Változott sok ellátás elnevezése, tartalmuk, igénybevitelüknek módjai. A hatáskörök megoszlanak a járási hivatal (Kormányhivatal) és az önkormányzat között.

Szociális rászorultságtól függő pénzbeli rendszeres ellátások

- Időskorúak járadéka¹⁵
- Foglalkoztatást helyettesítő támogatás¹⁶
- Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás¹⁷
- Rendszeres szociális segély¹⁸

13 lásd: I. számú melléklet

14 A járási hivatal által megállapított támogatások is feltüntetésre kerültek.

15 A járási hivatal állapítja meg.

16 A járási hivatal állapítja meg.

17 A járási hivatal állapítja meg.

18 A járási hivatal állapítja meg.

- **Lakásfenntartási támogatás**¹⁹ (2015.11.30-ig kifutó ellátás, 2015.02.28 után nem megállapítható)
- **Ápolási díj**²⁰ méltányos (hatályon kívül helyezve, 2015.03.01-től Palota Ápolási Támogatás)
- **„Palota” Ápolási támogatás**²¹
- **Ápolási díj**²² (alanyi)
- **Kiemelt ápolási díj**²³
- **Emelt összegű ápolási díj**²⁴

Szociális rászorultságtól függő eseti pénzbeli ellátások

- **Átmeneti segély**²⁵ (2015.03.01-től települési támogatás)
- **Temetési segély**²⁶ (2015.03.01-től települési támogatás)
- **„Palota” rendkívüli támogatás**²⁷
- **„Palota” rendkívüli gyermekvédelmi támogatás**²⁸
- **„Palota” temetési támogatás**²⁹

Természetben nyújtott szociális ellátások

- **Köztemetés**³⁰
- **Közgyógyellátás**³¹ méltányos (hatályon kívül, 2015.03.01-től Palota Gyógyszertámogatás)
- **„Palota” gyógyszerátogatás**³²
- **Közgyógyellátás**³³ alanyi, normatív
- **Egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság**³⁴
- **Adósságkezelési szolgáltatás**³⁵ (hatályon kívül, 2015.03.01-től Palota adósságcsökkentési támogatás)
- **„Palota” adósságcsökkentési támogatás**³⁶
- **Adósságkezeléshez kapcsolódó lakásfenntartási támogatás**³⁷ (hatályon kívül, 2015.03.01-től megszünt)
- **Palota”lakhatási támogatás**³⁸ (2015.03.01-től a normatív lakásfenntartási támogatás helyébe lépett települési támogatás formájában)

19 A települési önkormányzat jegyzője állapította meg.

20 A települési önkormányzat képviselő-testülete állapította meg az Szt.43/B. § (1) bekezdésében foglaltak szerint, 2015.03.01-től települési támogatás.

21 A települési önkormányzat állapítja meg az Szt. 45. §-a szerint.

22 A járási hivatal állapítja meg az Szt. 41. § (1) bekezdésében foglaltak szerint.

23 A járási hivatal állapítja meg az Szt. 43/ § -ában foglaltak szerint.

24 A járási hivatal állapítja meg az Szt. 43/A. § (1) bekezdésében foglaltak szerint.

25 A települési önkormányzat képviselő-testülete állapítja meg.

26 A települési önkormányzat képviselő-testülete állapítja meg.

27 A települési önkormányzat képviselő-testülete állapítja meg az Szt. 45. §-ában foglaltak szerint.

28 A települési önkormányzat képviselő-testülete állapítja meg az Szt. 45. §-ában foglaltak szerint.

29 A települési önkormányzat képviselő-testülete állapítja meg az Szt. 45. §-ában foglaltak szerint.

30 A képviselő-testület hatásköre az Szt. 48.§-a szerint.

31 A települési önkormányzat képviselő-testülete állapítja meg.

32 A települési önkormányzat képviselő-testülete állapítja meg.

33 A járási hivatal állapítja meg alanyi vagy normatív jogcímen az Szt. 50. §-ában foglaltak szerint.

34 A járási hivatal állapítja meg, az Szt. 54. §-ában foglaltak szerint.

35 A települési önkormányzat képviselő-testülete állapította meg.

36 A települési önkormányzat képviselő-testülete állapítja meg az Szt.45. § (1) bekezdés d) pontja és az 5/2015. (II.05.) ök. rendelet ..§-a alapján.

37 A települési önkormányzat jegyzője állapította meg.

38 A települési önkormányzat képviselő-testülete állapítja meg az Szt.45. § (1) bekezdés d) pontja és az 5/2015. (II.05.) ök. rendelet ..§-a alapján

- **Lakbértámogatás**³⁹ (hatályon kívül, 2015.03.01-től megszűnt)

Gyermekvédelmi ellátások (a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. alapján)

- **Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény**⁴⁰
- **Kiegészítő gyermekvédelmi támogatás**⁴¹ (2013.04.01-től pénzbeli ellátás, igénybevétele gyakorlatilag megszűnt)
- **Óvodáztatási támogatás**⁴² (2015.10.31-től megszűnő támogatás)
- **Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás**⁴³ (2015.03.01-től Szt. alapján települési támogatás részeként Palota rendkívüli gyermekvédelmi támogatás)

Egyéb önként vállalt ellátások

(Az Szt. 26. §-a szerint a települési önkormányzat képviselő-testülete a hatáskörébe tartozó pénzbeli ellátásokat kiegészítheti, és a szociálisan rászorultak részére - a rendeletében meghatározott módon és feltételek szerint - más pénzbeli támogatásokat is megállapíthat.)

- **Helyi támogatás**⁴⁴
- **Fiatalkorúak támogatása**⁴⁵
- **Újszülöttek támogatása**⁴⁶
- **Oltási támogatás**⁴⁷ (2015.03.01-től kibővült a születési támogatás)
- **HPV vírus elleni védőoltás** (2015.03.01-től megszűnt támogatás az oltás ingyenessé válása miatt a 13 éves lányok részére)
- **Gyermekélelmezés támogatása** (a 1997. évi XXXI. törvény 148. §-ban előírt normatív támogatásokon felül)
- **Szépkorúak köszöntése**⁴⁸
- **Utalványok**⁴⁹ (étkezési utalvány)
- **Közösségi étkezés a Pajtás étteremben**

3.2 SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK

Szt. 56. § (1) A szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják.

(2) A személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és a szakosított ellátásokat.

Az alapszolgáltatások megszervezésével az állam és a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

39 A települési önkormányzat képviselő-testülete állapította meg.

40 A települési önkormányzat jegyzője állapítja meg.

41 A települési önkormányzat jegyzője állapítja meg.

42 A települési önkormányzat jegyzője állapítja meg.

43 A települési önkormányzat képviselő-testülete állapította meg.

44 A települési önkormányzat képviselő-testülete állapítja meg.

45 A települési önkormányzat képviselő-testülete állapítja meg.

46 A települési önkormányzat képviselő-testülete állapítja meg.

47 A települési önkormányzat képviselő-testülete állapítja meg.

48 A települési önkormányzat képviselő-testülete állapítja meg.

49 A települési önkormányzat képviselő-testülete állapítja meg.

Szociális alapszolgáltatások:

- a falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás,
- az étkeztetés,
- a házi segítségnyújtás,
- a családsegítés,
- a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
- a közösségi ellátások,
- a támogató szolgáltatás,
- az utcai szociális munka,
- a nappali ellátás.

A személyes gondoskodás keretébe tartozó szakosított ellátások:

- az ápolást, gondozást nyújtó intézmény,
- a rehabilitációs intézmény,
- a lakóotthon (a továbbiakban: tartós bentlakásos intézmény),
- az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény (bentlakásos intézmény),
- a támogatott lakhatás,
- az egyéb speciális szociális intézmény.

Szt. 59. § (1) Az alapszolgáltatások megszervezésével az állam és a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

Alapszolgáltatási központ az a szociális intézmény, amely

- étkeztetést,
- házi segítségnyújtást,
- családsegítést,
- nappali ellátást és
- gyermekjóléti szolgáltatást biztosít.

3.2.1 A XV. KERÜLETI ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL BIZTOSÍTOTT SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK

Szt. 86. § (1) A települési önkormányzat köteles biztosítani

- a)
- b) étkeztetést,
- c) házi segítségnyújtást,
- d) állandó lakosainak számától függően a (2) bekezdés szerinti szociális szolgáltatásokat,
- e) az a)-d) pontban nem említett szociális szolgáltatásokhoz - különös tekintettel a családsegítéshez - való hozzáférést.

(2) Az a települési önkormányzat, amelyiknek területén

- a) kétezer főnél több állandó lakos él, családsegítést,
- b) háromezer főnél több állandó lakos él, az a) pont szerinti alapszolgáltatást és idősek nappali ellátását,
- c) tízezer főnél több állandó lakos él, az a)-b) pont szerinti alapszolgáltatásokat és a b) pontban nem említett nappali ellátást,
- d) harmincezer főnél több állandó lakos él, az a)-c) pont szerinti szociális szolgáltatásokat, időskorúak gondozóházát, éjjeli menedékhelyet, hajléktalan személyek átmeneti szállását köteles biztosítani.

(3)

(4) A fővárosi kerületi önkormányzat biztosítja az (1) és (2) bekezdés szerinti szociális szolgáltatásokat, a 88. § (2) bekezdésében foglaltak figyelembevételével. A fővárosi önkormányzat által közvetlenül igazgatott terület tekintetében az (1) és (2) bekezdés szerinti szolgáltatásokat a fővárosi önkormányzat biztosítja.

Szt.88. § (1) Az állam az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv útján köteles gondoskodni

a) a harmincezer főnél nagyobb állandó lakosságú településeken a fogyatékos személyek gondozóháza, a pszichiátriai betegek és szenvedélybetegek átmeneti otthona megszervezéséről és fenntartásáról,

b) a fővárosban a pszichiátriai betegek, a szenvedélybetegek, fogyatékos személyek szakosított ellátásának a megszervezéséről és fenntartásáról,

c) a megye területén a szakosított ellátások megszervezéséről és fenntartásáról, azzal, hogy a megyei jogú város területére is kiterjedően köteles gondoskodni azokról az ellátásokról, amelyek megszervezésére a megyei jogú város a 90. § (2) bekezdése alapján nem köteles.

(2) A fővárosi önkormányzat köteles gondoskodni

a) idősek otthonának, a hajléktalanok otthonának, a hajléktalan személyek rehabilitációs intézményének,

b) a fővárosban - ha a kerületi önkormányzattal másként nem állapodik meg - a hajléktalanok éjjeli menedékhelyének és átmeneti szállásának megszervezéséről és fenntartásáról.

(3) A fővárosi önkormányzat által fenntartott szakosított ellátást nyújtó intézmények ellátási területe az egész fővárosra kiterjed.

A XV. kerületben biztosított szociális szolgáltatások:

- étkeztetés (alapszolgáltatás)
- házi segítségnyújtás (alapszolgáltatás)
- családsegítés (alapszolgáltatás)
- nappali ellátás (alapszolgáltatás)
- támogató szolgáltatás⁵⁰ (alapszolgáltatás)
- közösségi ellátások⁵¹ (alapszolgáltatás)
- utcai szociális munka (alapszolgáltatás)
- idősek átmeneti elhelyezése (szakosított ellátás)
- átmeneti elhelyezési formák (szakosított ellátás)

A fővárosban a hajléktalanok éjjeli menedékhelyéről és átmeneti ellátásáról a Fővárosi Önkormányzat gondoskodik. A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás 2013. július 01-től állami feladat.

IV.

AZ EGYES SZOCIÁLIS ELLÁTÁSI, SZOLGÁLTATÁSI FORMÁK HELYZETE

A közigazgatási rendszer átalakításának fontos napja volt 2013. január 1-je, amikor elkezdtek működni a járási hivatalok. A kormányhivatalok és a járási hivatalok rendszerének létrejöttével az állam vállalja azokat a kötelező feladatokat, amelyek eddig egy-egy önkormányzatnál különböző formában jelentek meg. Így többek között, korábban az önkormányzatok által ellátott szociális és gyermekvédelmi feladatok kerültek a járási hivatalok hatáskörébe.

50 2009. 01. 01-től nem kötelező feladat

51 2009. 01. 01-től nem kötelező feladat

A Szolgáltatástervezési Koncepció felülvizsgálata során a 2013. évtől eltelt időt elemezzük, ezért beszámolunk a járási hivatalba került feladatokról is.

A pénzbeli és természetbeni szociális ellátások rendszere 2015. március 1-től jelentős mértékben átalakult. Az állam és az önkormányzat segélyezéssel kapcsolatos feladatai élesen elválasztásra kerültek. A helyi önkormányzatok felelőssége növekszik a helyi közösség szociális biztonságának erősítésében, a szociális segélyek biztosításában.

A kötelezően nyújtandó ellátásokat 2015. március 1-től a járási hivatalok állapítják meg. Ezek az ellátások a következők:

- aktív korúak ellátása,
- időskorúak járadéka,
- ápolási díj (alapösszegű, emelt összegű és kiemelt ápolási díj),
- közgyógyellátás (alanyi és normatív formák),
- egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság.

A hatáskörváltozás tehát az aktív korúak ellátását érinti, a felsorolt többi ellátást az eddigiekben is a járási hivatalok állapították meg.

Egyéb támogatás biztosításáról a települési önkormányzatok döntenek. Az önkormányzatok által nyújtható támogatás neve egységesen települési támogatás lesz, amelynek jogosultsági feltételeit, típusait az önkormányzatok határozhatják meg.

A következőkben azokat a szociális ellátásokat, szolgáltatásokat soroljuk fel, amelyek az **1993. évi III. törvényben (Szt.)** említésre kerülnek, kötelezően előírt módon vagy lehetőségként a helyi önkormányzatok számára. A jogszabályi háttér mellett bemutatjuk az adatokkal alátámasztott, az elmúlt évekre jellemző változásokat, a jelen kerületi helyzetképet, megjelöljük az adott ellátással kapcsolatos teendőket, célokat, illetve megismertetjük az időközben bekövetkezett jogszabályi változásokat.

4.1 A SZOCIÁLIS IGAZGATÁSRÓL ÉS SZOCIÁLIS ELLÁTÁSOKRÓL SZÓLÓ 1993. ÉVI III. TÖRVÉNY ALAPJÁN NYÚJTOTT PÉNZBELI ÉS TERMÉSZETBENI ELLÁTÁSOK

4.1.1 PÉNZBELI ELLÁTÁSOK

Időskorúak járadéka⁵²

Szt. 32/B. § (1) Az időskorúak járadéka a megélhetést biztosító jövedelemmel nem rendelkező időskorú személyek részére nyújtott támogatás. A járási hivatal időskorúak járadékában részesíti azt

a) a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött személyt, akinek saját és vele együtt lakó házastársa, élettársa jövedelme alapján számított egy főre jutó havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 80%-át,

b) az egyedülálló, a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött, de 75 évesnél fiatalabb személyt, akinek havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 95%-át,

c) az egyedülálló, 75. életévét betöltött személyt, akinek havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 130%-át.

Szt. 32/C. § (1) Az időskorúak járadékának havi összege

a) jövedelemmel nem rendelkező

aa) 32/B. § (1) bekezdésének a) pontja szerinti jogosult esetén az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 80%-a,

- ab) 32/B. § (1) bekezdésének b) pontja szerinti jogosult esetén az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 95%-a,
 ac) 32/B. § (1) bekezdésének c) pontja szerinti jogosult esetén az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 130%-a;
 b) jövedelemmel rendelkező jogosult esetén az a) pont szerinti összegnek és a jogosult havi jövedelmének a különbözete.

Az időskorúak járadéka a jövedelemmel nem, vagy alacsony összegű nyugdíjjal rendelkezők szociális biztonságát hivatott szolgálni. A törvény az időskorúak körében is a legrosszabb szociális helyzetben lévők, az egyedülálló idősök életkörülményeinek javítását helyezi előtérbe. **2013. január 1-jétől a járási hivatalok által ellátott feladat az időskorúak járadékának megállapítása.**

Időskorúak járadékában részesülők száma életkor szerint (év/december 31. napján)⁵³

év	2012	2013	2014
Nyugdíjkorhatárt betöltött, nem egyedülálló (fő)	5	6	6
75 évesnél fiatalabb egyedülálló	6	6	7
75 évet betöltött nem egyedülálló	3	4	4

Időskorúak járadékában részesülők éves átlaga, támogatás összege (év/december 31. napján)

év	2012	2013	2014
Ellátottak száma (fő)	14	16,33	17,34
Támogatási összeg (eFt)	3 912	5 072	5 746

Az időskorúak járadéka önmagában alkalmatlan a megélhetés biztosítására, ezért fontos szempont volt, hogy egyéb rendszeres és átmeneti támogatásokkal (pl. átmeneti segély, tüzelőutalvány, lakásfenntartási támogatás, lakbértámogatás) is segítse az önkormányzat az érintett embereket, kiemelten kezelve az egyedülálló személyeket.

Az időskorúak járadékában részesülők száma az elmúlt években szignifikánsan nem emelkedett, ami azt jelenti, hogy kerületünkben élő nyugdíjas korú lakosság szinte mindegyike rendelkezik nyugdíjjal vagy egyéb jövedelemmel.

Aktív korúak ellátása

Szt. 33. § (1) Az aktív korúak ellátása a hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személyek és családjuk részére nyújtott ellátás. A jegyző aktív korúak ellátására való jogosultságot állapít meg annak az aktív korú személynek,

- a) aki munkaképességét legalább 67%-ban elvesztette, aki legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett, vagy akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján nem haladja meg az 50%-os mértéket, vagy
 b) aki vakok személyi járadékában részesül, vagy
 c) aki fogyatékosági támogatásban részesül [az a)-c) pont szerinti személy a továbbiakban együtt: egészségkárosodott személy], vagy
 d) akinek esetében a munkanélküli-járadék, álláskeresői járadék, álláskeresői segély, vállalkozói járadék (a továbbiakban együtt: álláskeresői támogatás) folyósítási időtartama lejárt, vagy
 e) akinek esetében az álláskeresői támogatás folyósítását keresőtevékenység folytatása miatt a folyósítási idő lejártát megelőzően szüntették meg, és a keresőtevékenységet követően az Ft. alapján álláskeresői támogatásra nem szerez jogosultságot, vagy

f) aki az aktív korúak ellátása iránti kérelem benyújtását megelőző két évben az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább egy év időtartamig együttműködött, vagy

g) akinek esetében az ápolási díj, a gyermekgondozási segély, a gyermeknevelési támogatás, a rendszeres szociális járadék, a bányász dolgozók egészségkárosodási járadéka, az átmeneti járadék, a rehabilitációs járadék, a rokkantsági nyugdíj, a baleseti rokkantsági nyugdíj, a megváltozott munkaképességű személyek ellátása, az ideiglenes özvegyi nyugdíj folyósítása megszűnt, illetve az özvegyi nyugdíj folyósítása a Tny. 52. §-ának (3) bekezdése szerinti okból szűnt meg, és közvetlenül a kérelem benyújtását megelőzően az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább három hónapig együttműködött, feltéve, hogy saját maga és családjának megélhetése más módon nem biztosított, és keresőtevékenységet nem folytat.

(1a) Az aktív korúak ellátása tekintetében - ha e törvény eltérően nem rendelkezik - nem minősül keresőtevékenységnek, ha a kérelmező, illetve a jogosult közfoglalkoztatásban, egyszerűsített foglalkoztatásban vesz részt vagy háztartási munkát végez.

(4a) Amennyiben az aktív korúak ellátására való jogosultságot az Ft. szerinti álláskeresési támogatás kimerítésétől számított 30 napon belül benyújtott kérelem alapján állapítják meg, az ellátásra való jogosultság kezdő napja az álláskeresési támogatás kimerítését követő nap.

(5) Aktív korúak ellátására egy családban egyidejűleg - a (6) bekezdésben meghatározott kivétellel - csak egy személy jogosult.

35. § (1) Az a személy, akinek az aktív korúak ellátására való jogosultságát megállapították - a 37. §-ban foglaltak szerinti kivétellel - **foglalkoztatást helyettesítő támogatásra** jogosult.

37/B (5) A fővárosban az aktív korúak ellátására való jogosultság megállapítása a hajléktalan személyek vonatkozásában a főjegyző feladata.

(Az elmúlt években több jelentős jogszabály módosítás is történt az aktív korúak ellátásával kapcsolatban.)

Foglalkoztatást helyettesítő támogatás (FHT)

A 2011. augusztus 31-én bérpótló juttatásra jogosult személyek 2011. szeptember 1-től **foglalkoztatást helyettesítő támogatásra (FHT)** lettek jogosultak.

A foglalkoztatást helyettesítő támogatásra való jogosultságot évente felül kellett vizsgálni. 2011. december 31-e után csak annak a személynek volt folyósítható az ellátás, aki a jogosultság felülvizsgálatát megelőző egy évben legalább 30 nap munkaviszonyt tudott igazolni, vagy úgy, hogy közfoglalkoztatásban vett részt, vagy pedig az elsődleges munkaerőpiacon helyezkedett el. A 30 napba be kellett számítani az egyszerűsített foglalkoztatást és a háztartási munkát, valamint a munkaerő-piaci programban, vagy 6 hónapot meghaladó időtartamú képzésben történő részvétel vizsgálat időszakra eső időtartamát is. Amennyiben a jogosult ezeknek a feltételeknek nem tudott eleget tenni, mert számára nem tudtak közfoglalkoztatás körébe tartozó munkát felajánlani, illetve a 30 nap munkavégzést egyéb módon sem tudta teljesíteni, akkor a 30 nap számításánál az általa teljesített közérdekű önkéntes tevékenység időtartamát is figyelembe kellett venni.

Foglalkoztatást helyettesítő támogatást állapítottak meg annak a személynek, akinek az aktív korúak ellátására való jogosultságát megállapították kivéve, ha a rendszeres szociális segélyre való jogosultság feltételeivel rendelkezett.

A foglalkoztatást helyettesítő támogatás havi összege az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 80%-a: **22.800 Ft volt**. Egy családban egyidejűleg csak egy személy részesülhetett foglalkoztatást helyettesítő támogatásban.

Az aktív korúak ellátása az aktív korú, nem foglalkoztatott személyeknek nyújtott ellátás, amely olyan személyeknek állapítható meg, akiknek a családjában az egy fogyasztási egységre jutó jövedelem az öregségi nyugdíjminimum 90%-a (25 650 Ft) alatt van, és a családnak nincs a törvényi értékhatárt meghaladó vagyona. Az aktív korúak ellátása keretében kétféle támogatás

állapítható meg, a foglalkoztatást helyettesítő támogatás, valamint a rendszeres szociális segély helyébe lépő egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás.

Az aktív korúak ellátásának megállapítása 2015. március 1-től **a járási hivatal hatáskörébe került**. Ettől az időponttól kezdődően az ellátással kapcsolatos ügyek intézésére a járási hivatal jogosult. A kérelmeket továbbra is be lehet nyújtani a polgármesteri hivataloknál, amelyek azt továbbítják a járási hivatalok részére. Az aktív korúak ellátása keretében megállapítható ellátástípusok és az ellátásra jogosultak körei esetenként változni fognak.

A foglalkoztatást helyettesítő támogatás szabályai nem változtak azon kívül, hogy a támogatást a járási hivatal állapítja meg. A támogatás havi összege változatlanul 22 800 Ft.

Rendszeres szociális segély (RSZS)

Rendszeres szociális segélyt állapítottak meg annak az aktív korúak ellátására jogosult személynek, aki az ellátásra való jogosultság kezdő napján

- egészségkárosodott személynek minősült, vagy
- a reá irányadó nyugdíjkorhatárt öt éven belül betöltötte, vagy
- 14 éven aluli kiskorú gyermeket nevelt - feltéve, hogy a családban élő gyermekek valamelyikére tekintettel más személy nem részesült a Cst. szerinti gyermekgondozási támogatásban, vagy gyermekgondozási díjban, terhességi-gyermekágyi segélyben - és a gyermek ellátását napközbeni ellátást biztosító intézményben nem tudták biztosítani, vagy
- a települési önkormányzat rendeletében az aktív korúak ellátására jogosult személyek családi körülményeire, egészségi vagy mentális állapotára tekintettel meghatározott egyéb feltételeknek megfelelt.

A jogosultság megállapításának további feltétele volt, hogy a családnak az egy fogyasztási egységre jutó havi jövedelme ne haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 90%-át (25.650,- Ft) és vagyonnal ne rendelkezzenek.

A települési önkormányzat képviselő-testülete rendeletben előírhatta, hogy a tízezer forintot elérő összegben folyósított rendszeres szociális segély esetében az ellátás összegéből ötezer forintot természetben nyújt. Az önkormányzat nem élt ezzel a lehetőséggel.

Aktív korú ellátottak száma és a kifizetett támogatás összege

Megnevezés	Ellátottak száma (fő)			Kifizetett összeg (eFt)		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Rendszeres szociális segély, egészségkárosodott ellátása	52	67	90	10 461	14 132	18 526
Rendszeres szociális segély 55. életévét betöltöttek ellátása / <5év	192	130	143	34 382	32 859	34 496
Palota rendszeres szociális segély	-	7	30	-	482	5 392
Foglalkoztatást helyettesítő támogatás	1 236	1 220	1 011	167 327	169 664	121 942

A rendszeres szociális segélyben részesülők közül az egészségkárosodottak száma számottevően nem változott, az 55. életévét betöltött személyek száma viszont emelkedett.

Ennek oka, hogy az érintettek munkát vállalni koruk és megromlott egészségi állapotuk miatt nem képesek vagy csak nagyon nehezen tudnak.

Fontos változások következtek be az aktív korúak segélyezése terén: a Kormány által meghirdetett Széll Kálmán Terv egyik elemeként kilencről három hónapra csökkent az álláskeresői támogatás jogosultsági ideje. A munkanélküliségből adódó problémák jelentős feladatot jelentenek az önkormányzat számára.

Rendszeres szociális segély 2015. március 1-től megszűnt. A korábban erre a támogatásra jogosult személyek más ellátásokra szerezhetnek jogosultságot.

A rendszeres szociális segélyre jogosult személyek ellátásra való jogosultságát a jegyző 2015. január 1. és 2015. február 28. között felülvizsgálta. A felülvizsgálat eredményeként a jegyző határozatban állapította meg, hogy az ügyfél 2015. március 1-től milyen ellátásra jogosult.

Automatikusan, **az új egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra** jogosultak azok a személyek, akik azért jogosultak rendszeres szociális segélyre, mert egészségkárosodottnak minősülnek, vagy 14 év alatti gyermekük felügyeletét másképp biztosítani nem tudják.

Ha vállalják a foglalkoztatást helyettesítő támogatáshoz kapcsolódó együttműködési kötelezettséget (álláskeresőként való nyilvántartásba vétel, együttműködés a munkaügyi központtal), akkor **foglalkoztatást helyettesítő támogatást** kaphatnak a nyugdíjkorhatárt 5 éven belül betöltők, és azok, akik az önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek alapján jogosultak voltak rendszeres szociális segélyre.

Az újonnan bevezetett **egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás (EGYT) összegét** a rendszeres szociális segély összegére vonatkozó szabályok alapján kell kiszámítani, egyedül a családi jövedelemhatár összege változik:

Az EGYT havi összege a családi jövedelemhatár összegének és a jogosult családja havi összjövedelmének különbözete, de nem haladhatja meg nettó közfoglalkoztatási bér 90%-át. (A nettó közfoglalkoztatási bér 90%-a, tehát az EGYT maximuma 2015. évben 46 662 Ft.)

Ha az EGYT-re jogosult családja tagjának foglalkoztatást helyettesítő támogatásra való jogosultságot állapítottak meg, az EGYT összege nem haladhatja meg a nettó közfoglalkoztatási bér 90%-ának és a foglalkoztatást helyettesítő támogatás összegének különbözetét. (Ebben az esetben az EGYT maximuma 23 862 Ft.)

A családi jövedelemhatár összege megegyezik a család fogyasztási egységeihez tartozó arányszámok összegének és az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összege 92%-ának szorzatával. (2015. február 28-ig az önm. 90%-áig kellett kiegészíteni a család jövedelmét. Az új szabályok szerint egy egyedülálló személy esetében a családi jövedelemhatár összege 26 220 Ft, mert a fogyasztási egység arányszáma:1, az önm. 92%-a: 26 220 Ft.)

Az Szt. 2015. február 28-ig hatályos 37/A. § (1) bekezdés alapján rendszeres szociális segély akkor állapítható meg és akkor folyósítható – kivéve az egészségkárosodásuk okán ellátásban részesülő személyeket – ha a személy nyilatkozatában vállalja az együttműködési kötelezettséget a települési önkormányzat által erre kijelölt szervvel. Az Szt. alapján az együttműködés intézményi feltételeiről a települési önkormányzat elsősorban a családsegítő szolgálat útján gondoskodik.

A rendszeres szociális segély ellátórendszerből történő kivezetésével megszűnik a családsegítés szerepe az aktív korúak ellátásában részesülők együttműködési kötelezettségének biztosításában. Az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra jogosult ellátotti kör részére speciális élethelyzetük miatt nem került előírásra együttműködési kötelezettség. A foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő személyek pedig az **állami foglalkoztatási szervvel kötelesek együttműködni.**

Közfoglalkoztatás szervezése

2011. január elsejétől változott a közfoglalkoztatásra vonatkozó szabályozás, az addigi rendszert a **Nemzeti Közfoglalkoztatási Program** váltotta fel. Ennek keretében megszűnt az önkormányzati közcélú foglalkoztatás, a munkaügyi központok által szervezett közhasznú foglalkoztatás és megszűnt a hagyományos központi önkormányzati közmunka program.

Fenti időponttól a munkaügyi központok döntenek az önkormányzatok közfoglalkoztatási programjairól, új elemként a kis- és közepes vállalkozások is bevonásra kerültek a leghátrányosabb munkanélküliek közfoglalkoztatásába. A Nemzeti Közfoglalkoztatási Program lényege, hogy az állam egységes rendszerben, azonos forrásból, azonos értékeken, prioritásokon alapuló szabályozás mentén nyújt pályázatos támogatást a (közfoglalkoztatással érintett) többlet munkahelyek létrehozására. A közfoglalkoztatás közmunka révén valósul meg. A hosszabb időtartamú közfoglalkoztatási programokban uniós források is mozgósításra kerülnek a képzésekre. **A cél, hogy a közmunka az értékteremtés mellett az elsődleges munkaerőpiacra vezető szakképzéshez is utat nyisson.**

A Nemzeti Közfoglalkoztatási Program egyik lényegi eleme, hogy közfoglalkoztatási támogatás automatikusan nem jár. A támogatások csak abban az esetben kerülnek folyósításra, ha a támogatott képes alátámasztani, hogy a foglalkoztatás értékteremtő, költségigénye megalapozott, garantálja, hogy bővül a munkahelyek száma és mindezt ellenőrizhető, elszámoltatható módon valósítja meg.

A Nemzeti Közfoglalkoztatási Program keretében megvalósuló foglalkoztatás mellett a valóban munkaképes, de munkával nem rendelkező munkanélküliek bérpótló járandóságot kaptak. Az ellátásra való jogosultságot az önkormányzat állapította meg és a juttatást folyósította.

A **foglalkoztatást helyettesítő támogatásban** részesülő a munkaügyi szervezettel nyilvántartott álláskeresőként köteles együttműködni. 2011. szeptember 1-től közfoglalkoztatás keretében csak a kirendeltség által közvetített álláskereső, elsősorban foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosult személyek foglalkoztathatóak. Számukra a közfoglalkoztatás körébe tartozó munkát a munkaügyi kirendeltség ajánlja. Új elem lett a szabályozásban, hogy az ügyfél a felajánlott munkalehetőséget az iskolai végzettség és szakképzettség figyelembevételével köteles elfogadni. A 35 év alatti általános iskolai végzettséggel nem rendelkező álláskereső eltérő együttműködési kötelezettsége is megszűnik, nem a képzésben való részvétel lett az elsődleges együttműködési kötelezettség.

A közfoglalkoztatás visszautasítása a törvény erejénél fogva automatikusan kizárja a további ellátásból a munkanélkülieket!

2011. január 1-től három új közfoglalkoztatási forma került bevezetésre, amelyhez a munkáltatók támogatást vehetnek igénybe. Ezt a támogatást az önkormányzat számára kötelező és önként vállalt, rendeletbe foglalt közfeladat ellátására, valamint megállapodásban meghatározott más, közösséget szolgáló, illetve szociális feladat ellátására lehet igénybe venni.

Közfoglalkoztatási formák 2011. január 1-től:

- Önkormányzat által szervezett rövid időtartamú közfoglalkoztatás. *Napi 4 órás foglalkoztatás, 2-4 hónapos időtartamban, a munkabér a minimálbér, illetve a garantált bérminimum (szakmunka esetén) fele és csak foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülőket lehet foglalkoztatni ebben a közfoglalkoztatási formában.*

- Önkormányzat által szervezett hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás. *Napi 6-8 órás foglalkoztatás, 2-12 hónapos időtartamban, a munkabér a minimálbér, illetve a garantált bérminimum (szakmunka esetén) időarányos része, és minden álláskeresőként nyilvántartott személy foglalkoztatható ebben a közfoglalkoztatási formában.*
- Országos közfoglalkoztatási programok. *A foglalkoztatás legfeljebb 12 hónap időtartamban és teljes munkaidőben történhet, a munkabér minden egyes programban külön kerül meghatározásra. Ebben a közfoglalkoztatásban minden nyilvántartott álláskereső foglalkoztatható.*

Támogatást kaphatnak azok a vállalkozások, akik többek között bővítik a foglalkoztatottak létszámát és foglalkoztatás helyettesítő támogatásban részesülő személyeket kívánnak foglalkoztatni.⁵⁴

A XV. kerületi Önkormányzat a közfoglalkoztatás különböző formáit 1994 óta folyamatosan szervezi. A foglalkoztatásban résztvevők álláskeresői támogatásra szereztek jogosultságot, továbbá az Önkormányzat arra is törekedett, hogy a nyugdíjkorhatár betöltéséig minél többen rendelkezzenek a nyugdíj megállapításához szükséges szolgálati idővel.

A közfoglalkoztatásban résztvevők foglalkoztatása egyrészt a Polgármesteri Hivatalban, a XV. kerületi Önkormányzat intézményeinél valósult meg. A **Palota - 15 Rehabilitációs és Közfoglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Kft.**, a **RÉPSZOLG Környezetgazdálkodási és Foglalkoztatási Nonprofit Közhasznú Kft.**, továbbá a **Gazdasági Működtetési Központ** szervezi és foglalkoztatja a közfoglalkoztatásban résztvevőket, akiknek feladata az önkormányzati tulajdonú intézményekben meghatározott (karbantartási) feladatok ellátása, továbbá az önkormányzati területek, így különösen az önkormányzati közutak, közparkok, járdák, zöldterületek és a hozzá tartozó kerületi faállomány ápolása, karbantartása.

Közfoglalkoztatásban résztvevők átlagos létszáma, foglalkoztatási költsége

év	2012	2013	2014
Foglalkoztatásban résztvevők (fő)*	339	378	492
Foglalkoztatás önk. önrész (eFt) költsége	16 285	16 176	18 101

*A foglalkoztatottak közel 50 %-a minden évben a 45 – 61 év közötti korosztályba tartozott.

Tervezett intézkedés: a közfoglalkoztatás célja, hogy a munkaerőpiacról tartósan kiszorulók ne veszítsék el kapcsolatukat a munka világával, képességüket megtartsák a munkavégzésre és hasznos munkát végezzenek, dolgozzanak. Fontos feladat a segélyezettek munkaerőpiaci pozíciójának javítása, a segélyezés munka ellen ösztönző hatásának mérséklése, a foglalkoztatás növelése. Legfontosabb alapelvek, hogy együttesen érvényesüljön a társadalmi szolidaritás és egyéni felelősség, aki képes dolgozni az munkával járuljon hozzá a közteherviseléshez.

A minimum szintű ellátást továbbra is biztosítja az arra rászorulóknak, de a segítségnyújtás és az együttműködéssel szemben támasztott követelmények, valamint ezekhez kapcsolódó szankciók együttes alkalmazását szigorúan megköveteli.

Önkormányzatunk a munkanélküliek foglalkoztatása érdekében 2015. évben is – pályázat igénybe vételével – biztosítja a közmunka lehetőségét. A foglalkoztatásba bevonja gazdasági társaságait is intézményeit.

54 Forrás: FSZH honlap

Lakásfenntartási támogatás (hatályon kívül helyezve 2015.III. 1-től)

Szt. 38. § (1) A lakásfenntartási támogatás a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás, vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásai viseléséhez nyújtott hozzájárulás. A jegyző a villanyáram-, a víz- és a gázfogyasztás, a távhő-szolgáltatás, a csatornahasználat és a személyszállítás díjához, a lakbérhez vagy az albérleti díjhoz, a lakáscélú pénzügyi költsön törlesztőrészletéhez, a közös költséghez, illetve a tüzelőanyag költségeihez lakásfenntartási támogatást nyújt

a) az e törvényben meghatározott feltételek szerinti jogosultnak (a továbbiakban: normatív lakásfenntartási támogatás), vagy

b) az adósságkezelési szolgáltatásban részesülő személynek.

(1a) A lakásfenntartási támogatást elsősorban természetbeni szociális ellátás formájában, és a lakásfenntartással összefüggő azon rendszeres kiadásokhoz kell nyújtani, amelyek megfizetésének elmaradása a kérelmező lakhatását a legnagyobb mértékben veszélyezteti.

(2) Normatív lakásfenntartási támogatásra jogosult az a személy, akinek a háztartásában az egy fogyasztási egységre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 250%-át, és a háztartás tagjai egyikének sincs vagyona. Az egy fogyasztási egységre jutó havi jövedelem megegyezik a háztartás összjövedelmének és a fogyasztási egységek összegének hányadosával.

39. § (1) Lakásfenntartási támogatás ugyanazon lakásra csak egy jogosultnak állapítható meg, függetlenül a lakásban élő személyek és háztartások számától.

(2) Az (1) bekezdés alkalmazásában külön lakásnak kell tekinteni a társbérletet, az albérletet és a jogerős bírói határozattal megosztott lakás lakrészeit.

A lakásfenntartási támogatás a szociálisan rászorult személyeknek, családoknak az általuk lakott lakás vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásai viseléséhez nyújtott hozzájárulás. A támogatás garantált minimuma 2.500,-Ft.⁵⁵

Lakásfenntartási támogatásban részesülők száma, a támogatás összege

év	Normatív		Adósságkezelés melletti normatív	
	Fő	eFt	Fő	eFt
2012	1318	37 914	151	2 448
2013	1238	34 744	113	2 065
2014	1032	29 371	92	1 789

Helyi lakásfenntartási támogatásban részesülők száma és a támogatás összege

Normatív melletti kiegészítés			Adósságkezelés melletti normatív kiegészítés		Helyi, méltányos támogatás	
év	fő	eFt	fő	eFt	fő	eFt
2012	585	10.352	67	1.193	83	734
2013	-	-	-	-	-	-
2014	-	-	-	-	-	-

2011 augusztusában megszűnt a szociális alapú gáz- és táv hő támogatás, ezzel egyidejűleg változott a lakásfenntartási támogatással kapcsolatos jogosultsági feltételek. A jogalkotók gondoskodni kívántak ugyanakkor arról, hogy az érintett lakosság számára ne jelentsen vállalhatatlan terhet a lakásfenntartással kapcsolatos számlák kiegyenlítése, ezért az energiatámogatást beépül a lakásfenntartási támogatás rendszerébe. E tekintetben a cél az, hogy az energiatámogatásban részesülők köre teljes mértékben lefedett legyen a lakásfenntartási támogatással.

A lakásfenntartási támogatás új rendszere 2011. szeptember 1. napjától lépett hatályba.

⁵⁵ E jogcímen megállapított támogatás esetén a települési önk. a folyósított támogatás 100%-át visszaigényelheti.

A lakásfenntartási támogatás szabályai 2015. március 1-étől kikerültek a szociális törvényből. Ettől az időponttól kezdődően a támogatás ebben a formában nem állapítható meg a kérelmezők részére.

Lakásfenntartási támogatás iránti kérelmet utoljára 2015. február 28-án lehetett benyújtani. Azoknak az ügyfeleknek a jogosultsága, akik 2015. március 1. előtt kérelmezték a lakásfenntartási támogatást, a következőképpen alakult: ha az ellátásra való jogosultságot 2014. december 31-ig megállapították, akkor az ügyfél a korábbi szabályoknak megfelelően egy év időtartamra jogosult a lakásfenntartási támogatásra. Ha a hatóság 2015. január 1-ét követően döntött a támogatásra való jogosultságról, akkor a lakásfenntartási támogatást csak 2015. február 28-ig lehetett biztosítani.

Az önkormányzatunk a települési támogatás keretében biztosít támogatást a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez.

Ápolási díj

Szt. 40. § Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás.

41. § (1) Ápolási díjra jogosult a hozzátartozó [Ptk. 8:1. § (1) bekezdés 2. pont], ha állandó és tartós gondozásra szoruló

- a) súlyosan fogyatékos, vagy*
- b) tartósan beteg 18 év alatti személy gondozását, ápolását végzi.*

(2) Az ápolást végző személy számára egyidejűleg csak egy ápolási díjra való jogosultság állapítható meg, továbbá egy ápolt személyre tekintettel csak egy ápolást végző személy számára állapítható meg ápolási díj.

(3) Az (1) bekezdés alkalmazása során

- a) súlyosan fogyatékos személy az, akinek
 - aa) segédeszközrel vagy műtéti úton nem korrigálható módon látóképessége teljesen hiányzik, vagy aliglátóként minimális látásmaradvánnyal rendelkezik, és ezért kizárólag tapintó - halló - életmód folytatására képes,*
 - ab) hallásvesztése olyan mértékű, hogy a beszédnek hallás útján történő megértésére és spontán elsajátítására segédeszközrel sem képes és halláskárosodása miatt a hangzó beszéd érthető ejtése elmarad,*
 - ac) értelmi akadályozottsága genetikai, illetőleg magzati károsodás vagy szülési trauma következtében, továbbá tizenegyedik életévét megelőzően bekövetkező súlyos betegség miatt középsúlyos vagy annál nagyobb mértékű, továbbá aki IQ értékétől függetlenül a személyiség egészét érintő (pervazív) fejlődési zavarban szenved, és az autonómiai tesztek alapján állapota súlyosnak vagy középsúlyosnak minősíthető (BNO szerinti besorolása: F84.0-F84.9),*
 - ad) mozgásszervi károsodása, illetőleg funkciózavara olyan mértékű, hogy helyváltoztatása a külön jogszabályban meghatározott segédeszköz állandó és szükségszerű használatát igényli, vagy állapota miatt helyváltoztatásra még segédeszközrel sem képes, vagy végtaghiánya miatt önmaga ellátására nem képes és állandó ápolásra, gondozásra szorul;**
- b) tartósan beteg az a személy, aki előreláthatólag három hónapnál hosszabb időtartamban állandó ápolást, gondozást igényel.*

- ad) mozgásszervi károsodása, illetőleg funkciózavara olyan mértékű, hogy helyváltoztatása a külön jogszabályban meghatározott segédeszköz állandó és szükségszerű használatát igényli, vagy állapota miatt helyváltoztatásra még segédeszközrel sem képes, vagy végtaghiánya miatt önmaga ellátására nem képes és állandó ápolásra, gondozásra szorul;*
- b) tartósan beteg az a személy, aki előreláthatólag három hónapnál hosszabb időtartamban állandó ápolást, gondozást igényel.*

43. § A járási hivatal - kérelemre - kiemelt ápolási díjra való jogosultságot állapít meg annak a személynek, aki

- a) komplex minősítés alapján a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény (a továbbiakban: Mmtv.) 3. § (2) bekezdés b) pont bd) alpontja szerinti minősítési kategóriába sorolt hozzátartozójának gondozását, ápolását végzi, vagy*
- b) olyan hozzátartozójának gondozását, ápolását végzi, aki után a magasabb összegű családi pótlékot miniszteri rendeletben meghatározott súlyosságú betegsége vagy fogyatékosára tekintettel folyósítják.*

43/A. § (1) A járási hivatal a **fokozott ápolást igénylő súlyosan fogyatékos személy gondozását, ápolását végző, de a kiemelt ápolási díjra való jogosultság feltételeinek meg nem felelő személy kérelmére emelt összegű ápolási díjat állapít meg.**

2015. március 1-jétől a méltányos ápolási díjat a **Palota ápolási támogatás**⁵⁶ váltotta fel, mely formanyomtatványon benyújtott **kérelemre** állapítható meg annak a nagykorú és cselekvőképes személynek, aki 18. életévét betöltött, tartósan beteg, Budapesten lakcímmel rendelkező, és életvitelszerűen is Budapesten lakó hozzátartozója gondozását végzi. Tartósan beteg az a személy, aki előreláthatólag három hónapnál hosszabb időtartamban állandó ápolást, gondozást igényel és ezt az ápolat személy háziorvosa igazolja.

Nem jogosult Palota ápolási támogatásra a hozzátartozó, ha

- ápolási díjban részesül,
- családjában az egy főre jutó havi jövedelem meghaladja az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 200 %-át,
- az ápolat személy két hónapot meghaladóan fekvőbeteg-gyógyintézeti, valamint nappali ellátást nyújtó vagy bentlakásos szociális intézményi ellátásban részesül,
- rendszeres pénzellátásban részesül vagy az arra való jogosultság megállapításához szükséges feltételekkel rendelkezik,
- nappali rendszerű képzés keretében folytat tanulmányokat,
- keresőtevékenységet folytat.

A Palota ápolási támogatás egészségügyi szolgáltatásra illetve szolgálati időre nem jogosít.

Ápolási díjban részesülők száma, támogatás összege⁵⁷

év	Alapösszegű		Fokozott		Kiemelt		Méltányos*	
	Fő	eFt	Fő	eFt	Fő	eFt	Fő	eFt
2012*	168	59 853	89	315	-	-	315	67 252
2013	153	54 222	91	41 285	-	-	331	72 084
2014	119	40 408	70	33 935	48	18 686	343	76 853

*Forrás: XV. ker. Polg. Hív.

Tapasztalataink szerint egyre több aktív korú, a munkaerőpiacról kiszoruló személy veszi igénybe e támogatási formát, mivel az ápolási díj folyósításának időtartama szolgálati időnek számít.

A XV. kerületben ápolási díjban részesülők összesített száma jelentősen nem emelkedett a vizsgált időszakban: 2012-ben 572 fő, 2013-ban 575 fő, 2014-ben 580 fő vette igénybe ezt a támogatást.

A méltányossági ápolási díj szabályai 2015. március 1-jétől hatályon kívül helyezték.

A 2015. március 1-ét megelőzően megállapított ellátások az önkormányzat mérlegelésétől függően biztosíthatóak 2015. március 1-jét követően, települési támogatás formájában. Az önkormányzatok a települési támogatás keretében ellátást biztosíthatnak a 18. életévét betöltött tartósan beteg személy ápolását, gondozását végző hozzátartozók részére.

A megszűnő méltányos ápolási díj helyébe a XV. kerületi Önkormányzat a települési támogatások keretén belül Palota ápolási támogatás megállapítását tette lehetővé, azonban

⁵⁶ 5/2015.(II.5.) ök. rendelet

⁵⁷ Forrás: Bp. Föv. XV. ker. Kormányhivatal

kikötés lett, hogy munkaviszonyból származó jövedelemmel nem rendelkezhet az ápolást végző.

Tervezett intézkedés: a támogatási forma a jövőben is fontos láncszeme lehet a szociális – egészségügyi ellátórendszernek, mivel kórházi, szociális otthoni elhelyezést válthat ki, amelyek köztudottan drága ellátási formák.

A 18 év feletti személyt ápolók részére nyújtott, ellátás fenntartásának szükségességét indokolja, hogy a rászorulókat gondozását, felügyeletét a házi gondozó szolgálat munkatársai a nap 24 órájában nem tudják biztosítani, a 4 órát meghaladó gondozási szükséglettel rendelkezők esetében nem is biztosíthatják. Az ápolási tevékenység ellenőrzésére azonban a jövőben nagyobb hangsúlyt kell fordítani az Egyesített Szociális Intézmény munkatársainak segítségével.

Önkormányzatunk a Palota ápolási támogatás fenntartását a továbbiakban is szükségesnek tartja és biztosítja az ehhez szükséges költségvetési forrást.

Átmeneti segély - önkormányzati segély - (hatályon kívül helyezve 2015.III.1-től)

Szt. 45. § (1) A települési önkormányzat képviselő-testülete a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére a rendeletében meghatározott átmeneti segélyt nyújt. Átmeneti segély pénzügyi tevékenységnek nem minősülő kamatmentes kölcsön formájában is nyújtható.

A XV. kerületben – a 2013-2014. évben hatályos önkormányzati rendelet⁵⁸ alapján - átmeneti segély nyújtható, ha

- a család egy főre jutó havi nettó jövedelme nem haladja meg egyedül élő esetén az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 250 %-át,
- családok esetén az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 210 %-át.

Átmeneti segély egy családon belül csak egy személynek adható, egy hónapban egy, és egy évben egy háztartáson belül legfeljebb négy alkalommal. Összege az önkormányzati rendeletben szabályozott.

A XV. kerületben további segítséget jelenthet, hogy elemi kár miatt, vagy más rendkívüli esemény bekövetkeztekor – polgármesteri hatáskörben – családonként legfeljebb százezer forint támogatás adható. Természetben történő juttatás esetén a rendkívüli eseményhez igazodva a támogatás összege legfeljebb háromszázezer forint lehet.

A rendelet egyéb méltányosságot is lehetővé tesz ezen a területen: az illetékes bizottság méltányosságból egy naptári évben legfeljebb két alkalommal támogatást nyújthat különösen:

- a) többletkiadással járó hosszantartó betegség, baleset esetén,
- b) megélhetést veszélyeztető rendszeres kiadások (pl. a család jövedelméhez képest magas rezsiköltségek),
- c) munkahely elvesztés, elemi kár és különös méltánylást érdemlő egyéb esetekben.

A támogatás egy naptári évben belül legfeljebb százezer forint összegű lehet.

Az önkormányzatok által biztosított ellátás elnevezése és tartalma 2015. március 1-jétől egységesen települési támogatás lett.

E támogatás keretében az önkormányzatok az általuk támogatandónak ítélt, rendeletükben szabályozott élethelyzetekre nyújthatnak támogatást. Az önkormányzat kötelezettsége abban áll, hogy a települési támogatásról rendeletet alkosson. Annak eldöntése, hogy e támogatás

58 1/2004. (I.30.) ök. rendelet a szociális és gyermekvédelmi pénzügyi és természetbeni ellátásokról

keretében milyen célokra, mely feltételek teljesülése esetén milyen összegű támogatást nyújt, teljes mértékben az önkormányzat mérlegelési jogkörébe tartozik.

Az Szt. által szabott egyetlen kötelezettség az, hogy a képviselő-testület a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére rendkívüli települési támogatást köteles nyújtani. A létfenntartást veszélyeztető élethelyzet, a létfenntartási gond meghatározása az önkormányzat jogosultsága, hasonlóan az ilyen helyzetekben nyújtható támogatás összegének meghatározásához.

Szt. 45. § (1) *A képviselő-testület az e törvény rendelkezései alapján nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások kiegészítéseként, önkormányzati rendeletben meghatározott feltételek alapján - pénzbeli vagy természetbeni formában - települési támogatást nyújt. Települési támogatás keretében nyújtható támogatás különösen*

- a) a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez,
- b) a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére,
- c) a gyógyszerkiadások viseléséhez,
- d) a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére.

(2) Más jogszabály alkalmazásában az (1) bekezdés a) pontja szerinti célra nyújtott települési támogatást lakásfenntartási támogatásnak kell tekinteni.

(2a) A 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának ápolását, gondozását végző személy részére megállapított települési támogatás a társadalombiztosítási tárgyú jogszabályok alkalmazásában ápolási díjnak minősül, ha az ellátás önkormányzati rendeletben szabályozott havi összege eléri az ápolási díj központi költségvetésről szóló törvényben meghatározott alapösszegének a 80%-át.

(3) A képviselő-testület a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére rendkívüli települési támogatást köteles nyújtani.

A települési önkormányzat képviselő-testületének a települési támogatás megállapításának, kifizetésének, folyósításának, valamint felhasználása ellenőrzésének szabályairól szóló rendeletét legkésőbb 2015. február 28-áig kellett megalkotnia.

A XV. kerület Önkormányzata új rendeletet alkotott a települési támogatás megállapításának, kifizetésének, folyósításának, valamint felhasználása ellenőrzésének szabályairól, amely az átmeneti segély igénybevételének további lehetőségeit adja meg Palota rendkívüli települési támogatás címen.

Az átmeneti segélyt legtöbbször megélhetésre, a magas havi gyógyszerköltségre, kórházi tartózkodásra, a magas közüzemi számlák és közüzemi tartozások kiegyenlítésére, háztartási készülékek javíttatására, cipő, ruha, élelem vásárlására való hivatkozással kérik az ügyfelek.

Átmeneti segélyben részesülők száma és a segély összege (Ft/év)

Év	2012	2013	2014
Ellátottak száma (fő)	1 990	2 459	1 651
Összesen (eFt)	38 862	47 080	58 895

Tervezett intézkedés: Önkormányzatunk e támogatási forma rendszerét folyamatosan biztosítja a kerület rászoruló lakosai részére, de szigorúan megköveteli a rendkívüli élethelyzet vizsgálatát a rászorultság megállapításakor. Legfontosabb feladat annak kiszűrése, hogy csak a

ténylegesen rászorultak jussanak hozzá a támogatáshoz, valamint a tartósan rossz anyagi helyzetben lévőket lehetőség szerint a rendszeres támogatások igénylése felé kell irányítani.

Palota szociális kamatmentes kölcsön

Az önkormányzat 2012. december 15. napjától ismét biztosította annak a lehetőségét, hogy a került lakossága meghatározott feltételek mellett igényelhesse a kamatmentes kölcsönt. Az igénybevétel feltételei rendeletben rögzítésre kerültek.

Átmeneti segély szociális kamatmentes kölcsön formájában is nyújtható, ha a kérelmező, azt:

- vízóra felszereléséhez kéri,
- elemi vagy bűncselekményből származó káresemény károsultja, és a kár vonatkozásában biztosítással nem rendelkezik,
- OKJ-s tanfolyamot, képzést, vagy előírt továbbképzést szeretne elvégezni,
- orvosi segédeszközt kíván vásárolni,
- rendkívüli élethelyzetbe (például kórházi ellátás, súlyos betegség, gyermekáldás) került.
- A kölcsön, meghatározott célját a kérelemben meg kell jelölni, és azt megfelelően (eredeti okirattal) igazolni kell.
- Kölcsön a meghatározottakon túl, csak azok részére nyújtható, akik a kérelem benyújtásakor (igazolt) rendszeres havi jövedelemmel rendelkeznek, és az egy főre jutó havi nettó jövedelmük meghaladja
- egyedül élőknel az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 200 %-át,
- családok esetén az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 180 %-át, és nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 300 %-át.

A kölcsön egy családon belül csak egy személynek állapítható meg. A kölcsön iránti kérelmekről az Egészségügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Bizottság döntött. A kölcsön összege nem haladhatja meg a 96.000,-Ft-ot. A kölcsön futamideje legfeljebb 12 hónap, mely időtartam a jogosultság megállapítása hónapját követő 2. hónap 1. napján kezdődik. A havi törlesztő részlet összege a kölcsönösszeg és a futamidő hónapjai számának hányadosa.

Palota szociális kamatmentes kölcsönt igénylők száma és a kölcsön összege (fő/Ft)

Év	2012	2013	2014
Igénybevevők száma (fő)	-	1	1
Összesen (eFt)	0	90	96

Tervezett intézkedés: a kölcsön iránti alacsony érdeklődés ellenére fenntartása fontos. Szükséges az érintett lakosság minél szélesebb körű tájékoztatása az igénybevétel lehetőségéről.

Temetési segély (hatályon kívül helyezve 2015. III.1-től)

Szt. 46. § (1) A települési önkormányzat a rendeletében meghatározott feltételek szerint temetési segélyt állapíthat meg annak, aki a meghalt személy eltemetetéséről gondoskodott annak ellenére, hogy arra nem volt köteles, vagy tartására köteles hozzátartozó volt ugyan, de a temetési költségek viselése a saját, illetve családja létfenntartását veszélyezteti. A jogosultság megállapítása szempontjából figyelembe vehető egy főre számított havi családi jövedelemhatárt az önkormányzat rendeletében úgy kell szabályozni, hogy az az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegénél, egyedül élő esetén annak 150%-ánál alacsonyabb nem lehet.

Temetési segélyre⁵⁹ jogosult az a személy, aki a meghalt személy eltemettetéséről gondoskodott és családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 250 %-át.

Koporsós, urnás, szórásos temetés esetén a temetési segély összege a helyben szokásos legolcsóbb temetési költség 20 %, 35 %, 50 %-áig terjedhet.

A temetési segély nem adható annak a személynek, aki járadékban részesült hadirokkant eltemettetéséről gondoskodott és ezért részére az elhunyt lakóhelye szerint illetékes települési önkormányzat jegyzője temetési hozzájárulást állapított meg.

Temetési segélyben részesülők száma és a segély összege (Ft/év)

Év	2012	2013	2014
Ellátottak száma (fő)	168	136	128
Összesen (eFt)	12 474	12 077	8 867

A 2015. március 1-jétől a polgármester – átruházott hatáskörben - *rendkívüli települési támogatás keretein belül Palota temetési támogatásra* való jogosultságot állapít meg annak a személynek, aki meghalt hozzátartozója eltemettetéséről gondoskodott, és családjában az egy főre jutó havi nettó jövedelem összege nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 300 %-át.

Palota temetési támogatás eseti jelleggel állapítható meg, összege nem haladhatja meg a temetés igazolt költségét, és legalább a helyben szokásos temetési költség 10 %-a, legfeljebb a helyben szokásos legolcsóbb temetési költség

- 50 %-a, ha a családban az egy főre jutó havi jövedelem az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegét nem haladja meg,

- 35 %-a, ha a családban az egy főre jutó havi jövedelem az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 150 %-át nem haladja meg,

- 20 %-a, ha a családban az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 250 %-át,

- 10 %-a, ha a családban az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 300 %-át.

Tervezett intézkedés: a családok elszegényedése és az egyre emelkedő temetési költségek miatt továbbra is nehézséget okoz az érintett hozzátartozóknak, hogy szeretteik temetéséről gondoskodjanak. Ezért fontos és elengedhetetlen, hogy az önkormányzat támogatást nyújtson a temetési költségek enyhítéséhez. Az önkormányzat lehetőségeihez mérten indokolt az egy főre jutó jövedelemhatár emelése.

Egyéb támogatások

Szt. 26. § A települési önkormányzat képviselő-testülete a hatáskörébe tartozó pénzbeli ellátásokat kiegészítheti, és a szociálisan rászorultak részére - a rendeletében meghatározott módon és feltételek szerint - más pénzbeli támogatásokat is megállapíthat.

Lakbértámogatás (hatályon kívül helyezve 2015. 03.01-től)

Lakbértámogatásra a XV. kerületi Önkormányzat tulajdonában lévő lakások bérlői az alábbi feltételek együttes megléte esetén voltak jogosultak:

- az együtt lakó családtagok egy főre jutó havi nettó jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 200 %-át,

59 1/2004. (I.30) ök.rendelet 11.§

- az együtt lakó családtagok az életvitelhez szükséges vagyontárgyakon túlmenően olyan forgalomképes ingó vagy ingatlan vagyonnal nem rendelkeznek, melyek együttes mértéke meghaladja az Szt. 4. § (1) bek. b) pontjába foglaltakat.
- a lakás szobaszáma nem haladja meg helyi rendeletben⁶⁰ meghatározott mértéket,
- a Palota Holding Zrt. igazolja a kérelem benyújtását megelőző 6 hónapra visszamenőleg a lakbér befizetését, vagy a kérelmező benyújtja a lakbérhátralék befizetésére kötött részletfizetési megállapodást.

Nem részesülhetett lakbértámogatásban, aki a lakását részben vagy egészben albérletbe adás útján, vagy más módon hasznosítja, illetve a lakásban vagy annak egy részében vállalkozással kapcsolatos tevékenységet folytat.

A lakbértámogatás mértéke az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 15 százaléka⁶¹, de nem lehetett több a lakás után fizetendő havi lakbér 50 százalékánál.

Az ellátásban részesülők nem közvetlenül kapták meg a megállapított pénzösszeget, hanem a Palota Holding Zrt. részére történő átutalással, illetve jóváírással. Ez a módszer az elmúlt évek gyakorlatában jól bevált, mert így kizárólag a lakbér fedezetére szolgálhatott a támogatás.

Lakbértámogatásban részesülők száma és a támogatás összege (Ft/év)

Év	2012	2013	2014
Ellátottak száma (fő)	132	129	127
Összesen (eFt)	4 496	4 674	4 610

Tervezett intézkedés: A települési támogatás bevezetése miatt nincs mód ennek a támogatási formának a fenntartására. Szükséges lenne azonban átgondolni a Palota lakhatási támogatáson belül az önkormányzati bérlakásokkal rendelkező bérlők támogatási formáinak lehetőségeit.

Helyi támogatás

Lakásépítés, vásárlás, korszerűsítés támogatása⁶²

Helyi támogatás nyújtható az önkormányzati rendeletben meghatározott méltányolható lakásigény mértékéig:

- lakás építéséhez, bővítéséhez, valamint emeletráépítés, tetőtér beépítés útján és egyéb módon történő lakás létesítéséhez,
- lakás tulajdonjogának, tulajdoni hányadának megszerzéséhez,
- lakóingatlan komfortfokozatának növeléséhez, víz és csatorna bekötéshez, vagy a fűtés korszerűsítéséhez,
- lakás vagy lakóingatlan életveszélyességének megszüntetésére és kár elhárításra,
- 2007-től a tetőszerkezet állagának megóvásához, illetve javításához is.

A helyi támogatás feltétele, hogy az igénylő családjában az egy főre jutó havi nettó jövedelem ne haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének négyszeresét, illetve a kérelmezők a helyi rendeletben előírt egyéb feltételeknek megfeleljenek. A helyi támogatás kamatmentes kölcsön formájában nyújtható, mértéke az építkezés, illetve a vételár 20 százalékáig terjedhet. A helyi támogatás összege:

60 27/2004. (VI.9.) ök. rendelet a lakásfenntartási támogatásokról

61 Hatályos 2011. március 1. napjától

62 17/2006. (IV. 14.) Főv. Kgy. rendelet, 31/2006. (XII. 7.) ök. rendelet

- első lakás vásárlása és építése esetén legfeljebb 1.000.000 forintig,
- korszerűsítés esetén legfeljebb 500.000 forintig,
- egyéb esetekben legfeljebb 600.000 forintig terjedhet.

A helyi támogatás futamideje - a kapott kamatmentes kölcsön összegétől függően 5 - 15 év. A Szociális, Családvédelmi és Tulajdonosi Bizottság indokolt esetben a támogatás igénybevevőjét a részletfizetés alól legfeljebb 2 évre mentesítheti, illetve – a rendeletben meghatározott rendkívüli esetekben – a kölcsön visszafizetésétől eltekinthet.

A helyi támogatások éves keretösszegét a korábbi években nyújtott támogatások visszafizetése fedezi.

Helyi támogatásban részesülők száma és a támogatás összege (Ft/év)

Év	2012	2013	2014
Ellátottak száma (fő)	2	-	1
Összesen (eFt)	2 000	0	1 000

A gazdasági válság, a banki eladósodások miatt, 2008. évet követően kockázatos és nehéz banki kölcsönhöz jutni, ezért jelentősen visszaesett a helyi támogatást igénybevevők száma.

Tervezett intézkedés: a támogatási forma fenntartása továbbra is indokolt, mivel elősegítheti a kerületben letelepedni kívánó családok számának növekedését, és így hatással lehet a kerület lakosságszámának stabilizálódására, illetve az életveszély-elhárítás és a korszerűsítés révén a kerületi lakásállomány állagának javulására.

Fiatal házasok első lakáshoz jutásának támogatása⁶³

Fiatal házasok támogatása nyújtható a helyi rendeletben meghatározott méltányolható lakásigény mértékéig:

- magántulajdonú lakás építéséhez (ideértve tetőtér-beépítéssel, emelet-ráépítéssel, és nem lakás céljára szolgáló helyiség lakássá történő átalakításával történő önálló lakás építéssel),
- értékesítés céljára épített, illetve épített lakás vásárlásához,
- magánszemélyektől történő lakás vásárlásához,
- az Önkormányzat által elidegenítésre kerülő lakás megvásárlásához, kizárólag abban az esetben, ha a lakás beköltözhető állapotban, forgalmi értéken kerül eladásra. Fiatal házasok támogatásában azok részesülhetnek, akik a helyi rendeletben előírt feltételeknek megfelelnek és a támogatás iránti kérelem benyújtásának időpontjában a házastársak egyike sem töltötte be a 40. életévét, továbbá a család egy főre eső jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíjminimum mindenkori legkisebb összegének a két és félszeresét (71.250,-Ft).

A fiatal házasok támogatása egyösszegű és vissza nem térítendő, összege:

- 3 és ennél több gyermekes fiatal házasok esetében 300.000 forint,
- 2 gyermekes fiatal házasok esetében 250.000 forint,
- 1 gyermekes és gyermektelen fiatal házasok esetében 200.000 forint.

Fiatal házasok támogatásában részesülők száma és a támogatás összege (Ft/év)

63 17/2006. (IV. 14.) Főv. Kgy. rendelet, 31/2006. (XII. 7.) ök. rendelet

Év	2012	2013	2014
Ellátottak száma (fő)	0	0	0
Összesen (eFt)	-	-	-

Tervezett intézkedés: a támogatás fenntartása továbbra is indokolt, mivel segítséget biztosít a fiatalok első saját tulajdonú lakáshoz jutásához. A jövőben - az önkormányzat anyagi lehetőségeihez mérten - célszerű lenne a támogatás összegének emelése. Szükséges ennek a támogatási formának népszerűsítése, annak érdekében, hogy kerületbe vonzzuk a családalapító fiatalokat.

4.1.2 **TERMÉSZETBEN NYÚJTOTT ELLÁTÁSOK**

Természetbeni ellátás különösen az Erzsébet-utalvány, az élelmiszer, (a tankönyv), a tüzelő segély, a közüzemi díjak, illetve a gyermekintézmények térítési díjának kifizetése, valamint a családi szükségletek kielégítését szolgáló, gazdálkodást segítő támogatás.

Köztemetés

Szt.48. § (1) A haláleset helye szerint illetékes települési önkormányzat képviselő-testülete - a halálesetről való tudomásszerzést követő huszonegy napon belül - gondoskodik az elhunyt személy közkölségen történő eltemettetéséről, ha

a) nincs vagy nem lelhető fel az eltemettetésre köteles személy, vagy

b) az eltemettetésre köteles személy az eltemettetésről nem gondoskodik.

(2) Az elhunyt személy elhalálása időpontjában fennálló lakóhelye (a továbbiakban: utolsó lakóhely) szerinti települési önkormányzat a köztemetés költségét az (1) bekezdés szerinti önkormányzatnak megteríti. A megterítés iránti igényt a köztemetés elrendelésétől számított egy hónapon belül kell bejelenteni.

A köztemetés az önkormányzat által természetben nyújtott támogatási forma. Az esetek zömében akkor kerül sor közkölségen való temetés elrendelésre, amikor az arra köteles személy, bár ismert, de nem képes köteletségének eleget tenni. Az esetek kisebbik hányadában az eltemettetésre köteles személy valamilyen okból nem lelhető fel.

Szükség esetén a haláleset helye szerint illetékes települési önkormányzatnak kell gondoskodni az elhunyt személy eltemettetéséről. Ha a haláleset a XV. kerületben történt gondoskodni kell a közkölségen történő temetésről. Nem kerületi lakos köztemetése esetén a költségeket az elhunyt állandó lakhelye szerinti település önkormányzatától kell visszaigényelni. Önkormányzatunkat terheli azon elhunyt személyek köztemetésének költsége, akik kerületi lakosok voltak, de más önkormányzat közigazgatási területén haltak meg, és így került sor közkölségen történő temetésükre.

A halálesetek többsége kórházban következik be, és mivel a XV. kerületben nem működik fekvőbeteg-ellátást nyújtó egészségügyi intézmény, így a XV. kerületben a köztemetések iránti intézkedések száma alacsony mondható, bár az utóbbi években emelkedést mutat.

Köztemetések száma és a támogatás összege (Ft/év)

Köztemetés	2012	2013	2014
Ellátottak száma (fő)	73	53	47
Összesen (eFt)	5 686	4 825	4 316

A köztemetésre felhasznált összeg az adott évben tartalmazza az elhunyt állandó lakóhelye szerinti települési önkormányzattól visszaigényelt és teljesített összeget, valamint az eltemettetésre köteles személy általi költségtérítést is.

Tervezett intézkedés: a XV. kerületi Önkormányzat gondot fordít arra, hogy a kerületben élő családok az elhunytak temetéséről megfelelően gondoskodni tudjanak. Annak érdekében, hogy anyagiak miatt ne köztemetésre kerüljön sor az érintett ügyfelek lehetőségeit figyelembe véve - részükre információt, tanácsot adnak, és anyagi segítséget nyújtanak (temetési támogatás). Fontos, hogy a köztemetés csak, mint legutolsó lehetőség maradjon meg, amennyiben más formában nem lehet gondoskodni az elhunyt eltemetéséről. Ilyen esetben az eddig kialakult gyakorlatot a továbbiakban is fenn kell tartani, de vizsgálni kell a kötelezett személy anyagi helyzetét.

Közgyógyellátás

Szt. 49. § (1) A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére az egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentése érdekében biztosított hozzájárulás.

(2) A közgyógyellátási igazolvánnyal (a továbbiakban: igazolvány) rendelkező személy - külön jogszabályban meghatározottak szerint - térítésmentesen jogosult a társadalombiztosítási támogatásba befogadott

a) járóbeteg-ellátás keretében rendelhető egyes, a biztonságos és gazdaságos gyógyszer- és gyógyászati segédeszköz-ellátás, valamint a gyógyszerforgalmazás általános szabályairól szóló jogszabályban meghatározott gyógyszerekre - ideértve a különleges táplálkozási igényt kielégítő tápszereket is - gyógyszerkerete erejéig,

b) egyes, a biztonságos és gazdaságos gyógyszer- és gyógyászati segédeszköz-ellátás, valamint a gyógyszerforgalmazás általános szabályairól szóló jogszabályban meghatározott gyógyászati segédeszközökre, ideértve a protetikai és fogszabályozó eszközöket is, valamint azok javítására és kölcsönzésére, továbbá

c) az orvosi rehabilitáció céljából igénybe vehető gyógyászati ellátásokra [az a)-c) pont szerintiék a továbbiakban együtt: gyógyító ellátás].

(3) A (2) bekezdés b)-c) pontja szerinti esetben a közfinanszírozás alapjául elfogadott ár erejéig vehető igénybe térítésmentesen az ellátás.

(4) A gyógyszerkeret

a) a rendszeres gyógyszeres szükséglet támogatását szolgáló egyéni gyógyszerkeretből, és

b) az akut megbetegedésből eredő gyógyszeres szükséglet támogatását szolgáló eseti keretből tevődik össze.

A jogosultság alanyi és normatív jogcímen (járási hivatal állapítja meg), és 2015. február 28-ig méltányossági jogcímen is megállapítható volt. A méltányossági alapon kiadható igazolványokra való jogosultság a helyi rendeletben meghatározott jövedelemhatárok és a rendszeres gyógyító eljárás költségének figyelembevételével kerültek megállapításra. A méltányossági alapon kiállított igazolvány után a települési önkormányzat térítést fizetett. A térítés az igazolvány kiállítását követő egy év időtartamra szól. A térítés összege a megállapított gyógyszerkeret éves összegének 30 %-a volt, amelyet a kiállítástól számított három napon belül az önkormányzat székhelye szerint illetékes Fővárosi Egészségbiztosítási Pénztárnak utalt át. 2015. március 1-től méltányossági közgyógyellátást megállapítani nem lehetett, azonban a XV. kerületi Önkormányzat az új rendeletében foglaltak szerint a települési támogatások keretén belül Palota gyógyszertámogatás címen részben pótolja ennek hiányát.

A méltányossági közgyógyellátás szabályai 2015. március 1-től hatályon kívül kerületek a szociális törvényben.

Méltányossági közgyógyellátás iránti kérelmet utoljára 2015. február 28-án lehetett benyújtani az önkormányzathoz. A korábban hatályos szabályokat kellett alkalmazni, tehát az ellátásra való jogosultságot egy éves időtartamra került megállapításra az alábbiak szerint:

- ha az ellátásra való jogosultságot 2015. március 1-jét megelőzően megállapították, vagy
- ha az ellátásra való jogosultság megállapítása iránti eljárás 2015. február 28-án folyamatban volt.

Az Szt. rendelkezése szerint az önkormányzatok a települési támogatás keretében biztosíthatnak támogatást a gyógyszerkiadások viseléséhez.

- a) Alanyi jogon⁶⁴** jogosult az ellátásra: az intézeti elhelyezett, az intézeti és állami nevelt kiskorú; a rendszeres szociális segélyben részesülő egészségkárosodott személy; a pénzellátásban részesülő hadigondozott és a nemzeti gondozott; a központi szociális segélyben részesülő; a rokkantsági járadékos, továbbá az a személy, aki
- rokkantsági ellátásban részesül és az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján nem haladja meg a 30%-os mértéket,
 - rokkantsági ellátásban részesül és 2011. december 31-én I. vagy II. csoportú rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjra volt jogosult,
 - rokkantsági ellátásban részesül, de nem felel meg a fenti két feltételnek, de a közgyógyellátásra való jogosultságát 2012. április 15-éig megállapították,
 - öregségi nyugdíjban részesül és 2011. december 31-én I. vagy II. csoportú rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjra volt jogosult, vagy- öregségi nyugdíjban részesül, és a nyugdíjra való jogosultságának megállapítását megelőző napon rokkantsági ellátásban részesült 30%-os egészségi állapotára, vagy I.II. csoportú rokkantságára tekintettel,
 - az aki, vagy aki után szülője vagy eltartója magasabb összegű családi pótlékban részesül.

b) Normatív alapon⁶⁵ jogosult közgyógyellátásra az a személy, akinek az egészségbiztosítási pénztár által elismert térítési díja az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a 10%-át meghaladja (2.850,- Ft), feltéve, hogy a családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem éri el az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegét (28.500,- Ft), egyedül élő esetén 150%-át (42.750,- Ft)

A közgyógyellátás speciális támogatási forma a szociálisan rászorult személy egészségi állapota megőrzéséhez, helyreállításához kapcsolódó egészségügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos kiadások kompenzálását célzó hozzájárulás.

A közgyógyellátás gyógyszer szolgáltatása esetében a szükségeltekhez igazodó gyógyszerkeret megállapítására kerül sor, amely két részből tevődik össze: a jogosult krónikus betegségéhez igazodó terápiát szolgáló egyéni gyógyszerkeretből és az év közben bármikor jelentkező akut megbetegedés kiadásaihoz kapcsolódó eseti keretből.

c) Méltányossági alapon: A jegyző méltányosságból állapította meg a közgyógyellátást annak a szociálisan rászorult személynek, aki rendelkezik a települési önkormányzat rendeletében meghatározott feltételekkel. 2015. március 1-jéig méltányos közgyógyellátási igazolványt kaphatott az a **85 év alatti egyedül élő** akinek havi rendszeres jövedelme nem haladja meg a **88.350,-Ft-ot**, az a családos akinek a családjában az egy főre jutó havi rendszeres jövedelme nem haladta meg **82.605,-Ft-ot**, és az a **85 év feletti egyedül élő** akinek havi rendszeres jövedelme nem haladta meg a **94.050,- Ft-ot**, és az a családos akinek a családjában az egy főre jutó havi rendszeres jövedelem nem haladta meg **88.350,-Ft-ot**.

2014. évben – az ellátási forma megszűnéséig – a jövedelemhatárok úgy változtak, hogy a családosok esetében **99.750,-Ft**, az egyedül élők esetében pedig **142.500,-Ft** lett az egy főre jutó jövedelem felső határa.

64 A járási hivatal állapítja meg.

65 A járási hivatal állapítja meg.

A 2015-ben megszűnő méltányossági alapon megigényelhető közgyógyellátási igazolványok helyébe a Palota gyógyszerátogatás lépett. A támogatási forma jövedelemhatárai megegyeznek a 2014-ben a méltányos közgyógyellátás esetében alkalmazott jövedelemhatárokkal.

Közgyógyellátásban részesülők száma, méltányossági alapon kiállított igazolványok után fizetett térítési díja

Megnevezés	2012	2013	2014
Alanyi jogon	1 714	1 559	1 407
Normatív alapon	383	302	267
Méltányossági alapon	1 327	1 058	1 917
Összesen (fő)	3 424	2 919	3 591
Méltányossági alapon megállapított jogosultság után fizetendő térítés (eFt)	30 872	24 268	44 500

Az alanyi jogon kiállított igazolványok tulajdonosai között a legnagyobb arányban az I. és II. csoportú rokkantak vannak, illetve megemlítendő az emelt szintű családi pótlékban részesülők száma is. Kevesebben vannak a hadigondozottak, és rendszeres segélyezettek, a rokkantsági járadékban részesülők, valamint az egyéb alanyi indokkal jogosultak.

2013-ig a méltányossági alapon kiállított igazolványok száma folyamatosan **csökkent**, 2014. évben azonban rendkívül megemelkedett az igénylők száma, amelynek oka az egy főre jutó jövedelemhatár emelése.

Tervezett intézkedés: A gyógyszerárak emelkedése miatt sokan nem tudják kiváltani gyógyszereiket, az idős lakosság egészségi helyzete miatt nagy az igény a gyógyszerköltségek támogatására. A méltányossági közgyógyellátás helyett létrehozott Palota gyógyszerátogatást a XV. kerületi Önkormányzat továbbra is biztosítja, de folyamatosan a költségvetés adta lehetőségekhez szükséges igazítani a támogatás rendszerét, jövedelemhatárait és a támogatottak körét.

Egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság⁶⁶

Szt. 54. § (1) A járási hivatal az egészségügyi szolgáltatás igénybevétele céljából annak a személynek állapítja meg szociális rászorultságát,

a) akinek családjában az egy főre jutó havi jövedelem az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 120%-át,

b) aki egyedülélő és jövedelme az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 150%-át nem haladja meg, és családjának vagyona nincs.

A szociális rászorultság igazolásáról hatósági bizonyítványt állítanak ki. A bizonyítvány hatályossága 1 év. A bizonyítvány birtokában járulékfizetés nélkül lehet igénybe venni az egészségügyi szolgáltatást.

Az elmúlt években jelentősen megemelkedett a jogosultak száma, melynek oka egyrészt, az emelkedő munkanélküliek száma, másrészt az, hogy kerületünkben a TB jogszabályok betartását szigorúbban ellenőrzik az egészségügyi szolgáltatók.

Egészségügyi szolgáltatásra való jogosultságban részesülők száma

66 2013. január 1-jét követően a járási hivatal állapítja meg.

Eü. szolgáltatásra való jogosultság	2012	2013*	2014*
Ellátottak száma (fő)	417	573	529
Összesen (eFt)	-	-	-

Forrás: XV. ker. Kormányhivatal

Adósságkezelési szolgáltatás (hatályon kívül 2015.III.1-től)

Szt. 55. § (1) Az adósságkezelési szolgáltatás a szociálisan rászorult személyek részére nyújtott, lakhatást segítő ellátás. A települési önkormányzat határozatában megjelölt időponttól adósságkezelési szolgáltatásban részesítheti azt a családot vagy személyt,

a) akinek

aa) az adóssága meghaladja az ötvezer forintot, és akinek a (2) bekezdésben meghatározott adósságok valamelyikénél fennálló tartozása legalább hat havi, vagy

ab) a közüzemi díj tartozása miatt a szolgáltatást kikapcsolták, továbbá

b) akinek a háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az önkormányzat rendeletében meghatározott összeghatárt, valamint

c) aki a településen elismert minimális lakásnagyságot és minőséget meg nem haladó lakásban lakik, feltéve, hogy vállalja az adósság és a települési önkormányzat által megállapított adósságcsökkentési támogatás különbözetének megfizetését, továbbá az adósságkezelési tanácsadáson való részvételt.

55/A. § (1) Az adósságkezelési szolgáltatás esetén a jogosult

a) adósságkezelési tanácsadásban, és

b) adósságcsökkentési támogatásban

részesül, amelyet az adósságkövetelés jogosultjának kell folyósítani.

(2) Az adósságcsökkentési támogatás mértéke nem haladhatja meg az adósságkezelés körébe bevont adósság 75%-át, és összege legfeljebb háromszázezer forint, az 55. § (6) bekezdése szerinti esetben legfeljebb hatszázezer forint lehet. A támogatás - az 55. § (6) bekezdése kivételével - egy összegben vagy havi részletekben nyújtható az adós vállalásától függően.

(3) Azon személynek, akinek vezetékes gáz-, illetve áramszolgáltatási díj tartozása miatt a szolgáltatást kikapcsolták, a szolgáltatás visszaállítása érdekében előrefizetős gáz- vagy áramszolgáltatást mérő készülék is biztosítható, feltéve, hogy lakásfenntartási támogatásban részesül és tartozásának megfizetése érdekében megállapodást köt a szolgáltatóval, valamint legalább egyéves időtartamra vállalja a készülék rendeltetészerű használatát.

(4) Az adósságcsökkentés címén nyújtott támogatás vissza nem térítendő szociális támogatásnak minősül.

(5) Az önkormányzat a lakhatást veszélyeztető mértékű adósság felhalmozódásának elkerülése céljából a követelés jogosultjával megállapodást köthet, melynek keretében - az adós írásbeli beleegyezése esetén - a követelés jogosultja az adós lakóhelye szerint illetékes település jegyzőjét félévente tájékoztatja a legalább háromhavi tartozást felhalmozó adósokról.

Az Szt. felhatalmazást adott a helyi önkormányzatoknak arra, hogy rendeletük alapján adósságkezelési szolgáltatást nyújtsanak. Kerületünkben a lakó-, illetve tartózkodási hellyel rendelkező szociálisan hátrányos helyzetben lévő tulajdonosok, bérlők, hasznélvezők részesíthetők adósságkezelési szolgáltatásban. A két pilléren nyugvó, a pénzbeli támogatást és tanácsadást magába foglaló adósságkezelési szolgáltatás a további adósságok felhalmozódását hivatott megakadályozni. Az adósságkezelési szolgáltatásban résztvevők egy éven keresztül alanyi jogon lakásfenntartási támogatásban is részesülnek.

Az adósságkezelési támogatás folyósítása a díjhátralékot nyilvántartó és kezelő cégek felé történt. A támogatás mértéke nem haladhatta meg az adósság 75 %-át, összege legfeljebb 300.000 forint lehet, kivéve a hitelintézettel kötött lakáscélú kölcsönszerződésből, illetve abból átváltott szabad felhasználású kölcsönszerződésből fennálló tartozás, melynek összege legfeljebb 600.000 forint lehetett.

Az adósságkezelési szolgáltatás nyújtásának feltétele az volt, hogy a támogatott az önkormányzat által megállapított támogatás és az adósság különbözetének megfizetését (önrész) vállalja, valamint részt kellett venni az adósságkezelési tanácsadáson.

2005. évben került bevezetésre az úgynevezett méltányos adósságkezelési szolgáltatás, melynek során a 3 vagy több gyermeket nevelő család, gyermekét egyedül nevelő szülő, rokkant, vagy súlyosan fogyatékos személy kedvezőbb feltételekkel juthat a szolgáltatáshoz, mivel esetükben a jövedelemhatár 300 %, illetve egyedül élőkénél – 350 %.

Adósságkezelési szolgáltatás

Az adósságkezelési szolgáltatás szabályai 2015. március 1-étől hatályon kívül kerültek a szociális törvényből. Ettől az időponttól kezdődően a támogatás ebben a formában nem állapítható meg a kérelmezők részére.

Azoknak az ügyfeleknek a jogosultsága, akik részére 2015. március 1. előtt került megállapításra az adósságkezelési szolgáltatás, a szolgáltatást a korábbi szabályok alapján kell nyújtani.

Az önkormányzatok a települési támogatás keretében biztosíthatnak támogatást a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek számára.

Önkormányzatunk továbbra is biztosítja e támogatási formát.

Az adósságkezelési tanácsadást továbbra is az **Újpalotai Családsegítő Szolgálat** adósságkezelési tanácsadással foglalkozó szociális munkásai látják el. Az adósságkezelés hatékonysága szempontjából fontos elem a keret-megállapodást, amely az Önkormányzat valamint a Szolgáltatók között áll fenn. Ez a megállapodás nagyban hozzájárul ahhoz, hogy csökkent azoknak a háztartásoknak a száma, amelyek kezelhetetlen, milliós nagyságrendű tartozásokat halmoztak fel.

Adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma és a támogatás összege (év/Ft)

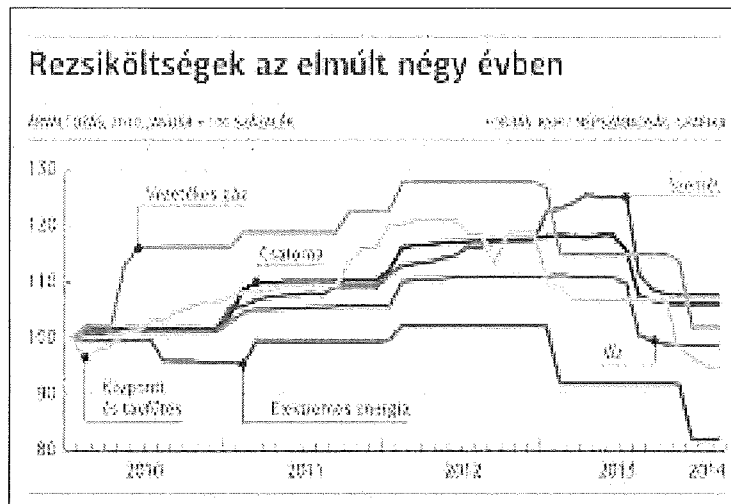
Év	2012	2013	2014
Ellátottak száma (fő)	153	113	92
Összesen (eFt)	21 203	16 346	12 779

Tervezett intézkedés: kiemelt cél a kerületi, rászoruló lakosság adósságkezelésbe történő, minél szélesebb körű bevonása a lakhatással kapcsolatos adósságterheknek enyhítésére. Szorgalmazni kell az adósságkezelési szolgáltatás igénybe vételét, valamint az **előrefizetős (kártyás) készülékek felszerelését.**

Jelzőrendszer működtetésével, tájékoztatással mind a Polgármesteri Hivatalban, mind a Palota Holding Zrt-nél segíteni kell e támogatás igénylését. Az önkormányzat a közüzemi díj tartozás csökkentése illetve elkerülése érdekében a továbbiakban is biztosít forrást e támogatási forma igénybe vételéhez.

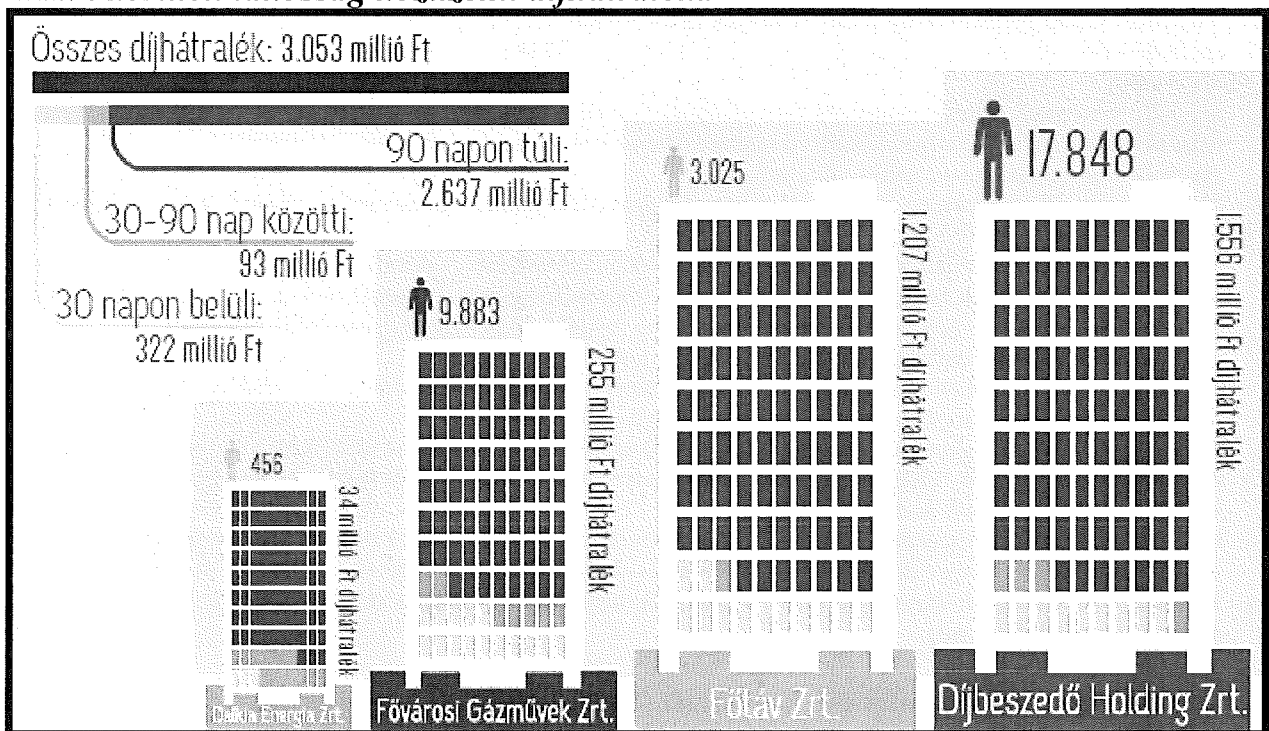
A 2014-ben készült szociális térkép megállapításai alapján összességében elmondható, hogy a kerületi lakosság közüzemi adósságállomány minden indikátora kedvezőtlenül alakult, annak ellenére, hogy a rezsiköltségek csökkentek

Rezsiköltségek alakulása 2010 – 2014 között

Forrás: KSH/Népszabadság

A XV. kerületi lakosság közüzemi díjhátraléka

Forrás: XV. kerületi Szociális térkép 2014

4.1.3 EGYÉB TERMÉSZETBENI TÁMOGATÁSOK

Tankönyv és füzetcsomag támogatás

A tankönyv piac rendjéről szóló 2001. évi XXXVII. tv 8. § határozza meg az iskolai tankönyvek ingyenes rendelkezésre állását.

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Nkt.) 2013. január 1-jétől hatályos 74.§ (1) bekezdése alapján „az állam gondoskodik -az óvodai nevelés, a nemzetiséghez tartozók óvodai nevelése, a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése kivételével - a köznevelési alapeladatok ellátásáról”.

Az állami fenntartásba kerülő köznevelési intézmények fenntartói feladatainak ellátására a Kormány a 2022/2012. (VII.27.) Korm. rendelettel a központi hivatalként működő **Klebsberg Intézményfenntartó Központot** jelölte ki. 2013. január 1-jével létrejöttek a tankerületek is, amelyeknek feladata az oktatással kapcsolatos fenntartói feladatok ellátása. A 2013/2014. tanévben az önkormányzatnak nem volt jogi lehetősége a tankönyv- és fizetecsomag támogatás biztosítására a kerületi diákok számára.

Gyermekélelmezés támogatása⁶⁷

Az 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban Gyvt.) a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról rendelkezik arról, hogy a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátás, illetve gyermekvédelmi szakellátás keretében biztosított gyermekek napközbeni ellátásáért, gyermekek átmeneti gondozásáért, valamint a fiatal felnőttek utógondozói ellátásáért térítési díjat kell fizetni.

A Gyvt. 151. § (5) Gyermekétkeztetés esetén

a) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő

aa) bölcsődés,

ab) óvodás,

ac) 1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő, ad) fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó intézményben elhelyezett, aa)-ac) alpont szerinti életkorú gyermek után az intézményi térítési díj 100%-át,

b) az a) pont alá nem tartozó, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek és tanuló után az intézményi térítési díj 50%-át,

c) három- vagy többgyermekes családoknál gyermekeként az intézményi térítési díj 50%-át,

d) az ad) alpont alá nem tartozó, tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek, tanuló után az intézményi térítési díj 50%-át, kedvezményként kell biztosítani [az a)-e) pont a továbbiakban együtt: normatív kedvezmény].

(6) A normatív kedvezmény csak egy jogcímen vehető igénybe.

(7) Nem jár a tanulónak kedvezmény azon étkeztetésére, amely kedvezményre - a szakképzésre vonatkozó rendelkezések szerint létrejött - tanuló szerződése alapján már jogosult.

(8) A gyermekvédelmi gondoskodásban részesülő - nevelőszülőnél, gyermekotthonban vagy más bentlakásos intézményben nevelkedő - ideiglenes hatállyal elhelyezett, átmeneti vagy tartós nevelésbe vett gyermek után nem vehető igénybe a normatív kedvezmény.

(9) A gyermek lakóhelye szerint illetékes önkormányzat, illetve - ha a gyermek nem állami fenntartású nevelési-oktatási intézményben részesül étkezésben - a nevelési-oktatási intézmény vezetője - a nem állami fenntartó által megállapított szabályok keretei között - a gyermek egyéni rászorultsága alapján további gyermekekénti kedvezményt állapíthat meg.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek számára az ingyenes étkezés az elmúlt években fokozatosan került bevezetésre. Jelenleg a bölcsődei, óvodai nevelésben résztvevő, valamint az 1-9 osztályos jogosultak számára biztosított.

A gyermekétkeztetéshez kapcsolódó kedvezmények biztosításához normatív állami hozzájárulás igényelhető, melynek összege az éves központi költségvetésben kerül meghatározásra. A XV. kerületi Önkormányzat rendelete szerint a gyermekek egyéni rászorultság alapján további kedvezményben részesülhetnek.

A rendelet szerint továbbra is ingyenes étkeztetést kell biztosítani azon gyermekek részére, akik állami gondoskodás alatt állnak és kerületi lakóhelyű nevelőszülőknél vannak elhelyezve.

Az önkormányzat által fenntartott nyári napközi táborban, gyermektáborokban a gyermekek ugyanazt az egyéni rászorultság alapján megállapított kedvezményt vehetik igénybe, amit a tanév során részükre a gyermekintézmény megállapított.

⁶⁷A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 41. §-nak és a 151. §-nak a figyelembevételével

Az intézményekben érvényes személyi térítési díjból a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben, de ingyenes étkezésben nem részesülő gyermek az alábbi kedvezményekben részesülhet:

- a) ha a családban az egy főre jutó havi nettó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 100 %-át, a kedvezmény mértéke 40 %,
- b) ha a családban az egy főre jutó havi nettó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 120 %-át, a kedvezmény mértéke 25 % azzal, hogy az összes kedvezménnyel csökkentett – fizetendő – térítési díj összege nem lehet kevesebb az intézményi térítési díj 10 %-ánál.

A gyermekek részére a térítési díjhoz járó díjkedvezmény az oktatási – nevelési intézményeken keresztül került biztosításra. Az intézmények az igényelt keretösszeggel évente elszámoltak, melyeket a Szociális, Családvédelmi és Tulajdonosi Bizottság ellenőrzött és hagyott jóvá.

A vonatkozó rendelet 2013 májusában módosításra került figyelemmel arra, hogy az oktatási intézmények már nem tartoznak az önkormányzat fenntartásába. A kedvezmény iránti kérelmet a gyermek szülői felügyeletet gyakorló szülője vagy más törvényes képviselője nyújthatja be a polgármesterhez.

Az elmúlt években a szociális célú nyári gyermekétkeztetés keretében elsősorban a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek napi egyszeri meleg étkeztetésének biztosításához támogatás igénylésére volt lehetőség.

A támogatás összege azonban nem fedezte a teljes költségeket, ezért az Önkormányzat kiegészítésére is szükség volt az étkeztetés biztosításához.

A gyermekélelmezés önkormányzati támogatása

Év	2012	2013	2014
A tanév során támogatásban részesülők száma (fő)	430	27	30
Összege (eFt)	5.545	1.711	1.280
Gyermektáborok (Siófok, Bernecebaráti)	-	276	259
Összege (eFt)	-	4.240	3.760
Napközis táborban támogatásban részesülők száma (fő)	64	31	31
Összesen (eFt)	318	235	196
Szociális célú nyári étkezésben részesülők száma (fő)	351	368	378
Összesen (eFt)	2.284	3.223	3.440

Az 5/2015. (II.5.) ök. rendeletben meghatározottak szerint az intézményekben érvényes személyi térítési díjból a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben, de ingyenes étkezésben nem részesülő gyermek az alábbi kedvezményekben részesülhetnek.

Ha a gyermek családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg

- az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 100 %-át, a kedvezmény mértéke 40 %,
- az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 140 %-át, a kedvezmény mértéke 25 %.

Ha a gyermek a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre kizárólag jövedelmi okból nem lenne jogosult, és családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 160 %-át, az intézményi gyermekétkeztetés személyi térítési díjából egy nevelési- vagy tanévre 25 % kedvezményre jogosult. Egyéb jogosultsági feltételek fennállása esetén a kedvezmény annak a fiatal felnőttnek is megállapítható, aki középfokú nappali oktatás munkarendje szerint folytat tanulmányokat és 23. életévét még nem töltötte be.

Tervezett intézkedés: a gyermekétkeztetés biztosítását változatlan feltételekkel és összegben szükséges fenntartani, tekintettel a kerületi, rászoruló családok jelenlegi anyagi helyzetére.

Újszülöttek támogatása

A XV. kerület Önkormányzat 2013. március 14. napjától bevezette az újszülöttek támogatása érdekében indított programját. Az újszülöttek támogatásának formája egy ún. babakelengye csomag, mely egy egyszeri, természetbeni szociális ellátás volt. (A csomag tartalma: egy takaró, pelenka és egyéb babaápolási vagy gondozási szerek, eszközök.) A csomag értéke 2013. évben 6.600,-Ft volt gyermekenként. A támogatás feltétele XV. kerületi bejelentett lakóhely. 2014-től a támogatás formája pénzbeli támogatássá vált, egyszeri 20.000,-Ft-os juttatás kifizetésével.

Újszülöttek támogatásában részesülők száma és a támogatás összege (év/Ft)

Év	2012	2013	2014
Ellátottak száma (fő)	-	184	306
Összesen (eFt)	-	1 835	4 947

Oltási támogatás

A kerületi kisgyermekes családok támogatásának érdekében 2015. évben bevezetésre került az oltási támogatás. Az oltási támogatás mértékének maximált összege szintén 20.000,-Ft. A pénzbeli támogatások megállapításához jövedelemvizsgálat társul. Ezzel a támogatással olyan védőoltásokat lehet igénybe venni, melyek nem kötelezőek, de ajánlottak és térítési díjat kell fizetni értük (varicella-, meningococcus-, rotavírus elleni védőoltások).

Tervezett intézkedés: a program fenntartása és az önkormányzat anyagi lehetősége szerinti bővítése az kisgyermekes szülők igénye szerint.

HPV vírus elleni védőoltás⁶⁸

Budapest Főváros XV. kerület Önkormányzat Képviselő-testülete 2009 decemberében arról döntött, hogy a háziorvosok ajánlásával minden kerületben élő, 18 év alatti fiatal lánygyermek méhnyakrák elleni védőoltásának költségét átvállalja. Az ajánlott védőoltások egyik

legfontosabb fajtája a méhnyakrákot és a genitális szemölcsöt okozó humánpapilloma vírus (HPV) ellen nyújt védelmet. Magyarországon közel 1000-1200 halálesetet okoz évente a HPV vírus. Ez felelős a nyálkahártyákon kialakuló rosszindulatú daganatok többségéért. A HPV fertőzésnek nincs igazi gyógyszere, egyedül a megelőző védőoltás akadályozza meg kialakulását. A védőoltás beadása három részletben történik, ennek optimális ideje a 12-15 éves kor. Ez az oltás azonban rendkívül költséges, a közel 90.000 forintos árat nem minden szülőnek áll módjában kifizetnie. *(2014-től megszűnt támogatás, mert az oltás ingyenessé vált a 13 éves lányok részére)*

HPV oltásban részesülők száma és a ráfordított költség összege

Év	2012	2013	2014
Oltottak száma (fő)	180	303	153
Összesen (eFt)	5 796	8 154	5508

Szépkorúak jubileumi köszöntése

Önkormányzatunk rendszeresen – igény szerint - köszönti a jubiláló 90/95/100 éves és a 100 éven felüli szépkorúakat oly módon, hogy a polgármester, az alpolgármester és a körzeti képviselők ajándékkal kedveskednek a születésnapjukat ünneplő kerületi lakosoknak.

A 100 évesek száma a XV. kerületben (év/fő)

Év	2012	2013	2014
fő	7	4	6

Tervezett intézkedés: a köszöntés szép hagyományának fenntartása.

Utalványok (tüzelőutalvány, vásárlási utalvány)

Tüzelőutalvány

A XV. kerületi Önkormányzat az arra rászoruló kérelmezők részére - a rendeletében szabályozott feltételek megléte esetén, – természetbeni juttatásként - tüzelőutalványt biztosít. Az utalvány fa és szén vásárlására jogosító készpénzt helyettesítő okmány. Tapasztalatok szerint az utóbbi időben növekvő igény mutatkozik a tüzelőutalvány iránt. Vannak olyan családok akiknél - a gáz-, vagy elektromos áramdíj hátralék rendezésének hiánya miatt - az energiaszolgáltatás kikapcsolásra került. Sokan ilyen esetben hagyományos fűtési móddal próbálnak fűteni, de a legtöbb esetben még ezt sem tudják megoldani segítség nélkül. A fenti okok miatt jelentkező igények kielégítése érdekében az önkormányzat 2009. október 15-től 6 db 10.000,-Ft, továbbá rendkívüli hideg esetén plusz 2 db 10.000,-Ft névértékű tüzelőutalvány adható. Tüzelőutalványra az a személy jogosult, akinek az egy főre jutó jövedelme – családban élő esetében – nem haladja az 59. 850,-Ft-ot, egyedül élő esetében a 71. 250,-Ft-ot, továbbá nem rendelkezik vagyonnal, korszerű fűtéssel és nem részesül lakásfenntartási támogatásban. A Szociális, Családvédelmi és Tulajdonosi Bizottság méltányosságot gyakorolhat, ha a kérelmező nem felel meg a jogosultsági feltételnek.

A támogatási forma 2014.01.01-től megszűnt, beépült a normatív lakásfenntartási támogatásba, és egyben később a Palota lakhatási támogatás részévé vált.

Tüzelőutalványban részesülők száma, és a támogatás összege

Év	2012	2013	2014
Ellátottak száma (fő)	114	104	0
Összesen (eFt)	4.940	4.936	-

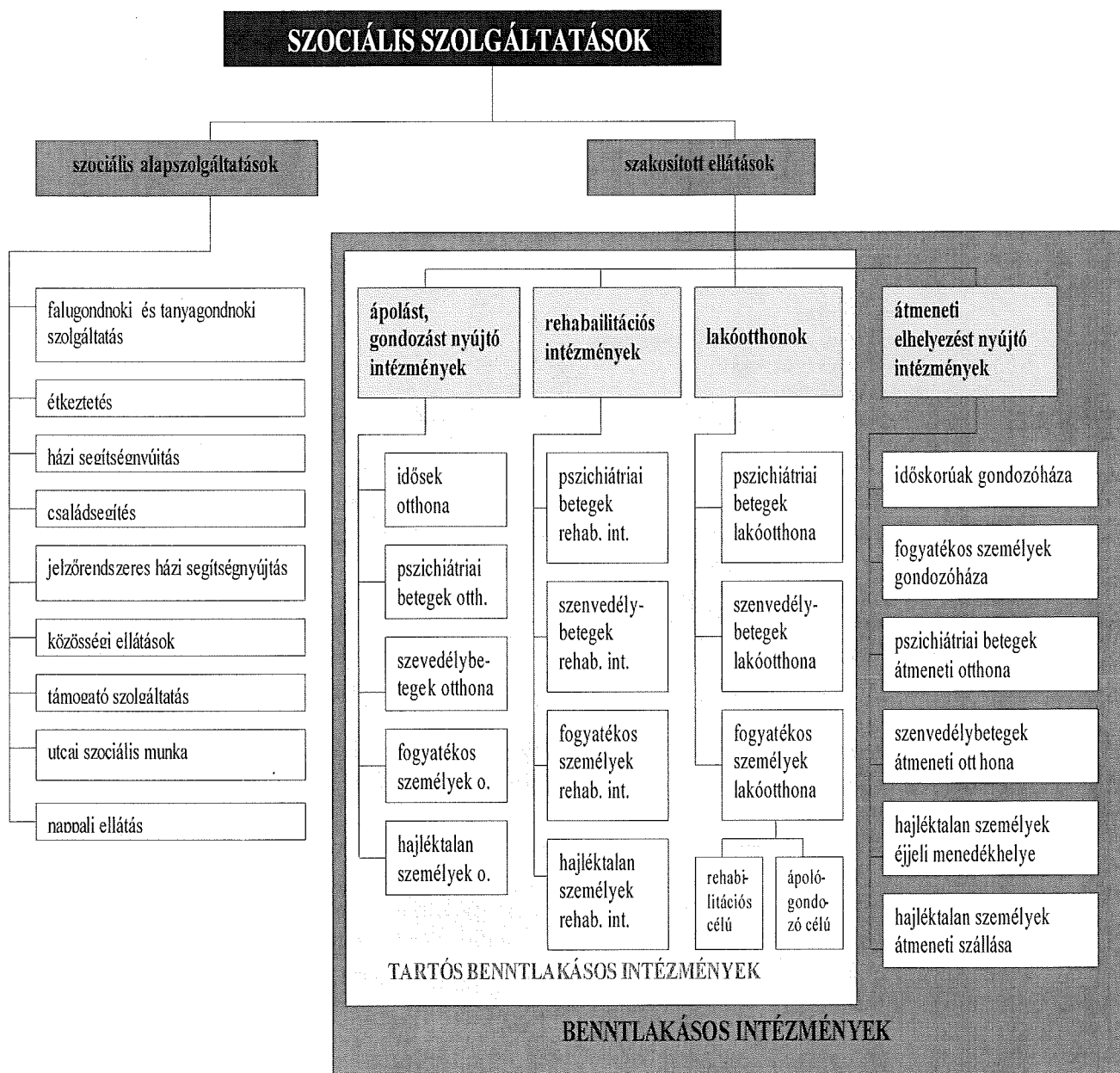
Vásárlási utalvány

A XV. kerületben élelmiszervásárlási utalvány adható egy hónapban egy családnak 2015.03.01-től maximum 6.000,-Ft értékben. Ez a természetbeni juttatás krízishelyzetben használható, amikor azonnal kell – elsősorban az étkezés biztosítása céljából – segítséget nyújtani.

Tervezett intézkedés: a vásárlási utalvány rendszerét a XV. kerületi Önkormányzat a jövőben is biztosítja, fenntartja.

4.2 A SZOCIÁLIS IGAZGATÁSRÓL ÉS SZOCIÁLIS ELLÁTÁSOKRÓL SZÓLÓ 1993. ÉVI III. TÖRVÉNY ALAPJÁN NYÚJTOTT SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK (SZEMÉLYES GONDOSKODÁST NYÚJTÓ ELLÁTÁSOK)

Az Szt. 56. § (1) bekezdése szerint a szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást nyújtó ellátást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és a szakosított ellátásokat.

4.2.1 Alapszolgáltatások

Szt. 59. § (1) Az alapszolgáltatások megszervezésével az állam és a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

(2) A szociális szolgáltató, illetve intézmény együttműködik az ellátási területén működő szociális, gyermekjóléti-gyermekvédelmi, egészségügyi, oktatási és munkügyi szolgáltatókkal, intézményekkel, így különösen

- a) az otthonápolási szolgálattal,
- b) a pártfogó felügyelői szolgálattal,
- c) fogyatékos személy ellátása esetén a gyógypedagógiai, nevelési szakszolgálatokkal és a fogyatékos személyek segítő, érdekvédelmi szervezeteivel,
- d) pszichiátriai beteg és szenvedélybeteg esetén a háziorvossal és a kezelőorvossal.

(3)

(4) A szociális alapszolgáltatást nyújtó személy - külön jogszabályban meghatározott esetekben - gondozási tervet készít az egyes ellátottak részére nyújtott szolgáltatások formáiról, rendszerességéről, időtartamáról.

Étkeztetés

Szt. 62. § (1) Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, illetve eltartottaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen

- a) koruk,
- b) egészségi állapotuk,
- c) fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségeik,
- d) szenvedélybetegségeik, vagy
- e) hajléktalanságuk miatt.

(2) Az (1) bekezdés szerinti jogosultsági feltételek részletes szabályait a települési önkormányzat rendeletben határozza meg.

Az étkeztetés a szociális helyzetük vagy egészségi állapotuk miatt rászorulóknak napi egyszeri meleg étellel való ellátását biztosítja személyes elvitel, illetve házhozszállítás formájában. Az ebédek házhoz szállítása gépkocsival történik. 1997-től ez az ellátási forma hétvégén is igénybe vehető. Ettől az időponttól kezdve a cukor- és epebetegek diétás étkeztetését is biztosítják. Az idősek klubjaiba járó klubtagoknak is rendelkezésre áll a hétfői étkeztetés, de csak otthoni fogyasztásra. 1997-től az idősek klubjai (havi váltásban) 8-órától 12-órág hétvégén is nyitva tartanak, így biztosítva az ebéd elvitelét a rászorulóknak.

Törvényi változás miatt az idősek nappali ellátásából (idősek klubja) kikerült az étkeztetés, így a klubtagok is a szociális étkeztetésen belül jutnak hozzá ehhez az ellátáshoz.

A Szociális Városközpontban (Inspirálház projekt) helyet kapó Pajtás étterembe került a Konytfa utcai étkeztetés, ezzel egyidejűleg a Képviselő-testület módosította a vonatkozó helyi rendeletét, amely szerint 75 éves kor helyett, 65 éves kortól lehet igénybe venni a szociálisan rászorultaknak az étkezést. Ezen túlmenően minden, elsősorban rászoruló kerületi lakosoknak lehetősége van igénybe venni a Pajtás étteremben az étkezést az étel bruttó beszerzési áráért (2015-ben 535 Ft/adag). A betérő vendégek „A” vagy „B” menüből választhatnak.

Étkezésben részesülők száma

Év	2012	2013	2014
Egyéni elvitel (fő)	243*	218	247
Házhozszállítás (fő)	248	237	248

*(ebből 2012-ben 80 fő a nappali ellátásból került ide)

Az elmúlt két esztendő tekintve az igénybevevők száma növekvő tendenciát mutat a helyben fogyasztók és az egyéni elvitel tekintetében, mely növekedésben szerepet játszik, hogy kik

részesülhetnek ingyenes étkezésben a szociális szolgáltatásokról szóló 7/2015. (IV.4.) önkormányzat helyi rendelet 8. § -a szerint írásbeli javaslat alapján.

Tervezett intézkedés: az étkeztetés fenntartása, mint alapszolgáltatás szükséges, melyhez Önkormányzatunk biztosítja a szükséges anyagi forrást. A térítési díj változásánál a továbbiakban is szükséges figyelembe venni a nyugdíjminimum alatt élők esetében a térítésmentesség lehetőségét. Az étkezésben részesülők létszámának növelése érdekében kiemelt feladatok, az ételkínálat minőségének és változatosságának színvonalának megőrzése, valamint az **új főzőkonyhával** folytatott rendszeres kapcsolattartás és elégedettségi felmérések készítése az ellátottak körében.

Fontos, hogy a közelmúltban átadott újpalotai Szociális Városközpont beruházásán belül megújult, megnyitott Pajtás étterem szolgáltatásait minél előbb ismerjék meg a kerület lakosai. A Területi Gondozás étkeztetésének egy része átkerül a Kontyfa utcai Idősek Klubjából, javasoljuk a nyári gyermekétkeztetés átkerülését is.

Házi segítségnyújtás

Szt.63. § (1) Házi segítségnyújtás keretében a szolgáltatást igénybe vevő személy saját lakókörnyezetében kell biztosítani az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást.

(2) A házi segítségnyújtás keretében biztosítani kell

a) az alapvető gondozási, ápolási feladatok elvégzését,

b) az önálló életvitel fenntartásában, az ellátott és lakókörnyezete higiéniai körülményeinek megtartásában való közreműködést,

c) a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében, illetve azok elhárításában való segítségnyújtást.

(3) Amennyiben a házi segítségnyújtás során szakápolási feladatok ellátása válik szükségessé, a házi segítségnyújtást végző személy kezdeményezi az otthonápolási szolgálat keretében történő ellátást.

(4) Házi segítségnyújtás igénybevételét megelőzően vizsgálni kell a gondozási szükségletet. A szolgáltatás iránti kérelem alapján az intézményvezető, ennek hiányában a jegyző által felkért szakértő végzi el az igénylő gondozási szükségletének vizsgálatát.

(5)

(6) Az intézményvezető, ennek hiányában a jegyző által felkért szakértő a gondozási szükségletet jogszabályban meghatározottak szerint megvizsgálja és megállapítja a napi gondozási szükséglet mértékét.

(7) A házi segítségnyújtást a megállapított napi gondozási szükségletnek megfelelő időtartamban, de legfeljebb napi 4 órában kell nyújtani. Ha a gondozási szükséglet a napi 4 órát meghaladja, a szolgáltatást igénylőt az intézményvezető, ennek hiányában a jegyző által felkért szakértő tájékoztatja a bentlakásos intézményi ellátás igénybevételének lehetőségéről, ebben az esetben a szolgáltatást igénylő az intézményi elhelyezés időpontjáig napi 4 órában történő házi segítségnyújtásra jogosult.

(8)

(9) A települési önkormányzat a 86. § (1) bekezdésének c) pontja szerinti feladata keretében az e § szerint megállapított gondozási szükséglettel rendelkező, házi segítségnyújtást igénylő személyek ellátásáról köteles gondoskodni.

A **Házi Gondozó Szolgálat** feladata a XV. kerület közigazgatási határain belül, otthonában ellátni a segítségre szorulókat. A gondozónők az otthonukban nyújtanak segítséget az időseknek, betegeknek ahhoz, hogy a lehető legkésőbbi időpontban válják csak szükségessé valamilyen szintű intézeti elhelyezésük. A házi segítségnyújtást már csak főállású gondozónők végezhetik. Minden olyan gondozási tevékenységet ellátnak, amelyre egy háztartásban szükség lehet - bevásárlás, takarítás, mosás, fürdetés, ügyintézés, stb. - ahhoz, hogy az ellátást igénybe vevő testi, környezeti higiéniája, étkeztetése és - amennyire lehetséges - pszichés szükségletei is kielégítésre kerüljenek. Amennyiben szükséges a gondozottak hétvégi és esti ellátását is gondozónők végzik el. Nagyon sok esetben ők jelentik a külvilágot, a „családot” is a gondozottnak, segítve ezzel leküzdeni az izoláció fiziológiai, pszichés és szociális következményeit.

A Házi Gondozó Szolgálat munkatársainak célja, hogy a gondozottjaik minél tovább maradhassanak saját lakókörnyezetükben és megfelelő szakképzett ellátást biztosíthassanak számukra.

Házi segítségnyújtásban részesülők száma

Év	2012	2013	2014
Gondozottak (fő)	171	164	285

Folyamatosan nő azoknak a gondozottaknak a száma, akik naponta többszöri segítséget igényelnek mentális, fizikai állapotuk miatt. A térítési díjak csökkentésével növeltük az igénybe vevők számát, amely 2013-ban érezhetően visszaesett. A szükséges intézkedéseket követően nőtt a házi segítségnyújtás iránti igény. Térítési díjat az egy főre jutó jövedelem alapján az önkormányzati rendeletben meghatározott gondozónői óradíj szerint utólagosan kell fizetni a gondozott lakásán eltöltött gondozási idő szerint. A szakképzettséget igénylő naponta megújuló feladatellátás, valamint a versenyképesség megőrzése érdekében **elengedhetetlenül** szükséges a házi segítségnyújtásban dolgozók továbbképzése.

Szigorodott a szolgáltatás igénybevételének lehetősége, jelentősen megemelkedett a gondozási szükséglet pontértékének alsó határa, amely alapján a házi segítségnyújtás indokoltsága megállapítható. Minden olyan esetben, ahol a napi 4 órát meghaladja a **gondozási szükséglet**, ott az ellátottat és hozzátartozóját tájékoztatni kell az intézményi, szociális otthoni elhelyezésről. Jelenleg a már gondozásban lévő ellátottak gondozási szükségletének felülvizsgálata zajlik.

Tervezett intézkedés: Az idős embereket otthonukban, öfenntartásukban szükséges támogatni. A szükségletfelmérés alapján nagyobb igény van a délutáni és a hétvégi segítségnyújtásra. A házi segítségnyújtás kibővíthet a családtagok részére adott otthonápolási tanácsadással, képzéssel, a családtagokkal való rendszeres konzultációval, életvezetési tanácsokkal, szakemberek ajánlásával.

Egyre intenzívebb igény mutatkozik olyan egyedülálló aktív korúak ellátására, akik átmeneti jelleggel segítségre, ápolásra gondozásra szorulnak. Érdemes lenne átgondolni az ellátási formák kibővítését, megkeresni az együttműködő partnereket, hogy az 50+ életkorúak is kapjanak ellátást krízishelyzet esetén.

Családsegítés

Szt. 64. § (1) A családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.

(2) A családok segítése érdekében veszélyeztetettséget és krízishelyzetet észlelő jelzőrendszer működik. A jegyző, a járási hivatal, továbbá a szociális, egészségügyi szolgáltató, intézmény, valamint a gyermekjóléti szolgálat, a pártfogói felügyelői és a jogi segítségnyújtói szolgálat jelzi, az egyesületek, az alapítványok, a vallási közösségek és a magánszemélyek jelezhetik a családsegítést nyújtó szolgáltatóknak, intézményeknek, ha segítségre szoruló családról, személyről szereznek tudomást.

(3) A (2) bekezdés szerint kapott jelzés alapján a családsegítést nyújtó szolgáltató, intézmény feltérképezi az ellátási területen élő szociális és mentálhigiénés problémákkal küzdő családok, személyek körét, és személyesen felkeresve tájékoztatja őket a családsegítés (4) bekezdésben megjelölt céljáról, tartalmáról.

(4) A családsegítés keretében biztosítani kell

a) a szociális, életvezetési és mentálhigiénés tanácsadást,

b) az anyagi nehézségekkel küzdők számára a pénzügyi, természetbeni ellátásokhoz, továbbá a szociális szolgáltatásokhoz való hozzájutás megszervezését,

c) a családgondozást, így a családban jelentkező működési zavarok, illetve konfliktusok megoldásának elősegítését,

d) közösségfejlesztő, valamint egyéni és csoportos terápiás programok szervezését,

e) a tartós munkanélküliek, a fiatal munkanélküliek, az adósságterhekkel és lakhatási problémákkal küzdők, a fogyatékossgal élők, a krónikus betegek, a szenvedélybetegek, a pszichiátriai betegek, a kábítószer-problémával küzdők, illetve egyéb szociálisan rászorult személyek és családtagjaik részére tanácsadás nyújtását,

f) a családokon belüli kapcsolaterősítést szolgáló közösségépítő, családterápiás, konfliktuskezelő mediációs programokat és szolgáltatásokat, valamint a nehéz élethelyzetben élő családokat segítő szolgáltatásokat.

(5) A családsegítés keretében végzett tevékenységnek - a szolgáltatást igénybe vevő érdekében, mások személyiségi jogainak sérelme nélkül - a szükséges mértékig ki kell terjednie az igénybe vevő környezetére, különösen családjának tagjaira. Kiskorú személyre a családsegítés akkor terjedhet ki, ha

a) a kiskorú családtagjának ellátása a családsegítés keretében indult, és

b) a kiskorú érdekei - a gyermekjóléti szolgáltatás igénybevétele nélkül - e szolgáltatás keretében is megfelelően biztosíthatók.

Újpalotai Családsegítő Szolgálat

A XV. kerületben a családsegítéssel kapcsolatos feladatokat az **Egyesített Szociális Intézmény** keretei között működő **Újpalotai Családsegítő Szolgálat** látja el.

Tevékenységének fő célja, hogy a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítséget igénylő személyek, családok valamint közösségi csoportok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtson szolgáltatásokat. Az intézmény folyamatosan fejlődik, a kerületben élők igényeinek és a törvényi szabályoknak megfelelően változik.

Az Újpalotai Családsegítő Szolgálatban, 2013. évben 2176 fő **12.180**, 2014-ben 1197 fő, **10415 alkalommal** vette igénybe a különböző szolgáltatásokat, tanácsadásokat. Az **új igénybe vevők** létszáma **998 fő** (2013), **679 fő** (2014) volt. A korosztályi megoszlását vizsgálva elmondható, hogy a **családgondozás** fókuszában továbbra is az aktívkorú lakosság áll. A családokat aktuális problémáik megoldásához sok esetben elegendő volt a megfelelő információkkal segíteni, illetve a szükséges ügyintézésben segítségükre lenni. Az **egyéni esetkezelések** során, az élethelyzet javítása érdekében szinte minden megállapodásnak része volt a sok problémára fókuszáló komplex esetmenedzselés, vagy a kerületben működő más segítő szervezetekkel való együttműködés. Az előző évekhez hasonlóan, a kerületben kialakított **jelzőrendszer működtetése** a lakossággal, az oktatási és segítő intézményekkel is folyamatos együttműködést igényelt. Folytatódott a Zsókvár utcai akcióterület III. ütemű fejlesztése keretében lebonyolított ESZA típusú tevékenységek megvalósítása.

Újpalotai Családsegítő Szolgálat főbb forgalmi adatai

Szolgáltatás, tanácsadás típusa	2013. év	2014. év
Igénybe vevők éves forgalma (alkalom)	12 180	10 415
Új igénybe vevők száma (fő)	998	679
Fénymásolás, adományosztás (alkalom)	815	769
Ruhabörze (fő)	180	312
Csoportokkal végzett szociális munka, pár- és családkonzultáció (fő)	687	962
Pszichológiai tanácsadás (alkalom)	418	519
Jogi tanácsadás (fő)	659	521
Álláskereső Klub (alkalom)	4 429	2 223
Adósságkezelési tanácsadás (alkalom)	1 851	1 990

A családgondozás keretén belül eszményvezserek és tanácsadók látják el a szakmai feladatokat. A 2013-as évben egyrészt a 60 év feletti igénybevevők száma tovább emelkedett a 2012. évi adatokhoz viszonyítva, másrészt a 35-49 év közöttiek száma megduplázódott. 2013-ban hosszabb együttműködés keretében **865** fővel zajlott közös munka.

A legjelentősebb változást a csoportokkal végzett szociális munkában tapasztaltuk, mivel zajlott a „Zsókvár utcai akcióterület III. ütemű fejlesztése szociális célú városrehabilitáció témában” KMOP- 5.1.1/B-12-k-2012-0002 azonosítószámú projekt. E pályázat keretében a klubok, tréningek, műhelymunkák, különböző csoportok igénybe vevőinek száma 2013. évben **687 fő** volt, 2014-ben **962 fő**.

2013. évben folytatódott a Zsókvár utcai városrehabilitációs projekt. Az ESZA típusú tevékenységek lehetőséget adtak az Újpalotai Családsegítő Szolgálat szolgáltatásainak fejlesztésére, bővítésére.

Főbb programelemek
Családi kohéziót erősítő programok
Közösségfejlesztő, közösségépítő programok (Kortárssegítő képzés, klubok)
Munkaerő-piaci beilleszkedést segítő programok OKJ típusú képzések: (Biztonsági Őr tanfolyam, Óvodai dajka képzés)
Egészségmegőrző, prevenciós, egészséges működést segítő programok (klubok, családi nap, hozzátartozói csoport)
Reszocializációs, mentális támogató programok
Szupervízió
Hálózatfejlesztés a szegénység – mélyszegénység kezelése érdekében
Álláskeresési tréning (2 alkalom)
Állásbörze, Képzési Börze (2 alkalom)
Hajléktalanok, szociálisan rászorultak támogatása (szociális mosoda, albérleti program)

A **Szociális Konyhán** 2013. évben 19 239 adag ételt osztottak ki, 2014. április elején megszűnt a meleg ételosztás a szociális szolgáltatásokról szóló 7/2005.(IV.4.) önkormányzat helyi rendelet változása miatt. A Szociális Konyha által nyújtott szolgáltatás jelenik meg a módosított helyi rendelet 8. § -ában, miszerint ingyenes étkeztetésben azok is részesülhetnek, akik az Újpalotai Családsegítő Szolgálat, a „FIÓKA” Gyermek- és Ifjúságvédelmi Központ, illetve a Szociális és Rehabilitációs Alapítvány vezetőjének írásbeli javaslata szerint, bár jövedelemmel rendelkeznek, de önmaguk illetve eltartottjuk napi egyszeri meleg étkezéséről tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek gondoskodni.

Így a szolgáltatást 12 hónapon belül két hónapig ingyenesen lehet igénybe venni, mely időtartam legfeljebb két alkalommal további két hónappal meghosszabbítható. Új elem szintén a rendelet változása kapcsán, hogy krízishelyzetben lévőknek legfeljebb öt napig, napi egyszeri **tartós élelmiszert** tudnak adni az Újpalotai Családsegítő Szolgálatban.

Kiosztott meleg ételek száma 2014. év (hónap/adag)

Hónap	Adagszám
Január	681
Február	669
Március	630
Április	104
Összesen:	2 084

Kiosztott tartós élelmiszerek száma 2014. év (hónap/adag)

Hónap	Adagszám
Április	5
Május	2
Június	2
Július	4
Augusztus	7
Szeptember	7
Október	1
November	8
December	10
Összesen:	46

A családgondozás során az **esetmenedzser** és a **tanácsadói munka** szorosan összekapcsolódik, mely az esetmenedzserek, a tanácsadók és az érintett családok, egyének együttműködését feltételezi. Az együttműködés, a közös problémamegoldás modell értékű is egyben. A csoportokkal végzett szociális munka keretében klubok, műhelymunkák, különböző csoportfoglalkozások történtek (Együtt játszók klub, Találka klub, Közösségépítő nyári tábor, Álláskereső klub, Családi kohéziót erősítő programsorozat, Változás klub, Boszorkánykonyha). A tréningek, csoportok igénybe vevőinek száma: 2013-ban 687 fő, 2014-ben 962 fő.

Adósságkezelési tanácsadás során az ügyfélszolgálatban mindenki hozzájutott olyan információkhoz, melyek lehetővé tették az egyénre szabott segítségnyújtást. A segítséget kérők között nagyarányú volt a gyermeket egyedül nevelő szülők aránya, ugyanakkor jelentősen nőtt az alacsony nyugdíjjal rendelkező idősek, illetve rokkantnyugdíjból élők aránya is. Különösen nehéz helyzetbe kerültek azok, akik ilyen körülmények között fogadták vissza, illetve fogadták be a már felnőtt korú gyermekeiket, rokonaikat megélhetési nehézségeik enyhítése érdekében. Az Újpalotai Családsegítő Szolgálat adósságkezelési tanácsadóit a 2013-as év során **1851 alkalommal** keresték fel a kliensek. A visszatérő esetek száma változatlan, 2013-ban másfélszerese volt az új jelentkezőknek.

A Hálózat Alapítványhoz benyújtott támogatási kérelem 2013-ban **186**. Tovább emelkedett az **adósságkezelési szolgáltatást** igénybevevők száma, 2013-ban **251 kérelmet** továbbítottak adósságcsökkentő támogatás igénybevételeire.

2014-ben adósságkezelési tanácsadásért **1990 alkalommal** keresték fel a **családok**, illetve **egyének** a Családsegítő Szolgálatot.

A **Hálózat Alapítványhoz** benyújtott támogatási kérelem **177** volt. Az **adósságkezelési szolgáltatás** keretében **63 kérelmet** továbbítottak adósságcsökkentő támogatás igénybevételeire.

A *Munkanélküli Fiatalok Tanácsadó Irodájában* a korábbi évekhez hasonlóan, legnagyobb számban, az alacsony iskolai végzettséggel, rendelkező fiatalokkal foglalkoztak. A fiatalok életkorát tekintve, a 16-25 év közötti, nem tanuló, munkát kereső, kallódó fiatalok használták legnagyobb számban szolgáltatásokat, amelyek széles skálája miatt az igénybevevők köre demográfiai és szociológiai szempontból is vegyes. **Az Irodát főként halmozottan hátrányos helyzetű fiatalok keresik fel.**

Munkanélküli Fiatalok Tanácsadó Irodáját felkeresők száma (fő)

Év	2013	2014
Igénybevevők száma	175	213
Forgalom	5890	4798

Hetente 4 alkalommal Álláskereső klubot működtettek. Az Álláskereső klub abban segíti fiatalokat, hogy az álláskeresési technikákat gyakorolhassák, illetve a klub segítségével a lehető legrövidebb időn belül megtalálják a számukra megfelelő munkahelyet. Azoknak célszerű igénybe vennie, akik munkát akarnak vállalni, valamint állás céljuk tisztázott és reális, de nem rendelkeznek az álláskereséshez szükséges ismeretekkel, gyakorlattal. Az álláskeresési tanácsadás segítségével fejleszthető az önismeret, megismerhetők a pályázat-, és önéletrajzírás fortélyai, az állásinformációk beszerzésének lehetőségei, az állás megszerzésének és megtartásának módjai. 2013-ban a MUFTI-ban intenzívebbé vált a klubélet, melynek keretében szabadidős programokat szerveztek a fiatalok számára - **filmklub, gasztró-filmklub és szabadidős programok, kézműves foglalkozások.**

A foglalkozások célja hogy alternatívát és közösséget kínáljon a résztvevők számára szabadidejük hasznos eltöltéséhez. A MUFTI 2013-2014. áprilisában is megszervezte a **Diákmunka Börzét**, összesen 135 diák érdeklődött a lehetőségek iránt. A kerületi **Állásbörze** célja, a kerületben élők számára lehetőséget teremteni a munkáltatókkal való személyes találkozásra és kapcsolatfelvételre; a munkáltatók számára pedig, egy közös tér létrehozása, ahol a kerület lakosságával megismertethetik állásajánlataikat. Az állásbörzén **267 fő** vett részt.

2014-ben a „Zsókovári utcai akcióterület III. ütemű fejlesztése szociális célú városrehabilitációs témában” megnevezésű, KMOP-5.1.1/B-12-K-2012-0002 számú projektnek köszönhetően két alkalommal került megrendezésre a kerületi Állásbörze, összesen **433 fő** vett részt. A **Kerületi Képzési Börze** a kerület középiskolái számára lehetőséget teremt a bemutatkozásra leendő tanulóiknak, - **208 fő** - a fiatalok számára pedig, egy közös tér létrehozása, ahol a kerület középiskoláit megismerhetik, továbbtanulási szándékukat megerősíthetik. 2014-ben a **Képzési Börzét** szintén az ESZA típusú tevékenységek keretén belül, **„Na, mi a pálya?”** címmel rendezték meg.

A BFKH Munkaügyi Központ pályaorientációs programmal várta a továbbtanulni szándékozó fiatalokat. A rendezvény iránt nagy volt az érdeklődés a kerületi intézmények részéről, a program **211 fő** érdeklődőt vonzott. 2014. évben két alkalommal került megrendezésre az **Együttgondolkodó nap**. Szeptemberben a **„Színek, energiák, szinergiák az ifjúsági munkában”** címmel az ifjúságot célzó szolgáltatások, közösségek, „jó gyakorlatok” bemutatása, új együttműködések generálása volt a fókuszban. Decemberben a Drogoplex Ambulancia és Mentálhigiénés Gondozó a MUFTI-val együttműködésben fórumot, egészségfejlesztő napot szervezett. Az esemény célja volt áttekinteni, hogy a XV. kerületben dolgozó szakemberek, hogyan látják saját feladataikat, szerepüket a drogmegelőzési célok különböző színtereken történő megvalósítása során.

A **Középiskolai munka, közösségi szolgálat** kapcsán együttműködés jött létre az Európa 2000 Turisztika-Vendéglátó, Film és Kommunikációs Középiskola és a MUFTI között. Összesen **7 fő** fiatal végzett közösségi szolgálatot.

Egyéb szakmai tevékenység

Szakmai gyakorlati terepként főiskolások, egyetemisták számára egyéni és csoportos formában nyújtottak szolgáltatásaikról, szakmai munkáról ismereteket 2013-ban **15 fő**, 2014-ben **7 fő** számára. Külső helyszíneken zajló rendezvényeken vettek részt, amelyeknek profilja az **ifjúsági munkához**, az ifjúsági munkanélküliség kezeléséhez kapcsolódik.

Pályázatokon való részvétel:

- Budapest XV. kerületi Önkormányzat „Az újjalotai lakótelepen a Zsókavár utcai akcióterület II. ütemű fejlesztése” című KMOP-5.1.1/C-2f-2011-0001 azonosítószerű pályázat
- „A Zsókavár utcai akcióterület III. ütemű fejlesztése szociális célú városrehabilitáció témában” KMOP-5.1.1/B-12-k-2012-0002 azonosítószerű pályázat

Tervezett intézkedés:

- ❖ A jogszabályváltozásoknak megfelelő új szervezeti struktúra, **Család- és Gyermekjóléti Központ** kialakítása.
- ❖ A **Szociális Városház**: a családvédelem területére tartozik az aktív közösségfejlesztés is, olyan programok támogatása, amelyek feltérképezik, előhívják a helyi közösségekben meglévő erőforrásokat, tudásokat, felerősítik ezek közösségépítő hatását. Ebben fontos szerepet kaphat, pl. az önkéntesség, az állampolgári tudatosság erősítése, a generációk közötti hidak építése, közösségi terek kialakítása, adomány bolt indítása, szociális mosoda üzemeltetése.
- ❖ **Praktikus Életmód Iroda a Spirálházban**: Az Újjalotai Családsegítő Szolgálat felhívja a fiatalok és családok figyelmét, a prevenció, az egészségmegőrzés alapelveire különböző egészségtudatos/egészségmegőrző programok, tanácsadó napok, képzések, előadások szervezésével, önkéntesek és civil szervezetek bevonásával.
- ❖ Az Árendás köz 4-6. sz. épületrészbe az **ESZI Központ** beköltöztetése a Budai II. Stadionból.

Utcai szociális munka

Szt. 65/E. § (1) Az utcai szociális munka keretében biztosítani kell az utcán tartózkodó hajléktalan személy helyzetének, életkörülményeinek figyelemmel kísérését, szükség esetén ellátásának kezdeményezését, illetve az ellátás biztosításához kapcsolódó intézkedés megtételét.

A XV. kerületben az Újjalotai Családsegítő Szolgálaton belül működő Nappali Melegedő és Utcai Gondozó Szolgálat végzi az utcai szociális munkát. Az utcai szociális munka célja a XV. kerületben, az utcán, közterületen életvitelszerűen tartózkodó, hajléktalan, vagy hajléktalanságnak kitett személyek, csoportok felkutatása, szociális és mentális segítése.

Az utcai munka a szociális munka egyik speciális szakterülete, olyan önálló szakmai tevékenység, amely az intézményi ellátáson kívüli célcsoportok elérésére irányul, feladata elsősorban az ellátásokból kimaradtak felkutatása, segítése és felderítő-elérési munka végzése a megelőzés, integrálás céljából.

Hajléktalan személyek száma

Év	2013	2014
Gondozottak (fő)	83	85

A Családsegítő Szolgálat együttműködik a Fióka Gyermek- és Ifjúságléti Központtal, valamint a családok átmeneti otthonát működtető Szociális és Rehabilitációs Alapítvánnyal, különösen a téli krízisidőszakra vonatkozóan.

Az Újpalotai Családsegítő Szolgálat illetve munkacsoportjai részben önállóan, részben konzorciumi partnerként vesznek részt különböző pályázati támogatásokkal finanszírozott projekteknél.

2013-ban folytatódott az „Az utcán élő hajléktalan személyek társadalmi visszailleszkedésének, foglalkoztathatóságának elősegítése, sikeres munkaerő-piaci integrációjának megalapozása” című TÁMOP 5.3.3-11/1-2011-0005 azonosítójú projekt. („Visszamegyek valahogy a kályhához”). A program 113 hajléktalan személy bevonásával indult, ebből a **MMSZ 73** főt, a **MaCeKo 20** főt és az **ESZI 20** főt vállalt és a helyi program a Szociális és Rehabilitációs Alapítvány, a **Palota-15 Nonprofit Kft.** és a **RÉPSZOLG Nonprofit Kft. bevonásával** valósult meg. A program során különböző csoportfoglalkozások megtartására került sor (stresszkezelő csoport, „lakhatási” csoport, addiktológiai tanácsadás – egyéni, csoportos, filmklub, kézműves foglalkozás, mozi, bográcsozás).

A 2014. év elején lezárult projektben, összesen **20 fő** sikeresen teljesítette a reintegrációs folyamatot. A lakhatási támogatás mellett 12 ügyfél 4 hónap támogatott foglalkoztatásban részesült. A négy hónapig tartó foglalkoztatás egy három hetes képzéssel indult. A képzés befejezésével az ügyfelek parkgondozói tanúsítványt vehettek át. A tanúsítvány megszerzése után 3 fő a **RÉPSZOLG Környezetgazdálkodási és Foglalkoztatási Nonprofit Közhasznú Kft-nél**, 7 fő pedig a **Palota-15 Rehabilitációs és Közfoglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Kft-nél** dolgozott.

A **Hajléktalanokért Közalapítvány** által 2013. március 25-én „Személygépjármű használatba és üzemben tartásra adása utcai szociális munkát végző szolgálatok számára” című, 2013 – SZGK kódú pályázati felhívás keretében a Budapest Főváros XV. kerületi Önkormányzat Egyesített Szociális Intézménye XV. kerület Újpalota, Pestújhely, Újpalota, Kertváros ellátási területre beadott pályázatát az Emberi Erőforrások Minisztériuma kétkerék meghajtású Suzuki SX4 típusú személygépjármű használatba és üzembe adásával elfogadta és támogatta. A megnyert pályázat eredményeképpen 2013 augusztusában birtokba vehettük a saját logóval ellátott MKS-394 rendszámú **Suzuki SX4 típusú** személygépjárművet, mely a kerületben végzett utcai szociális munka hatékonyabb és professzionálisabb munkavégzését segíti elő.

2013. májusban a Magyar Máltai Szeretetszolgálattal közösen tüdőszűrést szerveztünk a Nappali Melegedő előtti területen, amelyen több mint ötven ügyfelünk vett részt. Kéthetente **filmklubot** működtettek, amely az utcán élő hajléktalanokkal való kapcsolattartás fontos eszközeként jelenik meg.

A korábbi évekhez hasonlóan ingyenes kutyaoaltást és chip beültetést szerveztünk a kerületben élő hajléktalanok kutyáinak.

Tervezett intézkedés:

- Tervet készíteni arra, hogy milyen új szolgáltatások bevezetésével biztosítható a hatékonyabb rehabilitáció, társadalmi reintegráció. Annak ellenére, hogy kiegyensúlyozott az intézmény együttműködése a SZÉRA, valamint a BMSZKI

szociális szakembereivel, az általuk biztosított ellátási formák nem elégségesek, hiánypótló szolgáltatást nyújthat egy éjjeli menedékhely kialakítása.

- Az utcai szociális munka pályázati rendszerben való működtetésének fejlesztése, a már kialakult civil kapcsolatok, együttműködések erősítése.

Nappali ellátás

65/F. § (1) A nappali ellátás hajléktalan személyek és elsősorban a saját otthonukban élő,

a) tizennyolcadik életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek,

b) az Szt. 93. § (4) bekezdése szerinti kivétellel a tizennyolcadik életévüket betöltött, fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő pszichiátriai betegek, illetve szenvedélybetegek,

c) harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek

részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére, továbbá igény szerint megszervezi az ellátottak - ide nem értve az idős személyeket - napközbeni étkeztetését.

(2) Rendkívül indokolt esetben nappali ellátás olyan fogyatékos személyek részére is biztosítható, akire nézve szülője vagy más hozzátartozója gyermekgondozási segélyben, gyermeknevelési támogatásban vagy ápolási díjban részesül.

(3) A fenntartó a 92/B. § (1) bekezdésének c) pontja szerinti szakmai programban meghatározhatja, hogy az intézmény az (1) bekezdésben meghatározottak közül melyik ellátotti csoportokat látja el. Ez a rendelkezés nem érinti a 86. § (2) bekezdésének b)-d) pontja szerinti önkormányzatok ellátási kötelezettségét.

(4) A gyermekek napközbeni ellátása keretében biztosított, Gyvt. szerinti gyermekétkeztetés szabályait kell alkalmazni a nappali intézményben ellátott fogyatékos gyermekek ellátása során nyújtott étkeztetésre.

Hajléktalan nappali ellátás

Az Önkormányzat által fenntartott **Nappali Melegedőben** lehetőség van a hajléktalanok étkezésére, tisztálkodására, továbbá csomagmegőrzésre, munkakeresésre, telefonálásra, újságok olvasására, TV nézésre és szociális ügyintézésre is. A téli krízis időszak alatt hétvégén és ünnepnapokon is működtetik a melegedőt.

A Nappali Melegedő szolgáltatásait igénybe vevők számának és forgalmának alakulása (fő)

Év	2013		2014	
	igénybe vevők	forgalom	igénybe vevők	forgalom
Összesen	587	14 061	461	15 620

A **Szociális Mosoda** folyamatosan működött, amely a XV. kerületben életvitelszerűen élő hajléktalanok, és pillanatnyi helyzetükből rászoruló családok részére biztosít mosási lehetőséget. Két mosó-szárítógép áll az ügyfelek rendelkezésére.

Szociális Mosoda forgalmi adatai			
Megnevezés	2013. év		2014. év
Igénybe vevők száma (fő)			250
Igénybe vevők forgalma (alkalom)			1 012
	616		

A 2014-es évben számos új szolgáltatást és programot vezettek be a Nappali Melegedőben. Két számítógép került ki az ügyféltérbe ahol a hozzánk érkező ügyfelek állást kereshetnek, valamint ismét felvehetik a kapcsolatot a rég nem látott családtagjaikkal. A jövőben tervezik számítógépes tanfolyam beindítását az ügyfeleink részére.

Az ügyféltérben **több száz könyvet** - adományozók jóvoltából - tudunk kitenni a hajléktalanok számára. A könyvek mellett havonta egy alkalommal ruhaadományt is osztanak szintén az adományokból.

Az udvarban egy **közösségi kert került kialakításra** az ott természetet zöldségeket az ügyfeleinkkel együtt egy „főző klub” keretein belül közösen készítettük el.

Együttműködést írtunk alá a **Magyar Élelmiszerbank Egyesülettel**, amelynek köszönhetően tartós élelmiszert tudunk osztani a kerületben élő hajléktalanoknak.

Tervezett intézkedés:

- A Szociális Városközpont létrejöttével a jelenleg a Kontyfa utcában működő MUFTI átköltözött a Spirálházba, így lehetőség nyílik a Kontyfa utcai épületben a Szociális Konyha és Nappali Melegedő faház elhelyezésének kiváltására.
- A megüresedő faház új, raktárként való működése biztosítaná, az ESZI egységei, számára a raktározási háttérrel.

Közösségi ellátások⁶⁹

65/A. § (1) *Közösségi ellátások a pszichiátriai, illetve a szenvedélybetegek részére nyújtott (2) bekezdésben meghatározott közösségi alapellátás, valamint a szenvedélybetegek részére nyújtott (3) bekezdés szerinti alacsonyküszöbű ellátás.*

(2) A pszichiátriai, illetve a szenvedélybetegek részére a közösségi alapellátás keretében biztosítani kell

a) a lakókörnyezetben történő segítségnyújtást az önálló életvitel fenntartásában,

b) a meglévő képességek megtartását, illetve fejlesztését,

c) a háziorvossal és a kezelőorvossal való kapcsolattartás révén a szolgáltatást igénybe vevő állapotának folyamatos figyelemmel kísérését,

d) a pszichoszociális rehabilitációt, a szociális és mentális gondozást,

e) az orvosi vagy egyéb terápiás kezelésen, szolgáltatásban, szűrővizsgálaton való részvétel ösztönzését és figyelemmel kísérését,

f) megkereső programok szervezését az ellátásra szoruló személyek elérése érdekében.

(3) *A szenvedélybetegek részére nyújtott alacsonyküszöbű ellátás keretében a (2) bekezdés e)-f) pontjában meghatározottakon túl biztosítani kell*

a) a szenvedélybetegség okozta egészségügyi és szociális károk mérsékléséhez szükséges egyes ártalomcsökkentő szolgáltatásokat,

b) a kríziskezelést az életet veszélyeztető, a testi, szociális, kapcsolati és életvezetési rendszerben kialakult kezelhetetlen helyzetek esetére.

(4)

65/B. §

Pszichiátriai, illetve szenvedélybetegek nappali ellátása

A kötelezően előírt szolgáltatások közt hiánypótló volt a **Humán Sztráda Nonprofit Kft.** és a XV. kerületi Önkormányzat között létrejött ellátási szerződés, mely által a szenvedélybetegek és a pszichiátriai betegek számára hozzáférhetővé vált a közösségi és nappali ellátás is. Az Újpalotai Családsegítő Szolgálat 2007. júliustól igény szerint fogadóhelyiséget biztosít a közösségi gondozók és a kliensek együttműködéséhez, amennyiben erre az igénybevevő otthonában valamilyen zavaró tényező miatt nincs mód.

A Humán Sztráda az ügyfelei számára ingyenesen biztosítja a szolgáltatásokat, amelyek többek között az alábbiakból állnak:

- Kommunikációs nehézségek leküzdése
- Készségfejlesztés
- Hivatali ügyintézés
- Napi tevékenység szervezése
- Életminőség javítása
- Segítő beszélgetés
- Munkahelykeresés
- Szabadidő szervezés

Tervezett intézkedés: az önkormányzat, az ellátási szerződés alapján történő hozzáférést a továbbiakban is biztosítja.

Idősek nappali ellátása

A XV. kerületi Önkormányzat fenntartásában a kerület három településrészén működnek *idősek klubjai* Pestújhelyen, Rákospalotán és Újpalotán. A klubokba olyan idős, egészségi állapotuk, szociális helyzetük miatt nappali ellátást igénylő emberek járnak, akik a kerület azon részén élnek, amelynek az ellátását a klub végzi.

A klubokban folyó gondozás célja:

- a hiányzó családi gondoskodás pótlása, az egyedüllét megszüntetése,
- a pihenés, kikapcsolódás biztosítása,
- a tisztálkodás biztosítása,
- a tétlenséggel, unalommal járó káros hatások megelőzése,
- az egészségi, mentális, higiénés és szociális viszonyok javítása.

A klubok folyamatosan szerveznek programokat és lehetővé teszik különböző szolgáltatások helyben való elérését. Egészségügyi felvilágításokat szerveznek, gyógytornász és jógaoktató foglalkozik az idősekkel. Szükség szerint fodrászt és pedikűröst biztosítanak a részükre. A napi programot a klubtagok és a gondozónők együtt állítják össze, az igényeknek megfelelően. Sok séta és kisebb-nagyobb kirándulás szerepel a programok között. Az év folyamán megünneplik a jeles ünnepeket, valamint a névnapokat is. Számos rendezvényt tartanak az év során. Évente két alkalommal egyhetes nyaraláson vesznek részt, gyógyvizes üdülőhelyeken.

Fontos megjegyezni, hogy **a klubok átjárhatóak**, ami azt jelenti, hogy a programjaikon szívesen látják a többi klubból érkezetteket is. A törvény változása miatt az étkezést nem igénylő tagoknak a szolgáltatások igénybevételeért jelenleg **napi gondozási díjat** kell fizetnie, amelynek összegét a helyi önkormányzat rendeletben szabályozta.

Az **aktív idősödés** és a nemzedékek közötti szolidaritás európai évének (2012) célja volt tudatosítani, milyen hasznos szerepet töltenek be a társadalomban az idősebb emberek, és támogatni azokat az intézkedéseket, amelyek jobb lehetőségeket teremtenek az idősek számára arra, hogy aktívak maradjanak.

Az idősebb emberek lehetőségeinek és helyzetének javítása, hogy önkéntesként vagy beteget ápoló családtagként a társadalom hasznos és aktív tagjai lehessenek, elkerülve ezzel a társadalmi elszigeteltséget és a vele járó számos problémát és veszélyt.

Egészségfejlesztés és megelőző egészségügyi ellátás olyan intézkedések révén, amelyek maximalizálják az egészséges éveket, segítenek megelőzni a másoktól való függést, és „**idősbarátabb**” teszik a környezetet (középületek, infrastruktúra, közlekedés, épületek), lehetővé téve, hogy az idősök minél önállóbbak lehessenek.

A 2013. október hónapban megtörtént a kerületi **Idősügyi Konceptió** felülvizsgálata. Az új programot, - mely öt évre szóló távlatot nyújt az idősügyi ellátások modernizációs terveinek megvalósításához - a kerület vezetősége és az idősöket képviselő **Idősügyi Tanács** tagjai is örömmel üdvözölték.

A XV. Kerületi **Idősügyi Program** a „**Levendula 60+**” az Aktív Időskor Gyógyító Programja elnevezést kapta. A program legfontosabb célkitűzése, hogy a nyugdíjas korosztály minél szélesebb rétegét tudja megszólítani. Sikerét mutatja, hogy 2014-ben elnyertük az „**Idősbarát Önkormányzat Díj**”-at. Az elmúlt három év bevált kezdeményezései ma már hagyománnyá váló rendezvényeket és kedvezményeket jelentenek a programjainkon résztvevő idősöknek. (Idősök Szabadegyeteme, Konferencia az idős kori problémák feltárásáról, Idősbarát vállalkozók által falajánlott kedvezmények igénybevétele, „Levendula” kirándulások, generációs együttműködések, és az önkéntes munka lehetőségeinek felkutatása, önálló kezdeményezések támogatása).

Idősök nappali ellátásának kiterjesztése a demenciával élők körére

Új feladatot jelent azokkal az idősökkel való foglalkozás, akik gyakran egyedül élnek és önmagukról nem képesek egyáltalán gondoskodni, nem fejleszthetők, állapotukban javulás nem várható. Számukra első lépésben a nappali demens ellátás jelenthet megoldást. 2012 júniusában a kerületünkben dolgozó 42 házi orvos részére a demenciával foglalkozó szükségletfelmérő kérdőívet állítottunk össze. A kérdőívek kiértékelése 88 fő adatai alapján történt meg. A kérdőívekből kitűnt, hogy igen **nagy teher hárul** a demenseket gondozó családokra, hiszen a napközbeni ellátást is ők végzik.

Idősök nappali ellátásában részesülők létszáma, 2008-2014 év (fő)	
2008. év	226
2009. év	229
2010. év	217
2011. év	241
2012. év	240
2013. év	292
2014. év	294

Tervezett intézkedés: Szociális Segítő Szolgálat létrehozása, amelyben fontos szerepet kapnak a többgenerációs programok, az önkéntes segítő tevékenységek ösztönzései, a viszontszolgáltatások, kölcsönzések, kedvezmények igénybevételek kiszélesítései. A klubokban növelni kell a programok számát és választékát (pl.: kirándulás, rendezvények, tanfolyamok, szakkörök, sport- és kulturális események látogatása).

Az Idősök Klubjában olyan programok indítása, amelyben fontos szerepet kapnak a többgenerációs programok, az önkéntes segítő tevékenységek ösztönzései, a viszontszolgáltatások, kölcsönzések, kedvezmények igénybevételek kiszélesítései.

A Kontyfa utcai Idősök Klubjában a szolgáltatás fejlesztéseként a 12 fős demens idős nappali ellátás kialakítása.

Jelenleg még hosszas felvilágosító, ismeretterjesztő, szemléletformáló munka áll előttünk, amellyel elfogadhatóvá tesszük az érintett idős klubtagok számára a demenciában szenvedő kortársaik elfogadását, befogadását.

Fogyatékosok nappali ellátása

Az Értelmi Fogyatékosok Napközi Otthona (ÉNO) a Budapest Főváros XV. kerületi Önkormányzat személyes gondoskodást nyújtó intézménye, mely napközbeni gondozást, napi kétszeri étkezést, nevelést, foglalkoztatást nyújt a középsúlyos értelmileg akadályozott személyek részére, rendszeres egészségügyi ellátás mellett. Az intézmény célja a XV. kerületben, családban élő, középfokban értelmileg akadályozott, illetve autista, felnőtt korú emberek napközbeni ellátása, identitás tudatának kialakítása, életkoruknak és képességeiknek megfelelő foglalkoztatása, szocializálása, és minél teljesebb integrációja a társadalomba. Ennek érdekében történik a fizikai, mentális, szociális képességük fejlesztése, a lelki egészségük megőrzése, a társas kapcsolataik megteremtése, a társadalomban való tevékeny részvétel, az értelmes munkavégzés, a nagyobb tudás és ezáltal a jobb életminőség, a magasabb átlagéletkor biztosítása.

A szakmai team tagjai a kliensek és azok hozzátartozóinak aktív közreműködésével dolgozzák ki az egyéni gondozási és foglalkoztatási terveket a képességek megőrzése, szinten tartása és fejlesztése érdekében. Elsődleges pedagógiai alapelv a kliens igényeire épülő egyénre szabott, differenciált fejlesztés és hatékony módszerek alkalmazása.

A szakmai program kiemelt eleme a mozgásállapot megőrzése. Ennek érdekében széleskörűen biztosítanak sportolási lehetőségeket: gyógytorna, terápiás lovaglasi, terápiás lovaglás, úszás kerékpározás, túrázás mindennapos testnevelés. A Magyar Speciális Művészeti Műhely Egyesület tagjaként, társastánc és néptánc csoportot működtetnek. Táncsoportjaik számos kiemelt rendezvényen lépnek fel Budapesten és az ország más városában. Évente több alkalommal szerveznek kirándulást, nyaralást, rekreációs táborokat. Rendszeresen megemlékeznek állami- és egyházi ünnepeinkről. Havonta szülőklubot tartanak, ahol megbeszélhetik az aktuális problémákat, teendőket, valamint támogatást nyújthatnak egymás számára.

A kliensek hozzátartozóin túl szívesen látják a téma iránt érdeklődő kerületi lakosokat. A magasabb szakmai minőség megvalósulása érdekében folyamatosan kutatják a pályázati lehetőségeket. A hatékonyság jegyében és a pályázati forrásoktól meghatározottan lehetőség szerint havonta szerveznek szabadidős tevékenységet- kézműves műhely, tánccház, film klub azoknak, akik jelenleg nem veszik igénybe a szolgáltatást, de hosszabb távon kliensekké válhatnak.

Alternatív szociális szolgáltatásként működik a befogadó csoport. Célja: nappali ellátás és gyógypedagógiai fejlesztés biztosítása súlyos-középsúlyos értelmi fogyatékos felnőttek számára, akik életkörülményeikből adódóan csak meghatározott időre igénylik a szolgáltatást.

A szolgáltatás feladata: biztonságos felügyelet, egyénre szabott egyénre szabott differenciált fejlesztés, szabadidő hasznos eltöltése, információ nyújtása a szociális ellátásokról és a fogyatékos-ügyi kérdésekről, szakmai tanácsadás.

„Zsilipelő” funkciót tölt be a család és a nappali ellátás között. Az alternatív szolgáltatást 2014-ben 6 fő vette igénybe, közülük 5 fő folyamatosan.

Az **Értelmi Fogyatékosok Napközi Otthonának** engedélyezett férőhelyeinek száma 32 fő. Az ellátottak átlagéletkora 34 év. Várakozók létszáma 2014. év végén 11 fő.

Szolgáltatások:

- biztonságos felügyelet,
- napközbeni étkeztetés,
- képességek szinten tartása- és fejlesztése, mérése,
- egyénre szabott foglalkoztatás, differenciált egyéni bánásmód,
- egészségügyi és fizikai állapotot megőrző szolgáltatások igénybevétele,
- szabadidős programok szervezése,
- érdekvédelmi fórum,
- hivatalos ügyintézés segítése,
- tanácsadás.

2014-ben is terepintézménye maradtak az ELTE BGGYTF karának valamint a szociális munkás képzésnek és a szociális ápoló gondozó szakképzésnek. Szakmai gyakorlatát 6 fő töltötte náluk.

Szociális foglalkoztatás:

Az intézmény pályázati forrásból működteti a foglalkoztatást. Az intézményen belüli szociális foglalkoztatás keretében ténylegesen teljesített feladatmutató: 19.252 volt, pályázati finanszírozást **19.207** feladatmutatóra kaptak, mely **14 209 008,- Ft** támogatást jelentett a foglalkoztatásnak. A bevételek visszaforgatása mellett, a túlteljesített feladatmutató ellenére is elég volt a támogatás a foglalkoztatás összes kiadásának fedezésére. A Szociális foglalkoztatás keretében átlagosan **21,5 fő** középfokban sérült értelmi fogyatékos számára biztosítottak munkát napi 4-6 órában.

a) Szocioterápiás foglalkozások

- Munkaterápia
- Terápiás- és készségfejlesztő foglalkozás

b) Intézményen belüli szociális foglalkoztatás

- **Munka-rehabilitációs foglalkoztatás:**
Fűszer-, aroma-, gyógynövény termesztése (TEÁOR 08: 01.28),
Egyéb feldolgozóipari tevékenység (TEÁOR 08: 32.99),
Divatékszer gyártása (TEÁOR 08: 32.13),
Egyéb kerámiatermék gyártása (TEÁOR 08: 23.49),
Csomagolás (TEÁOR 08: 82.92).
- **Fejlesztő-felkészítő foglalkoztatás:**
Általános épülettakarítás (TEÁOR 08: 81.21),
Egyéb feldolgozóipari tevékenység (TEÁOR 08: 32.99),
Zöldterület-kezelés (TEÁOR 08: 81.30),
Tésztafélék gyártása (TEÁOR 08: 10.73),
Piaci kiskereskedelem (TEÁOR 08: 47.89).

A szociális foglalkoztatás során előállított **termékekből származó éves bevétel: 729 820 Ft.**
A leendő Szociális Városközpont kialakítása, földrajzi közelsége önmagában is kiváló lehetőséget biztosít arra, hogy a kerületi fogyatékkal élők meghatározó csoportja is a fókuszba kerüljön. Az ÉNO az **esélyegyenlőség** hangsúlyozása, az előítéletektől mentes nyitottság, a

támogató jó gyakorlatok alkalmazása szerint már bekapcsolódott városrehabilitációs projekt ún. ESZA típusú elemeinek megvalósításába.

Pályázati források felhasználása:

A Zsókavár utcai városrehabilitáció III. ütemében az ESZA típusú tevékenységek közösségfejlesztő programjainak kidolgozásába bekapcsolódtak. Az NKA-hoz a Csokonai Művelődési Központtal együttműködve pályáztak a 2015. évi Speciális Kulturális Fesztivál forrásainak bővítésére. A XV. Kerületi Önkormányzat Közművelődési pályázatán elnyert támogatást az Adventi koncert megvalósítása során használták fel.

Tervezett intézkedés: Az ÉNO által jelenleg az Árendás köz 4-6 sz. alatt használt épületrész terület kicsi, nem megfelelő tagozódású. Indokolt és szükséges az épületrész bővítése, hogy férőhelynövelést lehessen végrehajtani és az új szolgáltatások iránti szükségletet kielégíteni képes alapterület, valamint funkcionálisan osztott terek kialakítására legyen lehetőség.

A Szociális Városközpont kialakítása során megújuló Spirálház ad otthont az Újpalotai Családsegítő Szolgáltatásnak, így a megüresedett, az ÉNO jelenlegi épületével szervesen összekapcsolódó szomszéd épületrész, jelenlegi formájában is biztosítani tudja a megfelelő környezeti feltételeket az ÉNO fejlesztési célkitűzéseinek megvalósításához.

Fejlesztési javaslat: Az intézmény szakmai programjának maradéktalan megvalósításához a jelentkező szolgáltatási igények kielégítéséhez elengedhetetlen a technikai és tárgyi feltételek fejlesztése, funkcionálisan osztott terek kialakítása.

További markáns igény a kliensek és hozzátartozóik részéről a nappali ellátás mellett működő támogatott lakhatás feltételeinek biztosítása. Az érintettek önálló életvitelre nem képesek, a közelben található lakóotthonok költségei számukra elérhetetlenek. A támogatott lakhatás elsősorban lakhatási lehetőséget biztosít. Lehetőséget biztosít az önálló élet kipróbálására. Fontos tényező a támogató háló kiépítése melynek része a szakképzett szociális segítő, az egészségügyi szakemberek, a szomszédok és a hozzátartozók. A minőségi támogató háló kiépítéséhez minden erőforrás rendelkezésre áll a kerületben.

Fejlesztő Gondozó Központ (FENO)

Az Egyesített Szociális Intézmény szervezeti keretén belül működő szintén fogyatékosok nappali ellátását biztosító intézmény a **Fejlesztő Gondozó Központ**, ahol súlyosan, halmozottan sérült gyermekek és fiatal felnőttek nappali ellátását végzik, mint szociális alapszolgáltatást. Továbbá a Száraznád Általános Iskola, Szakiskola és Fejlesztő Nevelés-Oktatást végző Iskola számára telephelyként helyet ad a fejlesztő nevelés-oktatási feladat ellátására. Korcsoportok szerinti bontásban, három tanköteles korúak csoportja és három felnőtt csoport működik a FENO-ban. 2014-ben 36 férőhelyen 37 fő ellátását végzi az intézmény, a kisgyermekkor (6 éves kortól) követően egész életen át végig kísérő ellátást biztosítva súlyosan halmozottan sérül személyek részére. Az átlagéletkor 27 év.

A tanköteles korú ellátottak számára tankötelezettségük teljesítését a Száraznád Iskola látja el a FENO épületében fejlesztő nevelés-oktatás keretei között, a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleményében foglaltak szerint minden nap 8-12 óra között. A két intézmény folyamatos kapcsolattartással, egyeztetéssel információ átadással biztosítja a fejlesztő nevelés-oktatásban résztvevők ellátásának folyamatosságát.

Az intézmény szolgáltatásai:

- egyénre szabott, sérülés-specifikus gondozás, fejlesztés,
- napi háromszori étkezés,

- szükségleteknek megfelelő higiénés ellátás,
- segítségnyújtás az ellátottak társas kapcsolatainak kialakításában,
- tartalmas, hasznos szabadidős programok szervezése,
- az egészségügyi szakellátáshoz való hozzájutás segítése,
- családok támogatása hivatalos ügyeik intézésében.

Alkalmazkodva a klienskör változó igényeihez (társuló pszichés problémák erősödése, a fizikai állapot hanyatlása, a szülők idősödése) szükségleteihez, új módszerek, terápiák, tevékenységek kerültek bevezetésre a 2014. évben:

- kutyaterápia,
- színes kotta módszer,
- speciális fejlesztő eszközpark bővítése,
- napirend átstrukturálása,
- szakmai team munkájának átszervezése (belső továbbképzés, szervezetfejlesztés),
- helyben zajló egészségügyi szűrések kiszélesítése a Magyar Vöröskereszt bevonásával,
- szemléletváltó programok szervezése, megvalósítása (karitatív csapatépítés),
- szülőklub indítása, facilitálás, részben a Gondoskodás Gyermekeinkért Alapítvány által nyert pályázati keretből,
- az alapítvány munkájának segítése pályázati írásokkal, programszervezéssel, hogy érdekeiket közös erővel közös célok mentén tudják képviselni,
- az ellátottak jövőképtervezésének, gyakorlati megvalósításának segítése (bentlakásos intézmények látogatása, jelentkezési lapok beszerzése, kapcsolattartás az adott intézménnyel).

Az intézmény folyamatosan kapcsolatot tartott a gyermekek, fiatalok, felnőttek lakóhelye szerinti illetékes önkormányzatokkal annak érdekében, hogy bővüljön azok köre, akik esetében ellátási szerződést köt a XV. Kerületi Önkormányzat a férőhelyek biztosítására és a költségek megosztására (beszámolóik küldése az illetékes önkormányzatok felé az intézmény munkájáról és az adott ellátott fejlesztő-neveléséről, meghívás az intézmény programjaira, nyílt napjára, személyes kapcsolattartás a szülőkkel, egyeztetés a hivatali ügyintézőkkel).

A tárgyi feltételek folyamatosan alkalmazkodtak a szakmai programban megvalósítani kívánt tevékenységekhez. Elkészült a fejlesztésben újszerű érzékelő folyosó és az „illatos” kert.

Tervezett intézkedés: Az önkormányzat a FENO fenntartását biztosítja, de a nem kerületi ellátottak esetében igényt tart az érintett önkormányzat anyagi hozzájárulására. Az intézménynek az érintett önkormányzatokkal folyamatosan fenn kell tartania a kapcsolatot.

- A tanköteles korúak elérik a 23 éves kort, ami azt jelenti, hogy befejezik tanulmányaikat, így megnövekszik azoknak a száma, akik szociális ellátását a délelőtti időszakban is biztosítani kell. Ahhoz, hogy a megfelelő szociális szakmai, minőségi ellátás biztosítva legyen, szükséges a terápiás munkatársi szakmai létszám fejlesztése.

- Az épület állagmegóvásának és biztonságos használatának érdekében szükséges a nyílászárók cseréje.

- Folyamatosan alkalmazkodni kell az igénybe vevők változó speciális szükségleteihez. Ezt újszerű terápiák, módszerek bevonásával, az ehhez kapcsolódó fejlesztő eszközök beszerzésével, valamint a szakemberek továbbképzésével lehet eredményesen megvalósítani.

- A lehetséges szolgáltatásfejlesztések vizsgálata, pl. fogyatékosok átmeneti gondozóháza ellátás és ezen belül „motelszolgáltatás” megszervezése, bentlakásos intézményi ellátáshoz való hozzáférés segítése.

Javaslatok:

Személyi feltételek: A tanköteles korúak elérik a 23 éves kort, ami azt jelenti, hogy befejezik tanulmányaikat, így megnövekszik azoknak a száma, akik szociális ellátását a délelőttben is biztosítani kell. Ahhoz, hogy a szakmai, minőségi munka továbbra is biztosítva legyen, szükséges egy fő terápiás munkatárs státusz.

Tárgyi feltételek: Az intézmény állagmegóvásának és biztonságos használatának érdekében szükséges a nyílászárók cseréje, illetve további ellátást, gondozást segítő eszközök beszerzése.

Szakmai munka tekintetében: folyamatosan alkalmazkodni kell az igénybevevők változó speciális szükségleteihez. Ezt részben újszerű terápiák, módszerek bevonásával, ehhez kapcsolódó fejlesztő eszközök beszerzésével, részben pedig a szakemberek továbbképzéseken való részvételével kívánjuk biztosítani.

Szükségletalapú szolgáltatások fejlesztése: Fogyatékosok átmeneti gondozóháza és ezen belül „motelszolgáltatás”, mint szükségletközpontú térítés ellenében igénybe vehető szolgáltatás szükségessége.

A személyes gondoskodás keretében nyújtott átmeneti ellátás közvetlenül a sérültséggel élőknek, közvetve hozzátartozóiknak nyújt segítséget. A fogyatékosokkal élő személyek gondozóházában biztosított teljes körű ellátásra olyan esetekben mutatkozik igény, amikor a sérült otthoni, családban történő ellátása, gondozása valamilyen körülmény, élethelyzet, krízis miatt neheztelt vagy megoldhatatlan, ugyanakkor állandó felügyeletet, szakszerű gondoskodást igényel.

Célcsoport/indokoltság:

A kerületben számos család veszi igénybe fogyatékosok nappali ellátását. Adott az igény arra, hogy amennyiben a szülők már nem lesznek képesek napi szinten ellátni családtagjaikat legyen számukra lakóhelyükhöz közel eső olyan ellátási forma, ami részben segítséget nyújtana annak érdekében, hogy a szülők képesek legyenek energiáikat megújítani, hogy a jövőben is el tudják látni a rájuk háruló feladatot.

Az elmúlt évek tapasztalatai szerint egyre több és egyre határozottabb igény mutatkozik a szakosított ellátási forma igénybevételére olyan sokszor aktív korú emberek részéről is, akik belgyógyászati betegségük során jutnak el abba a helyzetbe, hogy fogyatékosokká válnak és a család nem tudja ellátni őket.

Más típusú fogyatékkal élő személyek nappali ellátása

A fogyatékosok más kategóriába sorolt személyek (hallássérültek, mozgássérültek, látássérültek) a tapasztalatok és felmérések szerint, illetve érdekvédelmi szervezeteik jelzései alapján - különböző okok miatt - nagyon csekély mértékben vennék igénybe a folyamatosan biztosított nappali rendszerű ellátást, ezért a részükre a konkrétan felmerült igény(ek) kapcsán jöhet szóba a szolgáltatás(ok) biztosítása. A lehetséges igények folyamatos felmérése és a megoldások keresése továbbra is feladat.

4.2.2 SZAKOSÍTOTT ELLÁTÁSOK

Szt. 66. § (1)Ha az életkoruk, egészségi állapotuk, valamint szociális helyzetük miatt a rászorult személyekről az alapszolgáltatások keretében nem lehet gondoskodni, a rászorultakat állapotuknak és helyzetüknek megfelelő szakosított ellátási formában kell gondozni.

(2) A szakosított ellátási formákat igénybe vevő személyek ellátásáról, az állapotuk változásáról, valamint a részükre biztosított gondozási, terápiás, valamint ápolási, illetve egyéb szolgáltatások tartalmáról - a külön jogszabályban meghatározott tartalommal - gondozási tervet kell készíteni.

(3)-(5)

67. §(1) Az önmaguk ellátására nem, vagy csak folyamatos segítséggel képes személyek napi legalább háromszori étkeztetéséről, szükség szerint ruházattal, illetve textíliával való ellátásáról, mentális gondozásáról, a külön jogszabályban meghatározott egészségügyi ellátásáról, valamint lakhatásáról (a továbbiakban: teljes körű ellátás) az ápolást, gondozást nyújtó intézményben kell gondoskodni, feltéve, hogy ellátásuk más módon nem oldható meg. A 68. § (5) bekezdése szerinti személy ellátása esetén az ellátás tartalmát a 94/C. § szerinti megállapodás határozza meg.

(2) Ápolást, gondozást nyújtó intézmény az idősek otthona, a pszichiátriai betegek otthona, a szenvedélybetegek otthona, a fogyatékos személyek otthona, valamint a hajléktalanok otthona.⁷⁰

4.2.2.1 Átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények

80. § (1) Az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények - a hajléktalanok éjjeli menedékhelye és átmeneti szállása kivételével - ideiglenes jelleggel legfeljebb egyévi időtartamra teljes körű ellátást biztosítanak.

(2) Az átmeneti elhelyezés különös méltánylást érdemlő esetben az intézmény orvosa szakvéleményének figyelembevételével egy alkalommal, egy évvel meghosszabbítható.

(3) Az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények típusai:

- a) időskorúak gondozóháza;
- b) fogyatékos személyek gondozóháza;
- c) pszichiátriai betegek átmeneti otthona;
- d) szenvedélybetegek átmeneti otthona;
- e) éjjeli menedékhely;
- f) hajléktalan személyek átmeneti szállása;

g)

81. §

Időskorúak gondozóháza

82. § Az idősek gondozóházába azok az időskorúak, valamint azok a 18. életévüket betöltött beteg személyek vehetők fel, akik önmagukról betegségük miatt vagy más okból otthonukban időlegesen nem képesek gondoskodni.

1999. január 1-től működik - az Egyesített Szociális Intézmény szervezeti keretén belül - a szakosított ellátást biztosító átmeneti elhelyezést nyújtó időskorúak Gondozó Háza.

Az intézmény az újpalotai Nyugdíjas Ház épületében helyezkedik el, amelyben három lakásban végzik a gondozási feladatokat. A Gondozó Házban olyan 18 életévüket betöltött beteg emberek elhelyezése biztosítható, akik önmagukról átmenetileg nem képesek gondoskodni. Az ellátásnak azonban feltétele, hogy az igénylő részben önálló legyen, ne igényeljen állandó egészségügyi ellátást, mivel ennek feltételei nem adóttak.

Ez az átmeneti ellátási forma egy évig vehető igénybe, de indokolt esetben az intézmény vezetője ezt további egy évvel meghosszabbíthatja. A téli hónapokban az elhelyezés iránti igény azért nő, mert a saját otthonukban élők a fűtési gondjaikat így tudják megoldani. A nyári időszakban jellemzően azok veszik (vennék) igénybe a szolgáltatást, akiknek a hozzátartozói nyaralni szeretnének, vagy például lakásukat újítják fel.

A kétszintes panelszerkezetes épületnek több földszinti folyosóján kerültek kialakításra a Gondozó Ház működtetéséhez elengedhetetlen közösségi-, kiszolgáló helyiségek. Így az étkező, mosó és fürdőszoba, valamint a lakóegységek mind különböző folyosón találhatóak. Mivel az épület zárása a Nyugdíjas Ház lakói miatt nem megoldott, így a demens betegek ellátását sem tudják megoldani.

70 Az önkormányzatnak nem kötelezően ellátandó feladata.

Tervezett intézkedés: A Gondozó Ház bővítése, új, a szakmai elvárásoknak megfelelő, korszerű épületbe költözése minőségi változást jelent a jövőben. Képviselő-testületi döntés született arról, hogy a volt Észak-pesti Kórház területén kerül elhelyezésre a gondozóház, ahol férőhelyszám növelésre és a demenciával élők számára is elérhető szolgáltatás kialakítására lesz lehetőség.

(A Kontyfa utcai Idősek Klubjában a szolgáltatás fejlesztéseként a 12 fős demens idős nappali ellátás kialakítása.)

Fogyatékos személyek gondozóháza

Szt. 83. § A fogyatékosok gondozóházában azok a fogyatékos személyek helyezhetők el, akiknek ellátása családjukban nem biztosított, vagy az átmeneti elhelyezést a család tehermentesítése teszi indokolttá.

A fogyatékkal élőkkel szembeni előítélet változása társadalmi szinten lassú folyamat. A családok sokszor erőn felül cselekedve, a családtagok mentális, testi egészségének veszélyeztetése ellenére is kitartanak a fogyatékos ember családban tartása mellett. Nem akarják gyermekeiket gondnokság alá helyezni, nem minden esetben gondoskodnak a sérült ember jövőjéről, arról az időről, amikor majd elveszíti családtagjait. Bár a szülők tudnak róla, hogy a bentlakásos fogyatékos otthonok férőhelyei telítettek - a várakozási idő több év is lehet – mégsem tartják etikusnak, hogy várólistára vetessék gyermeküket. Szükség lenne egy olyan típusú átmeneti gondozóházra, amely megoldást nyújt a krízishelyzetek kezelésére, illetve átmeneti segítséget nyújt a családoknak, ha azok egy-egy hosszabb-rövidebb időszakra a rászoruló sérült ellátásában akadályoztatva vannak. Az érintett intézmények munkatársainak tapasztalatai szerint a XV. kerületben is számottevő igény van a szolgáltatásra, ezért a fogyatékosok átmeneti otthonának kialakításának a lehetőségét, terveit - a lakóotthonnal együtt kezelve - ki kell dolgozni. A fogyatékkal élők gondozóházának biztosítását továbbra is a megvalósítandó feladatok között kell szerepeltetni (lásd előzőekben).

Pszichiátriai betegek átmeneti otthona

Szt. 83/A. § A pszichiátriai betegek átmeneti otthonában az a pszichiátriai beteg helyezhető el, akinek ellátása átmenetileg más intézményben vagy a családjában nem oldható meg, viszont tartós bentlakásos intézményi elhelyezése vagy fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelése nem indokolt.

A szolgáltatás ellátására (nem kötelező önkormányzati feladat) a XV. kerületi Önkormányzat ellátási szerződést kötött a **Félúton Alapítvánnyal**, mely által a pszichiátriai betegek számára is hozzáférhetővé vált az átmeneti-otthoni ellátás. A Félúton Alapítvány "Your Self" (YS) Centruma végzi a pszichiátriai betegek nappali és átmeneti ellátását. A pszichiátriai betegeket kezelő intézet, - a "Your Self" (YS) Centrum - a Félúton Alapítvány második önálló szociális és egészségügyi szakintézménye. Az intézményben 50 fő nappali és 15 fő bentlakásos ellátását tudják egy időben biztosítani. Olyan krónikus pszichiátriai betegségekkel (pl.: depresszió, krónikus szorongásos problémák, skizofrénia) küzdő személyeknek nyújtanak segítséget, akik túl vannak az aktív kórházi kezelésen, állapotuk stabilizálódott, de a társadalomba való visszailleszkedéshez még segítségre van szükségük.

Szenvedélybetegek átmeneti otthona

Szt. 83/B. § A szenvedélybetegek átmeneti otthonában az a személy helyezhető el, akinél szakorvosi (addiktológus, pszichiáter) szakvélemény alapján szenvedélybetegség került megállapításra, és ellátása átmeneti jelleggel családjában vagy lakókörnyezetében nem oldható meg.

A pszichiátriai betegek átmeneti otthonához hasonlóan – ellátási szerződés keretei között – ezt a szolgáltatást (nem kötelező önkormányzati feladat) is az erre szakosodott **Félúton Alapítvány** biztosítja a XV. kerületben. A Félút Centrumban a kliensek elhelyezéséről az intézmény 4 db, egyenként 3 ágyas szobában gondoskodik. Azok az alkoholbetegek részesülnek ebben a szolgáltatásunkban, akik kiértékelési eljárásunkban az intézményi felvételre alkalmasnak bizonyulnak.

Szolgáltatásaik:

- ❖ napi háromszori étkezés,
- ❖ 24 órás nővéri felügyelet,
- ❖ szakorvosi ellátás,
- ❖ folyamatos, az egész napot lefoglaló program,
- ❖ a Névtelen Alkoholisták gyűléseinek rendszeres látogatása,
- ❖ az alkoholbeteg családjának segítése a társfüggőségi programunkon belül (ez utóbbi alkoholbetegek hozzátartozói számára külön is igényelhető szolgáltatás).

Elsősorban azoknak az alkoholbetegeknek tudják vállalni az ellátását, akiknek a hozzátartozói bizonyos előre megbeszélte programrészeknél aktívan együttműködnek a szolgáltatást nyújtó szakemberekkel.

Tervezett intézkedés: az ellátási szerződés fenntartása az állandó igény miatt szükséges.

4.3 A GYERMEKEK VÉDELMÉRŐL ÉS A GYÁMÜGYI IGAZGATÁSRÓL SZÓLÓ 1997. ÉVI XXXI. TÖRVÉNY (Gyvt.) ALAPJÁN ADHATÓ PÉNZBENI ÉS TERMÉSZETBELI ELLÁTÁST ÉS SZEMÉLYES GONDOSKODÁST BIZTOSÍTÓ TÁMOGATÁSI FORMÁK

A gyermekek védelmének rendszere

Gyvt. 14. § (1) 14. § (1) A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység.

(2) A gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint e törvényben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

(3) A gyermekvédelmi rendszer működtetése állami és önkormányzati feladat.

15. § (1) Pénzbeli és természetbeni ellátások:

- a) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,*
- b) a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás⁷¹,*
- c) a gyermektartásdíj megelőlegezése,*
- d) az otthonteremtési támogatás,*
- e)*

(2) A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:

- a) a gyermekjóléti szolgáltatás,*
- b) a gyermekek napközbeni ellátása,*
- c) a gyermekek átmeneti gondozása.*

(3) A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátások:

- a) az otthont nyújtó ellátás,
- b) az utógondozói ellátás,
- c) a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás.

(4) A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések:

- a) a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása,
- b) a védelembe vétel,
- c) a családbafogadás,
- d) az ideiglenes hatályú elhelyezés,
- e) a nevelésbe vétel,
- f) a nevelési felügyelet elrendelése,
- g) az utógondozás elrendelése,
- h) az utógondozói ellátás elrendelése,
- i) a megelőző pártfogás elrendelése.

4.3.1 Pénzbeli és természetbeni ellátások

Gyvt.18. § (1) A jogosult gyermek számára

a) a gyámhatóság az e törvényben meghatározott feltételek szerint rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot,

b) a települési önkormányzat képviselő-testülete az e törvényben, illetve az önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek szerint rendkívüli gyermekvédelmi támogatást állapít meg.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

Gyvt. 19. § (1) A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult

a) a 151. § (5) és (5a) bekezdésének meghatározott gyermekétkeztetés normatív kedvezményének,

b) a 20/A. §-ban meghatározott természetbeni támogatásnak,

c) a külön jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményeknek az igénybevételére.

(1a) A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek után a gyermek családbafogadó gyámjával kirendelt hozzátartozó pénzbeli ellátásra jogosult, ha

a) a gyermek tartására köteles, és

b) nyugellátásban, korhatár előtti ellátásban, szolgálati járandóságban, balettművészeti életjáradékban, átmeneti bányászjáradékban, megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban, időskorúak járadékában vagy olyan ellátásban részesül, amely a nyugdíjszerű rendszeres szociális ellátások emeléséről szóló jogszabály hatálya alá tartozik.

(2) A gyámhatóság megállapítja a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát, amennyiben a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg

a) az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének (a továbbiakban: az öregségi nyugdíj legkisebb összege) a 140%-át,

aa) ha a gyermeket egyedülálló szülő, illetve más törvényes képviselő gondozza, vagy

ab) ha a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos, vagy

ac) ha a nagykorúvá vált gyermek megfelel a 20. § (2) bekezdésében foglalt feltételeknek;

b) az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 130%-át az a) pont alá nem tartozó esetben, feltéve, hogy a vagyoni helyzet vizsgálata során az egy főre jutó vagyon értéke nem haladja meg külön-külön vagy együttesen a (7) bekezdésben meghatározott értéket.

(3) Az egy főre jutó jövedelem megállapításánál a 131. § (2) bekezdését kell alkalmazni. Ettől eltérni akkor lehet, ha a jövedelmi viszonyokban igazolható ok miatt tartós romlás vélelmezhető.

20. § (1) A feltételek fennállása esetén a gyámhatóság egy év időtartamra, de legfeljebb

a) a (2) bekezdés a) pontja szerinti esetben a nagykorúvá vált gyermek 23. életévének betöltéséig,

b) a (2) bekezdés b) pontja szerinti esetben a nagykorúvá vált gyermek 25. életévének betöltéséig

megállapítja a gyermek, nagykorúvá vált gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát.

20/A. §(1) A gyámhatóság annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága

a) a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel,

b) a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjára tekintettel

természetbeni támogatást nyújt fogyasztásra kész étel, ruházat, valamint tanszer vásárlására felhasználható **Erzsébet-utalvány formájában.**

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt egy évre állapítják meg a jogosult számára, amely elsősorban a gyermekétkeztetésben és a tankönyvek beszerzésében jelent ingyenességet. A gyermekek nagyobb szociális biztonságát garantálja a törvény azzal, hogy a Gyvt. a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez társuló **Erzsébet-utalványt évente kétszer folyósítja**.

2006. évtől a pénzbeli támogatás összegének emeléséről az Országgyűlés a költségvetésről szóló törvény elfogadásával egyidejűleg dönt. A támogatás összege évek óta 5.800,- Ft/alkalom, mely 2012 novemberétől természetbeni támogatás.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma és a kifizetett támogatás összege

Év	2012	2013	2014
Ellátottak száma (fő)	1.715	1.591	1.363
Összesen (eFt)	19 842	18 451	15 793

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez kapcsolódó pénzbeli ellátást a központi költségvetés megtéríti.

Javaslat: a gyermekintézmények, mint a jelzőrendszer tagjai, tájékoztatással segítsék elő, hogy minél több rászoruló család kérje a kedvezményre való jogosultság megállapítását.

Kiegészítő gyermekvédelmi támogatás⁷²

Gyvt. 20/B. § (1) pénzbeli ellátás havi összege - gyermekenként - az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 22 százaléka.

(4) A gyámhatóság annak a családbafogadó gyámként kirendelt hozzátartozónak, akinek pénzbeli ellátásra való jogosultsága

a) a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjában - az augusztus hónapra járó pénzbeli ellátás összege mellett -,

b) a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjában - a november hónapra járó pénzbeli ellátás összege mellett -

pótlékot folyósít.

(5) A (4) bekezdés szerinti pótlék esetenkénti összege 2006. évben gyermekenként 7500 forint. A 2006. évet követően a pótlék összegének emeléséről az Országgyűlés a költségvetésről szóló törvény elfogadásával egyidejűleg dönt.

A törvény szerint a kiegészítő gyermekvédelmi támogatás havi összege - gyermekenként - az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 22 %-a. Ez az összeg 2013-ban havonta 6.270 Ft-ot jelent a gyámszülőknek (az összeg 2006 év óta nem változott). Emellett a gyámul kirendelt hozzátartozók még évente két alkalommal - augusztus és november hónapban - pótlékban is részesülnek. 2013. évben a **pótlék összege** esetenként **8.400 Ft/gyermek**. A 2006. évet követően a pótlék összegének emeléséről az Országgyűlés a költségvetésről szóló törvény elfogadásával egyidejűleg dönt. A törvény értelmében a kiegészítő gyermekvédelmi támogatásra való jogosultságot a települési önkormányzat jegyzője évente felülvizsgálja. A kifizetett támogatási összegeket a központi költségvetés biztosítja.

Kiegészítő gyermekvédelmi támogatásban részesülők száma, a kifizetett támogatás és a pótlék összege

Év	2012	2013	2014
Ellátottak száma (fő)	11	13	7
Összesen (eFt)	1.224	987	279

72. A korábbi alcímet hatályon kívül helyezte: 2013. évi XXVII. törvény 78. § (1) b). Hatálytalan: 2013. IV. 1-től.

Óvodáztatási támogatás⁷³

Gyvt. 20/C. § (1) (1) Az óvodáztatási támogatásra való jogosultság megállapításának célja a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek minél korábbi életkorban történő rendszeres óvodába járásának elősegítése.

(2) A települési önkormányzat jegyzője az óvodáztatási támogatásra való jogosultságát - kérelmére - annak a szülőnek vagy családbafogadó gyámnak állapítja meg, akinek gyermeke

a) tekintetében a halmozottan hátrányos helyzet fennállását a jegyző a 67/A. § (3) bekezdésében foglaltak szerint megállapította, és

b) legkésőbb annak az óvodai nevelési évnél a kezdetéig, amelyben az ötödik életévét betölti, megkezdte az óvodai nevelésben való tényleges részvételt és a kérelem benyújtását közvetlenül megelőző időszakban legalább két hónapon keresztül a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló kormányrendeletben foglaltak szerint rendszeresen jár óvodába.

(3) Az óvodáztatási támogatás iránti kérelmet a szülői felügyeletet gyakorló szülő vagy a családbafogadó gyám legfeljebb annak az óvodai nevelési évnél a kezdetéig terjesztheti elő, amely évben a gyermek az ötödik életévét betölti.

(4) A települési önkormányzat jegyzője az óvodáztatási támogatást első alkalommal, ha az óvodáztatási támogatásra való jogosultság jogerős megállapítására

a) az előző év december 5-e és a tárgyév június 4-e között kerül sor, a tárgyév június hónapjában,

b) a tárgyév június 5-e és a tárgyév december 4-e között kerül sor, a tárgyév december hónapjában folyósítja.

(5) Az első alkalmat követően a települési önkormányzat jegyzője a gyermek óvodai nevelési jogviszonyának fennállásáig június és december hónapban további óvodáztatási támogatást folyósít a szülőnek vagy a családbafogadó gyámnak, ha

a) a gyermek továbbra is halmozottan hátrányos helyzetűnek minősül, és

b) a szülő, a családbafogadó gyám a gyermeknek a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló kormányrendelet szerinti rendszeres óvodába járásáról gondoskodik.

Az óvodáztatási támogatás 2011-től szociális jellegű támogatásnak minősült, és az állami költségvetés 100 %-ban fedezetet biztosított a kifizetésekre.

Óvodáztatási támogatást lehet megállapítani annak a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermeknek a szülője részére, aki

- a három-, illetve négyéves gyermekét beíratta az óvodába,
- továbbá gondoskodik gyermeke rendszeres óvodába járatásáról, és akinek
- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága,
- halmozottan hátrányos helyzete fennállt.

A települési önkormányzat jegyzője az óvodáztatási támogatásra való jogosultságát – **kérelemre** – annak a szülőnek vagy családbafogadó gyámnak állapította meg, akinek a gyermeke

a) tekintetében a halmozottan hátrányos helyzet fennállását a jegyző a Gyvt. 67/A. § (3) bekezdésében foglaltak szerint megállapította, és

b) legkésőbb annak az óvodai nevelési évnél a kezdetéig, amelyben az ötödik életévét betölti, megkezdte az óvodai nevelésben való tényleges részvételt és a kérelem benyújtását közvetlenül megelőző időszakban legalább két hónapon keresztül a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló kormányrendeletben foglaltak szerint rendszeresen járt óvodába.

Az óvodáztatási támogatással kapcsolatos legfontosabb változás volt, hogy 2013. 09. 01. napjától nem csak a szülő, de a családbafogadó gyám is kérelmezhet, továbbá, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság és a szülő iskolai végzettségéről (8

73 hatálytalan 2015. IX. 1-től.

általános vagy annál alacsonyabb) tett önkéntes nyilatkozata helyett a halmozottan hátrányos helyzet (új feltételek szerinti) megállapítása az egyik jogosultsági feltétel.

A pénzbeli támogatás első alkalommal történő folyósításának időpontja attól függött, hogy a szülő a gyermeket mikor íratta be az óvodába. A gyermek beiratását követően második és további alkalommal az óvodai nevelési jogviszony fennállásáig

- a tárgyév május hónapjában,

- a tárgyév november hónapjában, a jegyző pénzbeli támogatást folyósított.

A támogatás összege gyermekeként első alkalommal 20.000,-Ft, ezt követően esetenként és gyermekeként 10.000,-Ft.

Óvodáztatási támogatásban részesülők száma és a kifizetett támogatás összege

Év	2012	2013	2014
Ellátottak száma (fő)	14	11	10
Összesen (eFt)	280	270	190

Az óvodáztatási támogatás a fővárosban, így kerületünkben sem váltotta be a hozzá fűzött reményeket. Az anyagi támogatás sem motiválja a szülőket arra, hogy beírassák gyermeküket hároméves korukban az óvodába, valamint a támogatás mértéke kevés ahhoz, hogy érdemben segítsen a halmozottan hátrányos helyzetű családok szociális helyzetén.

2015. szeptember 1-jétől 3 éves kortól kötelező óvodába járást ír elő a nemzeti köznevelési törvény (továbbiakban:Nkt.).

Nkt. 8. § (1) Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény. Az óvoda felveheti azt a gyermeket is, aki a harmadik életévét a felvételtől számított fél éven belül betölti, feltéve, hogy minden, a településen, fővárosi kerületben, vagy ha a felvételi körzet több településen található, az érintett településeken lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező hároméves és annál idősebb gyermek óvodai felvételi kérelme teljesíthető.

A kötelező óvodába járás 2015. szeptember 1-től hatályos, tehát **azokra a gyermekekre vonatkozik**, akik **2012-ben** születtek és **2015. augusztus 31-ig** betöltik a **3.** életévüket.

A törvény felmentési lehetőséget biztosít a fenti szabály alól, amennyiben azt a szülő kezdeményezi a **jegyző**, illetve egyházi és magánintézmény esetében: a **fenntartó** felé. A döntéshez az **óvodavezető és a védőnő** egyetértése szükséges. A kötelező óvodai nevelésben való részvétel alól felmentés a gyermek ötödik életévének betöltéséig adható, amennyiben ezt a gyermek családi körülményei, képességeinek kibontakoztatása, sajátos helyzete indokoltá teszi.

Intézkedés: 2015. szeptember 1-jétől e támogatási forma megszüntetésre került.

Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás⁷⁴

Gyvt. 21. § (1) A települési önkormányzat képviselő-testülete a gyermek a rendeletében meghatározott mértékű rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesíti (a továbbiakban: rendkívüli támogatás), ha a gyermeket gondozó család időszakosan életfenntartási gondokkal küzd, vagy életfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került.

(2) Elsősorban azokat a gyermekeket, illetve családokat kell alkalmanként rendkívüli támogatásban részesíteni, akiknek az ellátásáról más módon nem lehet gondoskodni, illetve az alkalmanként jelentkező többletkiadások - különösen a válsághelyzetben lévő várandós anya gyermekének megtartása, a gyermek fogadásának előkészítéséhez kapcsolódó kiadások, a nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartásának, illetve a gyermek családba való visszakerülésének elősegítése, betegség vagy iskoláztatás - miatt anyagi segítségre szorulnak.

⁷⁴ hatálytalan 2014. I. 1-től

(3)A rendkívüli támogatás iránti kérelmet a szülő vagy más törvényes képviselő a lakcíme szerint illetékes települési önkormányzat polgármesteri hivatalánál vagy az önkormányzat rendeletében meghatározott szervnél terjeszti elő.

A rendkívüli gyermekvédelmi támogatás az átmenetileg létfenntartási gondokkal küzdő, kiskorú gyermeket nevelő családok számára biztosított segítséget. A jogszabályhely 2014. január 1-jétől hatálytalanná vált, de beépült az Szt. 45.§-ában szabályozott önkormányzati segélybe, majd 2015. III. 1-től a rendkívüli települési támogatásba.

A XV. kerületi önkormányzat akkor nyújtott rendkívüli gyermekvédelmi támogatást, ha a család egy főre jutó havi nettó jövedelme nem haladta meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 210 %-át (**2013-ban 59.850,-Ft**). Az egy alkalommal adható összeg - jövedelemhatártól függően - gyermekenként 2500 és 7000 forint között mozogott. 2004-től, az alkalmanként adható támogatás összege nem változott, az **éves szinten** összesen – gyermekenként - adható összeg **48.000,-Ft volt**.

2014.január 1-jétől változott (nőtt) a támogatás egy alkalommal adható összege 6 000 – 9 000 Ft/fő/alkalom, illetve az igénybevétel gyakorisága. A települési támogatás megállapításának, kifizetésének, folyósításának, valamint felhasználása ellenőrzésének szabályairól szóló 5/2015. (II. 5.)⁷⁵ önkormányzati rendelete szerint, egy évben négy alkalommal lehet támogatást igényelni.

Rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesülők száma és a kifizetett támogatás összege

Év	2012	2013	2014
Ellátottak száma (fő)	2 198	1 923	1 565
Összesen (eFt)	46 496	39 926	35 774

Összességében megállapítható, hogy a kérelmezők többsége 1-3 gyermeket egyedül nevelő, illetve munkanélküli szülő(k), aki(k) a családi pótlékon és az egyéb segélyeken sok esetben az alkalmi munkából származó jövedelmen kívül egyéb jövedelemmel nem rendelkezik. Az est szám csökkenése összefüggésben van a gyermekkorú lakosság számának csökkenésével, valamint a szigorúbb jogszabályi rendelkezésekkel.

Tervezett intézkedés: a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás családközpontú támogatás, ezért az önkormányzat e támogatási forma fenntartását szükségesnek tartja. Az éves a költségvetések összeállításakor minden évben vizsgálni szükséges az alkalmanként adható támogatási összeg emelésének lehetőségét és a vonatkozó rendelet módosítását.

4.3.2 SZEMÉLYES GONDOSKODÁST BIZTOSÍTÓ TÁMOGATÁSI FORMÁK

Gyermekjóléti alapellátások

38. § (1) Az alapellátásnak hozzá kell járulnia a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének a megelőzéséhez.(1a)Az alapellátás hozzájárul a gyermek hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetének feltárásához, és a gyermek szocializációs hátrányának csökkentésével annak leküzdéséhez.

(2) Az alapellátás keretében nyújtott személyes gondoskodást - lehetőség szerint - a jogosult lakóhelyéhez, tartózkodási helyéhez legközelebb eső ellátást nyújtó személynél vagy intézményben kell biztosítani.

⁷⁵ Elfogadta a Képviselő-testület 2015. január 29-i ülésén. Hatályos 2015. március 1. napjától.

Biztos Kezdet Gyerekház⁷⁶

38/A. § (1) A Biztos Kezdet Gyerekház (a továbbiakban: Gyerekház) célja a szocio-kulturális hátrányokkal küzdő, elsősorban a hátrányos helyzetű, vagy halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek egészséges fejlődésének biztosítását támogató, fejlődési lemaradását kompenzáló, a szülői kompetenciákat erősítő, a szülő és különösen az óvodáskort még el nem ért gyermek számára együttesen biztosított társadalmi felzárkózást segítő prevenciós szolgáltatás biztosítása.

(2) A Gyerekház a gyermek és család sikeres társadalmi integrációja érdekében együttműködik különösen a gyermekjóléti szolgálattal, a védőnői szolgálattal, az óvodával, egyéb gyermekintézménnyel, valamint szükség esetén a jelzőrendszer egyéb tagjaival. (3) A Gyerekházra e törvény gyermekjóléti alapellátásokra vonatkozó rendelkezéseit nem kell alkalmazni.

Gyermekjóléti szolgálat

Gyvt. 39. § (1) A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

40. § (1) A települési önkormányzat a 39. §-ban meghatározott gyermekjóléti szolgáltatás feladatait önálló intézményként, illetve családsegítő szolgálat, vagy a 96. § (4)-(5) bekezdései szerinti egészségügyi vagy nevelési-oktatási intézmény szervezeti és szakmai tekintetben önálló intézményegységként, illetve a külön jogszabályban meghatározott képesítési előírásoknak megfelelő személy foglalkoztatásával biztosítja (a továbbiakban együtt: gyermekjóléti szolgálat).

(2) A gyermekjóléti szolgálat - összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi és nevelési-oktatási intézményekkel, illetve szolgálatokkal - szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat végez. Tevékenysége körében a 39. §-ban foglaltakon túl

- a) folyamatosan figyelemmel kíséri a településen élő gyermekek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét,
- b) meghallgatja a gyermek panaszát, és annak orvoslása érdekében megteszi a szükséges intézkedést,
- c) elkészíti a védelembe vett gyermek gondozási-nevelési tervét, illetve a gyámhatóság megkeresésére a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtásához kapcsolódó pénzfelhasználási tervet (a továbbiakban: pénzfelhasználási terv),
- d) szervezi a - legalább három helyettes szülőt foglalkoztató - helyettes szülői hálózatot, illetve működtetheti azt, vagy önálló helyettes szülőket foglalkoztathat,
- e) segíti a nevelési-oktatási intézmény gyermekvédelmi feladatának ellátását,
- f) felkérésre környezettanulmányt készít,
- g) kezdeményezi a települési önkormányzatnál új ellátások bevezetését,
- h)
- i) biztosítja a gyermekjogi képviselő munkavégzéséhez szükséges helyiségeket,
- j) részt vesz a külön jogszabályban meghatározott Kábítószerügyi Egyeztető Fórum munkájában,
- k) nyilvántartást vezet a helyettes szülői férőhelyekről.

(3) Gyermekjóléti központnak minősül az az önálló intézményként, illetve szervezeti és szakmai szempontból önálló intézményegységként működő gyermekjóléti szolgálat, amely az általános szolgáltatási feladatain túl a gyermek családban nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat nyújt. Így

- a) utcai és lakótelepi szociális munkát,
- b) kapcsolattartási ügyeletet,
- c) kórházi szociális munkát,
- d) készenléti szolgálatot biztosít.

(4)

(5) Gyermekjóléti szolgálatot, gyermekjóléti központot egyházi fenntartó és nem állami fenntartó is működtethet.

A XV. kerületi Önkormányzat az Egyesített Szociális Intézmény szervezeti keretein belül biztosítja a „Fióka” Gyermek- és Ifjúságvédelmi Központ (továbbiakban: Fióka) működését. 2003-ban alakult át Gyermekjóléti Központtá az intézmény és a törvény egyben új feladatokat szabott meg számára.

⁷⁶ a XV. kerületben nem működik ilyen intézmény

A gondozott gyermekek (családok) száma

Év	2012	2013	2014
Ellátottak száma (fő)	1493	1376	1192
Család	932	868	743

Változatlanul jellemző, hogy sokproblémás nehezen segíthető gondokkal küzdő gyerekek és családjaik kerülnek a „FIÓKA”-ba, akikkel vagy nagyon nehézkes az együttműködés, vagy szinte reménytelen helyzetűek, ezért nehezen támogathatóak.

A gyermekvédelmi törvény előírja, hogy a gyermekjóléti központoknak biztosítani kell (közvetlenül vagy más szervezettel történő szerződéskötéssel) az ügynevezett speciális szolgáltatásokat is. Ilyen szolgáltatás az utcai és lakótelepi szociális munka, kórházi szociális munka, készenléti szolgálat és a kapcsolattartási ügyelet. Az utcai, lakótelepi szociális munka ellátása érdekében a központ az utcán folytatott szociális munka ellátására a Családsegítő Szolgálattal együttműködési megállapodást kötött. A megállapodás tartalmazza, hogy az utcai szociális munkások külön figyelmet fordítanak a ténylegesen utcán levő gyerekekre, s jelzőrendszer tagjaként azonnal felveszik a kapcsolatot a gyermekjóléti központtal, ha szükség van intézkedésre.

Az utcai, lakótelepi szociális munka másik része az utcán csellengő gyermekeknek nyújtott szabadidős programok biztosítása. Számukra a segítség a központban működő heti rendszerességgel megtartott klub, illetve csoportfoglalkozások biztosítása annak érdekében, hogy minél kevesebben töltsék a szabadidejüket az utcán – tartalmatlanul. A tankötelezettségüket különféle ok miatt magántanulóként teljesítő gyermekek rendszerint délelőttönként veszik igénybe a fejlesztő pedagógiai tanácsadók segítségét, a vizsgákra való felkészülésben. E feladatának a Fióka csak igen korlátozottan tudott korábban eleget tenni helyhiány miatt, ezért a Képviselő-testület 2008. évben új telephely kialakítása céljából a XV. kerület Pestújhelyi út 32. sz. alatt ingatlant biztosított a részükre.

A kórházi szociális munka keretében a központ együttműködik mindazon kórházak szociális munkásaival, amelyek XV. kerületi illetőségű gyermeket, várandós anyát látnak el. Az együttműködés zökkenőmentes, kapcsolatban állnak az érintett kórházakban működő, kórházi szociális munkát végző szakemberekkel. Évente körülbelül 10 esetben kell intézkedést tenniük. A készenléti szolgálat telefonos ügyeletet, elérhetőséget jelent, mind a gyermekek, mind szüleik számára, mely feladatot az intézmény már 1998-óta ellátja. **2013-ban 52, 2014-ben 78 esetet regisztráltak.**

A kapcsolattartási ügyelet működtetése 2004. január 1-én indult el az intézményben új szolgáltatásként. A központ 2005. március 1-től szombati napokon is fogadja a családokat, mivel ekkor nyugodt körülményeket tudnak biztosítani a találkozásokra. A kezdeti tapasztalatok kedvezőek, mivel ez az egyik legnehezebb feladat - elsősorban a szülők hozzáállása miatt. A kapcsolattartási ügyelet működtetése során **2013-ban 11 család, 2014-ben pedig 19 család volt érintve.**

A gyermekjóléti szolgáltatók számára sok tennivalót igénylő feladat: az igazolatlan hiányzásokkal kapcsolatos tennivalók köre.

Tervezett intézkedés: A Szociális Városközpont kialakításakor az Újpalotai Családsegítő Szolgálat a „InSpirálházba” költözik. A gyermekjóléti központ fontos partnere a Nevelési Tanácsadó jelenleg is a Hartyán közben működik. Amennyiben a Fióka is a Hartyán közbe költözhet, akkor a három intézmény földrajzi közelsége meg fogja erősíteni a kialakuló új városközpontban a különböző feladatkörrel, de azonos céllal működő szociális, gyermekjóléti,

családi szolgáltatások (telephelyek) ügyfelek általi könnyebb elérhetőségét és egymás közti kommunikációját, mely a hatékony együttműködéshez elengedhetetlen.

2016 januárjától komoly változás következik be a szociális- és gyermekvédelmi alapellátásban, mivel gyermekjóléti szolgáltatás és családsegítés 2016. január 1-től kizárólag egy szolgáltató keretében működtethető. A XV. kerületben mindezidáig ez a két szolgáltatás önállóan, egymástól függetlenül, de közös szakmai és gazdasági irányítás alatt működött. A két intézményegység között folyamatos az együttműködés, a különböző speciális szolgáltatások biztosítása során többnyire sikerült elkerülni, hogy az igénybevevők ne két helyen vegyék igénybe ugyanazt a szolgáltatást. Januártól összevonásra kerül a családsegítés és a gyermekjóléti alapellátás, az új intézmény neve „család-és gyermekjóléti központ lesz. A szociális és a gyermekek érdekében végzett segítő munka egy kézbe kerül, ami kiküszöböli a szolgáltatások párhuzamos igénybevételeét.

Kellően átgondolt, megfontolt szakmai koncepció szükséges ahhoz, hogy az összevonás minél gördülékenyebb lehessen.

A települési önkormányzatnak 2015. október 31-ig felül kell vizsgálnia a családsegítés, illetve a gyermekjóléti szolgáltatási feladatok ellátásának módját, szervezeti kereteit és az e feladatok biztosítására kötött ellátási szerződést. A települési önkormányzatnak 2015. november 30-ig kell döntenie a családsegítés, illetve a gyermekjóléti szolgáltatási feladatok ellátásának 2016. január 1-jétől hatályos rendelkezéseknek megfelelő biztosítása módjáról. A fenntartó a szolgáltatói nyilvántartásba bejegyzett adatoknak a (4) bekezdésben foglaltak biztosításához szükséges módosítását 2015. november 30-áig kell kérelmeznie.

Gyermekek napközbeni ellátása

Gyvt. 41. § (1) *A gyermekek napközbeni ellátásaként a családban élő gyermekek életkorának megfelelő nappali felügyeletét, gondozását, nevelését, foglalkoztatását és étkeztetését kell megszervezni azon gyermekek számára, akiknek szülei, nevelői, gondozói munkavégzésük, munkaerőpiaci részvételt elősegítő programban, képzésben való részvételük, betegségiük vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni. A napközbeni ellátás keretében biztosított szolgáltatások időtartama lehetőleg a szülő munkarendjéhez igazodik.*

(2) A gyermekek napközbeni ellátását különösen az olyan gyermek számára kell biztosítani,

a) akinek fejlődése érdekében állandó napközbeni ellátásra van szüksége,

b) akit egyedülálló vagy időskorú személy nevel, vagy akivel együtt a családban három vagy több gyermeket nevelnek, kivéve azt, akire nézve eltartója gyermekgondozási díjban részesül,

c) akinek a szülője, gondozója szociális helyzete miatt az ellátásról nem tud gondoskodni.

(3) A gyermekjóléti alapellátás keretében biztosított gyermekek napközbeni ellátásának formái - a gyermekek életkorának megfelelően -

a) a bölcsőde, a hetes bölcsőde,

b) a családi napközi,

c) a családi gyermekfelügyelet,

d) a házi gyermekfelügyelet,

e) az alternatív napközbeni ellátás.

(4)

Bölcsőde

Gyvt. 42. § (1) *A bölcsőde a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény. Ha a gyermek a 3. évet betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. évének betöltését követő augusztus 31-ig nevelhető és gondozható a bölcsődében.*

(2) A bölcsőde az (1) bekezdésben foglaltakon túl végezheti a fogyatékos gyermekek nevelését és gondozását is. A bölcsődei ellátásban az Nktv. 4. § 25. pontja szerinti gyermek legfeljebb hatéves koráig vehet részt.

(3) A bölcsőde az alapellátáson túl szolgáltatásként speciális tanácsadással, időszakos gyermekfelügyelettel, gyermekhotel működtetésével, vagy más gyermeknevelést segítő szolgáltatásokkal segítheti a családokat.

(4) A bölcsődei ellátás megszűnik

a) a bölcsődei nevelési év végén, ha a gyermek a 3. évét betöltötte,

b) ha a gyermek az (1), illetve (2) bekezdés szerinti életkort elérte.

(4a) A bölcsődei nevelési év szeptember 1-jétől a következő év augusztus 31-éig tart.

(5) A bölcsőde nyári nyitvatartási rendjét a fenntartó hagyja jóvá. A fenntartó a bölcsődei szünet idejére a szülő kérésére gondoskodhat a gyermek intézményi gondozásának megszervezéséről.

(6) A miniszter rendeletben a bölcsődék számára - a bölcsődei dolgozók szakmai fejlesztése, szakmai ünnepségek megtartása és a bölcsődei ellátáshoz kapcsolódó szakmai célok megvalósítása érdekében - nevelés-gondozás nélküli munkanapot határozhat meg. A nevelés-gondozás nélküli munkanapon a bölcsődei nevelés és gondozás szünetel, a fenntartónak azonban erre irányuló szülői kérésre gondoskodnia kell a gyermekek felügyeletének megszervezéséről.

42/A. § A bölcsődei felvétel során előnyben kell részesíteni azt a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermeket, akinek szülője vagy más törvényes képviselője igazolja, hogy munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll.

A XV. kerületben az **Egyesített Bölcsődék** intézményén belül 7 bölcsőde működött a kerület három városrészén 2015. szeptember 1-jéig. Az Arany János utcában található, több mint 100 éves épület korszerűtlensége miatt a Képviselő-testület bezárta.

2015. február 1-jén újból megnyílt az EU finanszírozásból (KMOP-4.5.2-11-2012-0032 sz. pályázat) felújított, korszerűsített Fő úti bölcsőde. A rekonstrukcióra 139 895 213 forint összeget fordítottunk. A férőhelyek száma 20-szal emelkedett. Az Arany János utcai bölcsődében a férőhelyek száma 46 volt. Összességében a bölcsődei férőhelyek 26-tal csökkentek.

2008-ban 405 férőhely állt a lakosság rendelkezésére, mely 2009 márciusában 20 férőhellyel bővült a Kontyfa utcai bölcsődében. 2010-ben pedig 40 férőhellyel a Kavicsos közti bölcsődében. 2010. szeptember 1-jétől jogszabályi változás miatt 10 főről 14 főre emelkedett a csoportlétszám, így a meglévő férőhely 630-ra módosult. 2011. szeptember 1-jétől 670 a férőhelyek száma. A felvett gyermekek számát azonban befolyásolja, hogy abban a csoportban ahol 2 év alatti gyermek van csak 12 gyermek vehető föl.

2012 decemberében a felvett gyermekek száma **453** fő volt, melyből 63 fő volt 2 év alatti, és 71 gyermek várt bölcsődei felvételre. Az önkormányzat 2012. szeptember 1-jétől rendeletében határozta meg a gondozási díjfizetés feltételeit.

A 2013. december 31-én beíratott gyermekek száma az előző évhez viszonyítottnal alacsonyabb (**394** fő) volt, melynek feltételezett oka a 2012. március 1-től bevezetésre kerülő TAJ alapú online nyilvántartás (amennyiben a szülő GYED mellett bölcsődébe járattja gyermekét, a GYED-re való jogosultsága megszűnik), valamint a gondozási díj bevezetése sem hatott kedvezően a beíratkozási kedvre. Mivel a bölcsődés korú gyermekek száma az utóbbi években jelentős mértékben nem csökkent a kerületben, valószínűsíthető, hogy kevesebb édesanya tudott visszamenni dolgozni. A 2014. évben bevezetett GYED extra azonban kimutatható létszámemelkedést hozott, az előző évhez viszonyítottnal a beíratott gyermekek száma.

Bölcsődei férőhelyek száma

Év	2012	2013	2014
Férőhelyek száma	670	670	670
Felvett gyermekek száma (átlag)	524	455	470

A fogyatékos kisgyermekek számára 1986-óta változatlanul 18 férőhely áll rendelkezésre 6 éves korig. Integrált keretek között biztosított a lehetőség a korai fejlesztésre, a szociális rehabilitációra, egy másfajta inger-gazdag környezet megismerésére, nagyobb fokú önállósodásra. A fejlesztést a speciális szakemberek által előírt fejlesztő programok biztosítják.

A sajátos nevelési igényű gyermekek korai fejlesztése, fejlesztő felkészítése a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi. CXCV. törvény bölcsődére vonatkozó átmeneti rendelkezése szerint 2012. december 31-ig folyhatott bölcsődei gondozás keretein belül. 2013. január 1-től kizárólag külön erre a célra létrehozott köznevelési intézmény – Klebelsberg Intézményfenntartó Központ – irányításával végezhető. A kezdeti nehézségeket követően a Pedagógiai Szakszolgálat szakemberei a törvényben előírt módon és óraszámokban biztosították a gyermekek fejlesztését. A korai fejlesztések esetén inkább habilitációról beszélünk, ami – eltérő fejlődés esetén – a fejlődés útjára való ráhelyezést jelent. Ebben az életkorban az idő létfontosságú, hiszen az első évek a gyermek fejlődése szempontjából meghatározó jelentőségűek. (2012-ben **20**, 2013-ban **21**, 2014-ben **23** sajátos nevelési igényű gyermek gondozása és fejlesztése történt meg)

Tervezett intézkedés: az Önkormányzat fenntartja és működteti a kerületben működő bölcsődéket, valamint folyamatosan felújítja a bölcsődéket és a bölcsőde udvarokat.

Családi napközi

Gyvt. 43. § (1) A gyermekek napközbeni ellátásának minősül a bölcsődei és óvodai ellátásban nem részesülő, továbbá az iskolai oktatásban részesülő gyermeknek az iskola nyitvatartási idején kívüli, valamint az iskolai napközit vagy tanulószobai ellátást igénybe nem vevő gyermek családi napköziben történő, nem oktatási célú ellátása.

(2) A családi napközi a családban nevelkedő gyermekek számára nyújt életkoruknak megfelelő nappali felügyeletet, gondozást, nevelést, étkeztetést és foglalkoztatást. A fogyatékos gyermekek számára sajátos szükségleteikhez igazodó ellátást kell nyújtani.

(3) A családi napközi - az alapellátáson túli szolgáltatásként - speciális tanácsadással, időszakos gyermekfelügyelettel vagy más gyermeknevelést segítő szolgáltatással segítheti a családokat.

(4) Családi napköziben ellátást az a nagykorú, cselekvőképességű, büntetlen előéletű személy biztosíthat, aki

a) személyisége és - a külön jogszabályban meghatározott - körülményei alapján alkalmas a gyermek napközbeni ellátására, és

b) a külön jogszabályban meghatározott tanfolyamon eredménnyel részt vett, feltéve, hogy nem áll fenn vele szemben a 15. § (8) bekezdésében meghatározott kizáró ok.

(5) A családi napközi működhet az ellátást nyújtó saját otthonában vagy más e célra kialakított helyiségben.

(6) A családi napköziben húszhetestől tizennégy éves korig gondozható gyermek.

(7) A családi napköziben - a saját, napközbeni ellátást máshol igénybe nem vevő gyermeket is beszámítva - legfeljebb öt gyermek gondozható. Ha a családi napköziben egy fogyatékos gyermeket is gondoznak, akkor a gondozható gyermekek száma legfeljebb négy fő. Ha a családi napköziben gondozott valamennyi gyermek fogyatékos, akkor a gondozható gyermekek száma legfeljebb három fő.

(8) A (7) bekezdésben meghatározott létszámon túl még két gyermek, ha fogyatékos gyermekről van szó, még egy gyermek gondozható a családi napköziben, feltéve, hogy az ellátást nyújtónak állandó segítője van.

(9) A családi napköziben gondozott saját gyermek után központi költségvetésről szóló törvényben biztosított támogatást nem lehet igénybe venni.

(10) A családi napközi feladatait önálló szolgáltató vagy legalább három - telephelyként működő - családi napközit magába foglaló családi napközi hálózat biztosítja. Őt, vagy annál több családi napközi fenntartását hálózatba kell szervezni. A hálózatban biztosítani kell a szolgáltatást nyújtók részére a folyamatos szakmai tanácsadást, valamint az ellátottak igényeihez rugalmasan igazodó szolgáltatások összehangolását.

(11) A családi napközi esetében a 32. § (5) bekezdése szerint megkötött megállapodások száma - a szolgáltatás eltérő időpontokban történő igénybevétele esetén - túllépheti a családi napközi működési engedélyében meghatározott férőhelyek számát. A szolgáltatást azonos időben igénybe vevő gyermekek száma ebben az esetben sem haladhatja meg a működési engedélyben meghatározott férőhelyszámot.

A XV. kerületben - magánvállalkozás keretében – **6 családi napközi működik:**

1. **Kékmadár Óvoda és Családi Napközi,**
2. **Morzsa Családi Napközi és Sportóvoda,**
3. **Magvető Családi Napközi,**
4. **Naspolya Családi Napközi,**
5. **Habos Kakaó Családi Napközi,**
6. **Iciri-piciri Családi Napközi.**

Tevékenységüket jogszabályban előírt módon, rendszeresen ellenőrzi a Polgármesteri Hivatal Szociális és Egészségügyi Irodája. Az ellenőrzést 2010-ig minden esetben a Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet (korábban Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézet), illetve az illetékes módszertani központ munkatársainak bevonásával történt, amely elsősorban a családi napköziben folytatott szakmai munka ellenőrzésére irányul. A hatósági ellenőrzésekbe a Budapest Főváros Kormányhivatala Bp. IV., XV. kerületi Népegészségügyi Intézete is bekapcsolódik.

A családi napközik országos módszertani feladatellátását **2013. január 1-től** törvényi felhatalmazás alapján a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság irányítja, melynek lehetősége van külső szakértők bevonására. A módszertan a szakmai programot a működés engedélyeztetéskor - a kérelem szerinti illetékes hatóság kirendelésétől számított harminc napon belül szakértőként véleményezi. A működést engedélyező szerv a határidőt - a módszertani intézménynek a határidő letelte előtt benyújtott indokolt kérelmére - egy alkalommal, legfeljebb tizenöt nappal meghosszabbíthatja.

A működési engedély iránti kérelmet a székhely szerint illetékes Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatalához kell benyújtani.

Az ellenőrzések során tapasztaltak szerint, a kerületben működő családi napközik betöltik a nekik szánt szerepet mind a működési feltételek kialakításában, mind szakmailag. Egyre jobban igazodnak a jelentkezők - az átlagostól általában eltérő - igényeihez, elvárásaihoz. Az igénybevétel korláta lehet azonban az ellátásért fizetendő térítési díj összege.

A vállalkozások igénybe veszik a normatív állami támogatást, de nem mindegyik, mert az igénylés feltételei nagyon szigorúak.

Házi gyermekfelügyelet

Gyvt. 44. § (1) (1) A házi gyermekfelügyelet keretében a gyermekek napközbeni ellátását a szülő vagy más törvényes képviselő otthonában gondozó biztosíthatja, ha a gyermek állandó vagy időszakos ellátása nappali intézményben nem biztosítható (pl. betegség miatt) és a szülő a gyermek napközbeni ellátását nem vagy csak részben tudja megoldani.

(2) A házi gyermekfelügyelet keretében végzett napközbeni ellátás időtartama a szülő munkarendjéhez igazodik.

(3) A házi gyermekfelügyelet során a gyermek életkorához, egészségi állapotához igazodó gondozást, felügyeletet kell biztosítani.

(4) Házi gyermekfelügyeletet az a személy biztosíthat, aki megfelel a 43. § (4) bekezdésében foglaltaknak.

(5) A házi gyermekfelügyelet keretében segítséget kell nyújtani az iskolai tanulmányok folytatásához, amennyiben a gyermek tanulmányait az Nktv. rendelkezései szerint fogyatékosága vagy súlyos betegsége miatt magántanulóként folytatja.

A XV. kerületben 1994-óta működött a házi gyermekgondozónői szolgálat bölcsődei keretek között. A Gyvt. alapján kötelező feladatként ellátandó házi gyermekfelügyeletet 2006. január 1-jétől az Egyesített Szociális Intézmény a Házi segítségnyújtáson belül biztosítja, 2 gondozónői státusszal. „FIÓKA” Gyermek és Ifjúságvédelmi Központ jelzése alapján látják el a feladatot, amit térítés mentesen biztosítanak a családoknak.

Tervezett intézkedés: Érdemes volna újragondolni a házi gyermekfelügyelet ellátásának módját. Megfontolandó, milyen szervezetenél volna a legszakavatottabb helye ennek az ellátási formának. A nők foglalkoztatásának rugalmas bővítése a közeljövőben várható szociálpolitikai irány. Ennek keretében azt is érdemes volna megfontolni, hogy ennek a szolgáltatásnak a szociális rászorultság függvényének lehetne térítésmentes, illetve térítéses formája.

Nyári napközis tábor

A XV. kerületi Önkormányzat az Ifjúsági- és Sportközpont keretén belül nyári napközis tábort üzemeltet. Ezen felül az önkormányzat két gyermektáborában biztosít nyaralási lehetőséget a gyermekek részére (Bernecebaráti, Balatonvilágos).

A nyári táborozásban résztvevő gyermekek száma (fő)

Év	2012	2013	2014
Napközis tábor	425	470	500

Óvoda és iskola

Az oktatási intézmények 2013. január 1-jétől – az óvodák kivételével – nem önkormányzati fenntartásúak. A kerületben 13 intézmény 22 feladatellátási helyen biztosítja az óvodáskorú gyermekek nevelését. Ebből 11 önkormányzati és 2 magán fenntartású intézmény.

A XV. kerület tankerületében alapítvány, korlátolt felelősségű társaság és a Klebelsberg Intézményfenntartó működtet iskolát. A kerületben 13 általános iskola, 5 gimnázium, 5 középiskola, 1 alapfokú művészetoktatási intézmény működik.

A XV. kerületi óvodások és tanulók száma (fő)

Év	2011/2012	2012/2013	2013/2014
Óvoda	2 288	2 200	2 165
Általános iskolások száma	3 990	3 757	4 086
Középiskolások száma	1 711	1 552	1 453
Összesen:	7 989	7 509	7 704

Tervezett intézkedés: együttműködést a KLIK, a kerületi iskolák, óvodák és a kerület szociális és gyermekvédelmi intézményei között. Az eddigiekben jól működő (programok együttes lebonyolítása, vetélkedők szervezése, stb....), az együttműködés tovább fejlesztése. Az elkövetkezendő időszakban továbbra is össze kell hangolni a gyermekek részére szervezett szabadidős és nyári programokat. Biztosítani kell a nyári táboroztatás feltételeit.

Gyermekek átmeneti gondozása

Gyvt. 45. § (1) A gyermekek átmeneti gondozása keretében - kivéve, ha a gyermek átmeneti gondozását családok átmeneti otthona biztosítja - a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését elősegítő, az életkorának, egészségi állapotának és egyéb szükségleteinek megfelelő étkeztetéséről, ruházattal való ellátásáról, mentálhigiénés és egészségügyi ellátásáról, gondozásáról, neveléséről, lakhatásáról (a továbbiakban: teljes körű ellátás) kell gondoskodni.

(2) A gyermekek átmeneti gondozását - a szülői felügyeletet gyakorló szülő vagy más törvényes képviselő (a továbbiakban együtt: szülő) kérelmére vagy bejegyzésével - ideiglenes jelleggel, teljes körű ellátással kell biztosítani, ha a szülő egészségügyi körülménye, életvezetési problémája, indokolt távolléte vagy más akadályoztatása miatt a gyermek nevelését a családban nem tudja megoldani. A fogyatékos gyermek számára a különleges szükségleteihez igazodó ellátást kell biztosítani.

48. § (1) A gyermek átmeneti gondozása megszervezhető a működtető által kijelölt helyettes szülőnél, gyermekek átmeneti otthonában vagy családok átmeneti otthonában.

(2) A gyermekek átmeneti házi gondozásaként - a szülő kérelmére - a gyermek saját otthonában történő ellátását gondozó útján kell biztosítani, ha testi vagy lelki betegsége miatt a gyermek ellátása elsősorban helyettes szülőnél történő elhelyezés útján vagy bentlakásos gyermekintézményben nem oldható meg és ha ez a gondozás a gyermek érdekét szolgálja.

A gyermekek átmeneti gondozása érdekében a XV. kerületi Önkormányzat - a *helyettes szülői ellátás* biztosítására - a XX. kerületi Önkormányzattal kötött ellátási szerződést, míg a *gyermekek átmeneti otthoni ellátására* együttműködési megállapodással rendelkezik Újpest Önkormányzatával - 8 férőhelyre („Aranyhíd” Gyermekek Átmeneti Otthona).

Az „Aranyhíd” Gyermekek Átmeneti Otthonában elhelyezett gyermekek ellátási napjainak száma és szolgáltatás díja

Év	2012	2013	2014
Ellátottak száma (fő)	25	25	20
Ellátási napok száma	3 137	2 670	2 231
Szolgáltatási díj (eFt)	9 153	16 214	15 114

Javaslat: a gyermekek átmeneti otthoni elhelyezése érdekében kötött ellátási szerződést Önkormányzatunk továbbra is fenntartja.

A családok átmeneti otthona

A *családok átmeneti elhelyezését* a Szociális és Rehabilitációs Alapítvány által fenntartott Szociális Gondozási Központ biztosítja, 2000 július 1-jétől ellátási szerződés alapján az Aporháza utcai intézményben. A Központ 21 családot gondoz kiléptető rendszerben. Az egyszülős és a családok átmeneti otthona 11-10 családot tud befogadni. A családoknak emellett lehetőségük van 10 ún. kiléptető lakásban igénybe venni az ellátást.

A Szociális és Rehabilitációs Alapítvánnyal az ellátási szerződést az önkormányzat fenntartja és folyamatosan meghosszabbítja. Az önkormányzat a szerződés alapján 2014. január 1-jétől 18 millió forint támogatást nyújt az Alapítvány részére.

A Szociális és Rehabilitációs Alapítványon kívül még nyolc családok átmeneti otthonával kerültek kapcsolatba XV. kerületi lakosú gyermekek (Anyaoaltalmazó Alapítvány, Menedék Alapítvány, Miskolci Családok Átmeneti Otthona, Gondviselés Háza, Lea Anyaotthon, Fény Háza, Jópásztor Anyaotthon, Magyar Máltai Szeretetszolgálat Családok Átmeneti Otthona).

A XV. kerületi ellátási szerződésében ellátottak számának alakulása

Év	2012	2013	2014
Ellátott családok száma (fő)	74	80	70
Ebből felnőtt	134	144	125
Gyermek	160	167	158
Ellátást igénylő összes család	213	230	228
XV. ker. önk. lakáshoz jutott családok száma	5	8	9

A fenti táblázatban jól látható, hogy az ellátást kérő családok száma jóval meghaladja az intézményi férőhelyek számának.

Az elmúlt években a kérelmezők között megjelentek olyan új, jelentős számú családok, akiknek problémája valójában nem tartozik a gyermekvédelem szakmai profiljába (pl. bedőlt lakáshitelesek), ugyanakkor lakhatásuk elvesztése és anyagi helyzetük miatt csak itt találnak

megoldást gondjaikra. Egyelőre a családok átmeneti otthonán kívül más ellátási forma nem létezik, amely a szülő és gyermeke számára együttesen biztosíthatná a lakhatást.

Tervezett intézkedés: Önkormányzatunk ellátási szerződés keretében továbbra is biztosítja a családok átmeneti otthonában való elhelyezés lehetőségét a rászorulóknak részére. Az alapítvány által használt épület felújítását – anyagi lehetőségeihez mérten – is biztosítja. Tovább vizsgálja a kiléptető lakások nagyobb számban való rendelkezésre bocsájtásának lehetőségét.

4.4 A MENEDÉKJOGRÓL SZÓLÓ 2007. ÉVI LXXX. TÖRVÉNY ALAPJÁN ADHATÓ SZOCIÁLIS JELLEGŰ TÁMOGATÁSI FORMÁK

A menekült, az oltalmazott, valamint a menedékes ellátása és támogatása⁷⁷

A helyi önkormányzatok közreműködésével a következő pénzügyi támogatásban részesültek a menekülteknek (301/2007.(XI. 9.) Korm. rendelet):

- Beiskolázási támogatás,
- Rendszeres életfenntartási támogatás,
- Lakhatási támogatás,
- Menekültek és oltalmazottak lakáscélú támogatása.

Menekültek támogatása

Év	2012	2013	2014
Lakhatási támogatás (fő)	1	0	0
Rendszeres életfenntartási hozzájárulás (fő)	6	1	1
Beiskolázási támogatás(fő)	0	0	0

A támogatások költségeit a menekültügyi hatóság fedezi

V.

A NEM ÖNKORMÁNYZATOK ÁLTAL VÉGZETT SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK HELYE ÉS SZEREPE A KERÜLETI ELLÁTÁSBAN

5.1 A CIVIL SZERVEZETEK SZEREPE A SZOCIÁLIS JELLEGŰ TEVÉKENYSÉG RENDSZERÉBEN

A civil szervezetek biztosítják a társadalmi önszerveződés és érdekérvényesítés kereteit, lehetővé teszik bizonyos társadalmi problémák közösségi kezelését. Lényegükből adódóan ismerik a helyi igényeket, így olyan szolgáltatásokat is képesek létrehozni és működtetni, amelyek nem tartoznak az önkormányzat érdekeltségi körébe.

⁷⁷ 2013. január 1-jétől a járási hivatalok látják el a feladatot.

Szerepvállalásuk többféle módon valósulhat meg – önmaguk vállalhatják meghatározott feladatok ellátását, munkájukkal az önkormányzat szolgáltatásait egészíthetik ki, alternatív szolgáltatásokat kínálhatnak, vagy teljesen átvehetik bizonyos önkormányzati feladatok ellátását.

5.2 ELLÁTÁSI SZERZŐDÉSEK KÖTÉSE ÖNKORMÁNYZATI FELADAT ÁTVÁLLALÁSÁRA

A XV. kerületi Önkormányzat 2000. június 30-án ellátási szerződést kötött a **Szociális és Rehabilitációs Alapítvánnyal** a hajléktalan egyének és családok átmeneti otthoni ellátása érdekében. Az önkormányzat ezen ellátási kötelezettségét ezután az alapítvány vállalta fel úgy, hogy a működési költség mintegy egyharmadát, azaz évente 6 millió forintot kapott támogatásként. Az alapítvány minden évben kétszer beszámol a tevékenységéről az önkormányzat illetékes Bizottsága előtt, illetve ekkor számol el a részére átadott összeg felhasználásáról. Meg kell említeni, hogy az önkormányzati tulajdonban levő épületet, amelyet az alapítvány használ *Szociális Gondozási Központ* céljaira a tulajdonos térítésmentesen biztosítja. 2004-ben a Szociális és Rehabilitációs Alapítvány egy a XV. kerületen kívüli telephelyén beindította a hajléktalanok számára kialakított rehabilitációs otthonát, amely annyiban változtatott a helyzeten, hogy a XV. kerület ellátási kötelezettsége alá tartozó hajléktalan egyének számára ezentúl a rehabilitációs gondozás is biztosítottá vált.

A Szociális és Rehabilitációs Alapítvánnyal az ellátási szerződést az önkormányzat fenntartja és meghosszabbítja és évente 18.000.000 Ft támogatást nyújt.

A XV. kerületi Önkormányzat ellátási szerződést kötött a kötelezően végzendő szociális szolgáltatások közül a közösségi ellátás (2009. január 1-től nem kötelező feladat) nyújtására a Humán Sztráda Kft.-vel, a pszichiátriai, illetve szenvedélybetegek nappali ellátásának biztosítására a Félúton Alapítvánnyal kötött megállapodást. Ugyancsak a Félúton Alapítvány biztosítja a pszichiátriai betegek és a szenvedélybetegek átmeneti otthoni elhelyezését is (lásd előzőekben).

5.3 PÁLYÁZATOK ÉS EGYÉB TÁMOGATÁSOK SZOCIÁLIS CÉLÚ CIVIL SZERVEZETEK RÉSZÉRE

Az XV. kerületi Önkormányzat anyagilag folyamatosan támogatja a kerületben működő civil szervezeteket, alapítványokat. Évente ír ki pályázatot számukra, amelyek esetleges megnyerésével jelentős összeghez juthatnak. 2013-ban 8 millió forint, 2014-ben millió forint, 2015-ben millió forint állt rendelkezésre, e célra. Az Önkormányzat éves költségvetési rendeletében biztosítja a civil szervezetek részére nyújtható vissza nem térítendő pénzügyi támogatás keretösszegét.

A Tanácsadó (civil) Kollégiumi (a továbbiakban: Kollégium) tagok választása régi hagyomány már a kerületben. A polgármestert a megalapozott döntés előkészítése érdekében öt tagból és kettő póttagból álló Tanácsadó Kollégium támogatja.

A Kollégium tagjait a Budapest XV. kerület Díszpolgára Cím, valamint a Rákospalota, Pestújhely, Újpalota Érdemérem Díj kitüntetettjei közül a Képviselő-testület kéri fel.

A Kollégium megbízatása 1 évre szól.

A Kollégiumot minden év február 28-ig kell felkérni.⁷⁸

⁷⁸ 4/2011. (II.22.) önkormányzati rendelet a civil szervezetek pályázati önkormányzati támogatásáról.

Tervezett intézkedés: a pénzügyi segítség mellett különösen fontos, hogy élő kapcsolatban legyen az önkormányzat a különböző civil szervezetekkel, mivel olyan információkkal, tanácsokkal tudják egymást ellátni, amely mindkét fél számára hasznos lehet bizonyos helyzetek, problémák átlátásában, megoldásában. Az XV. kerületi Önkormányzat folyamatosan kezdeményezi a kapcsolattartást a kerületi kötődésű civil szervezetekkel, hogy kölcsönösen, egymást támogatva legyenek képesek a lakosság, illetve az érintett célcsoportok érdekeit biztosítani, tudjanak számukra segítséget nyújtani.

5.4 HELYI SZOCIÁLPOLITIKAI KERESZTAL

Szt. 58/B. § (2) A 2000 fő feletti lakosságszámú települési önkormányzat vagy társulás, illetve a fővárosi önkormányzat helyi szociálpolitikai kerekasztalt hoz létre, különösen a szolgáltatástervezési koncepcióban meghatározott feladatok megvalósulásának, végrehajtásának folyamatos figyelemmel kísérésére. A helyi szociálpolitikai kerekasztal évente legalább egy alkalommal ülést tart, tagjai a helyi önkormányzat, illetve a társulás területén szociális intézményeket működtető fenntartók képviselői, továbbá a helyi rendeletben meghatározott szervezetek képviselői.

Az 1993. évi III. törvényben előírt kötelezettségének eleget téve a XV. kerületi Önkormányzat 2004. év októberében megalakult a *Szociálpolitikai Kerekasztal*⁷⁹, az alakuló ülésén elfogadta ügyrendjét és megtárgyalta a XV. kerületi Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió képviselő-testület elé kerülő vitaanyagát.

2008 első félévében a Szociálpolitikai Kerekasztal megvitatta a nyugdíjasok helyzetét és vizsgálta a megoldandó problémákat. Ezen az ülésen tekintette át és véleményezte a XV. kerületi Önkormányzat Esélyegyenlőségi Programját. A második félévben tudomásul vette a kerületi idős gondozásban bekövetkezett változásokat, és elfogadta az ezzel kapcsolatos új feladatokról és tennivalókról szóló tájékoztatást. Megtárgyalásra és elfogadásra javasolta a képviselő-testületnek a XV. kerület Szolgáltatástervezési Konceptióját. Tudomásul vette a hajléktalanok téli krízisellátásáról szóló tájékoztatást.

2009. évben Szociálpolitikai Kerekasztal megvitatta a XV. kerületi Önkormányzat közfoglalkoztatási tervének tervezetét és a munkanélküliek együttműködésének szabályairól szóló önkormányzati rendelet-tervezetet, amelyet a Képviselő-testületnek megtárgyalásra és elfogadásra javasolt, valamint elfogadta a HPV vírus elleni oltás önkormányzati támogatásáról szóló tájékoztatást

2010. évben szintén a közfoglalkoztatási terv megvitatására került sor, melyet megtárgyalásra és elfogadásra javasoltak a Képviselő-testületnek. A Szociálpolitikai Kerekasztal elfogadta a Fővárosi Önkormányzat Szolgáltatástervezési Konceptiójáról és a kerület Szociális térképéről szóló tájékoztatást.

2011. évben a Szociálpolitikai Kerekasztal megvitatta megtárgyalásra és elfogadásra javasolta a képviselő-testületnek a XV. kerület aktualizált és felülvizsgált Szolgáltatástervezési Konceptióját.

79 15/2004. (IV. 14.) ök. rendelete

2012. évben a Szociálpolitikai Kerekasztal megtárgyalta a szolgáltatástervezési koncepcióban meghatározott feladatok időarányos végrehajtását, valamint tájékoztatás hangzott el a kerületi szociális ellátórendszerben történő változásokról és a kerületi kormányhivatalok kialakításáról.

2013. évben A Szociálpolitikai Kerekasztal elfogadta a Szolgáltatástervezési Konceptió felülvizsgálatának tapasztalatairól szóló tájékoztatást, és a Helyi Esélyegyenlőségi Programot. A Szolgáltatástervezési Konceptió és a Helyi Esélyegyenlőségi Program egymással összhangban egymást erősíti.

2014. évben A Szociálpolitikai Kerekasztal elfogadta a Szociális térkép bemutatását, valamint a Helyi Esélyegyenlőségi program időarányos teljesítéséről szóló tájékoztatást és meghallgatta a 2014. évi szociális támogatások, valamint a 2015. évre várható változásokról szóló tájékoztatást..

Tervezett intézkedés: a Kerekasztal a jövőben legalább évente két alkalommal, illetve szükség szerint ülésezzen.

VI.

STRATÉGIAI KIHÍVÁSOK A SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK FEJLESZTÉSÉBEN

6.1 A szociális ellátórendszer SWOT analízise	
ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none"> - Szakmai elhivatottság - együttműködési készség, partnerség, - a nyílt kommunikáció, a demokratikus légkör a munkahelyeken - jól képzett szakemberek, akik rugalmasak, innovatívak, nyitottak, - szakmai és szakmaközi kommunikációs csatornák megléte a tapasztalatok gyűjtése, - a kliensek bizalmának megnyerése, - empatikus probléma megoldás, - a szakemberek reális énképe, önértékelése, - a kiégés (burn out) szindróma megelőzési szándéka, a dolgozók közti támogató eszmecsere segítségével, - technikai lehetőségek fejlődése, elterjedése hozzáférhetőbbé teszi a szolgáltatásokat, - az esélyegyenlőségi kérdések előtérbe helyezése segítheti a szemléletváltás. 	<ul style="list-style-type: none"> - ellátottak és gondozottak zártsága, bizalmatlansága, - az új típusú szolgáltatások iránti bizalmatlanság, - kedvezőtlen infrastrukturális adottságok, - a szakma alacsony társadalmi presztízse, - gyakran változó, nem összehangolt jogi környezet, - finanszírozás kiszámíthatatlansága, - helyi források bevonhatóságának hiánya, - önkéntesek hiánya, - fluktuáció gyakorisága.
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none"> - humánerőforrásokkal való jobb gazdálkodás, - képzések, továbbképzések, szakmai kapcsolati háló felhasználása az ismeret-és tapasztalatszerzésre, - új szolgáltatások bevezetése, - a meglévő szolgáltatások szélesebb körben való megismertetése, - civil szervezetekkel való együttműködési lehetőségek felkutatása, felhasználása, - szervezési feladatok ellátásának jobbítása, - az intézmények tevékenységének publikációja a közvélemény hiteles tájékoztatása, - kritikák, vélemények szisztematikus összegyűjtése, figyelembe vétele, - az intézmények alkalmazottainak egyénre szabottabb ösztönző rendszer kialakítása. 	<ul style="list-style-type: none"> - a működés túlbürokratizálódása, - normatív támogatás elégtelensége, - fluktuáció a humán erőforrás tekintetében, - pályaelhagyás, - túlszabályozottság, - a személyi és tárgyi feltételek folyamatos fenntartása, javítása gazdasági akadályba ütközik, - szigorodó EU követelmények az intézményekkel szemben, - általános gazdasági visszaesés és nyomában egészségi és mentális leépülés, - a népszerűség fogyást nem sikerül megállítani.

6.2 A TERVEZETT TENNIVALÓK, CÉLOK MEGVALÓSÍTÁSA ÉS A TOVÁBBI FELADATOK KIJELELÉSE

Hozzáférhető, valós szükségleteken alapuló emberközeli szolgáltatások fejlesztése, a hiányzó alapellátási és intézményi formák kiépítése, illetve a már létezők korszerűsítése, az egyes ellátásoknál megjelölt feladatok elvégzésével. Az ágazat megtartó erejének erősítése, humán erőforrásának fejlesztése, a szociális képzések és igazgatás korszerűsítése. A szociálpolitikai ellátások családi funkciók megőrzését szolgáló szerepének fejlesztése a családsegítő szolgáltatások erősítésével, a család és munkahely összeegyeztetését segítő szolgáltatások kialakításával, a gyermekek családban nevelkedésének fokozott támogatásával. A

szociálpolitikai ellátások társadalmi integrációt szolgáló szerepének erősítése: a fogyatékossgal élők, pszichiátriai betegeket, szenvedélybetegeket segítő szolgáltatások fejlesztésével, a hajléktalan ellátás fejlesztésével, az igényekre reagáló, új segítő szolgáltatások biztosításával. A nem állami részvétel erősítése mind a szolgáltatások, mind pedig a döntés – előkészítés terén (civil részvétel az alapellátásban és szakellátásban, önkéntes munka), partnerségi kapcsolatok kialakítása, érdekegyeztetés.

A jövőkép kialakításához számításba kell venni a várható változásokat: A gazdasági válság kettős hatását kell ellensúlyozni – egyrészt a lakosság életkörülményei romlanak, a rosszabb élethelyzetű családoké erőteljesebben – pl. munkanélküliség, a rezsihátralék növekedése. Ugyanakkor az ellátórendszer finanszírozása is szűkül, ily módon a jövőben feltételezhetően egyre nagyobb terhet jelent a kerületnek a támogatások fenntartása.

Ennek függvényében érdemes meghatározni a további prioritásokat, melyekre a kerület vezetése a jövőben hangsúlyt kíván fektetni.

Továbbgondolásra érdemesnek tartott területek:

- a fiatalok helyzetének stratégiai vizsgálata,
- az idősek helyzetének stratégiai vizsgálata,
- a kerület előregedésével összefüggő tennivalók meghatározása
- a helyi kisközösségek erősítésére irányuló törekvések támogatása,
- a munkanélküliség hatásainak elemzése,
- a lakhatás problémakörének elemzése,
- az eladósodás kezelésére teendő intézkedések.

A szociális szolgáltatáshoz kapcsolódó önkormányzati feladatok:

- az Szt. valamint a végrehajtási rendeletek várható módosításai kapcsán előkészíteni és elvégezni az önkormányzati szociális tárgyú rendeletek módosítását,
- pályázatfigyelés és a szükséges pályázati önrész biztosítása az éves költségvetésben,
- a szociális és gyermekvédelmi intézmények szakmai tevékenységének évenkénti értékelése,
- a szolgáltatástervezési koncepcióban megfogalmazottak megvalósulása érdekében intézkedések megtétele,
- a Szociálpolitikai Kerekasztal összehívása évente legalább két alkalommal,
- a lakosság körében igényként felmerülő szociális szolgáltatások lehetőségének tervezése és vizsgálata,
- a szociális szolgáltatások folyamatos reklámozása a helyi médiumokban, hiszen sok kerületi polgár még mindig nem ismeri a már jelenleg is rendelkezésre álló lehetőségeket, szolgáltatásokat,
- kerületi szociális térkép felülvizsgálata
- civil szervezetekkel való szoros együttműködés fenntartása,
- Szociális Városház központ működtetése,
- Gondozóház új helyen történő elhelyezése, bővítése,
- Helyi Esélyegyenlőségi Program folyamatos teljesítésének figyelemmel kísérése,
- a Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió felülvizsgálata 2017. évben.

6.3 A SZOCIÁLIS ÉS GYERMEKVÉDELMI ELLÁTÁSOK FINANSZÍROZÁSA

A XV. kerületi Önkormányzat az elmúlt években az alábbi táblázatban megtekinthető összegeket fordította szociális és gyermekvédelmi intézményeinek a fenntartására. A 6. számú mellékletben láthatók a nyertes pályázatok.

Egyesített Szociális Intézmény (eFt)

Év	Saját bevétel	Normatív támogatás	Önkormányzati támogatás	Összesen
2008	54 506	189 351	395 957	639 814
2009	62 284	193 346	372 163	627 793
2010	81 912	162 086	431 212	675 210
2011	78 910	174 034	444 082	697 026
2012	78 054	177 378	387 755	643 187
2013	90 570	204 069	366 352	660 991
2014	89 209	159 241	353 842	612 292

Egyesített Bölcsődék (eFt)

Év	Saját bevétel	Normatív támogatás	Önkormányzati támogatás	Összesen
2008	46 619	203 601	269 610	519 830
2009	50 872	213 183	245 020	509 075
2010	56 640	203 671	299 823	560 134
2011	59 943	214 671	262 044	536 658
2012	58 564	227 053	264 532	550 149
2013	14 211	184 784	239 933	438 928
2014	12 803	181 416	288 081	482 300

VII.

1. számú melléklet

Mellékletek

Kapcsolódó legfontosabb jogszabályok jegyzéke:

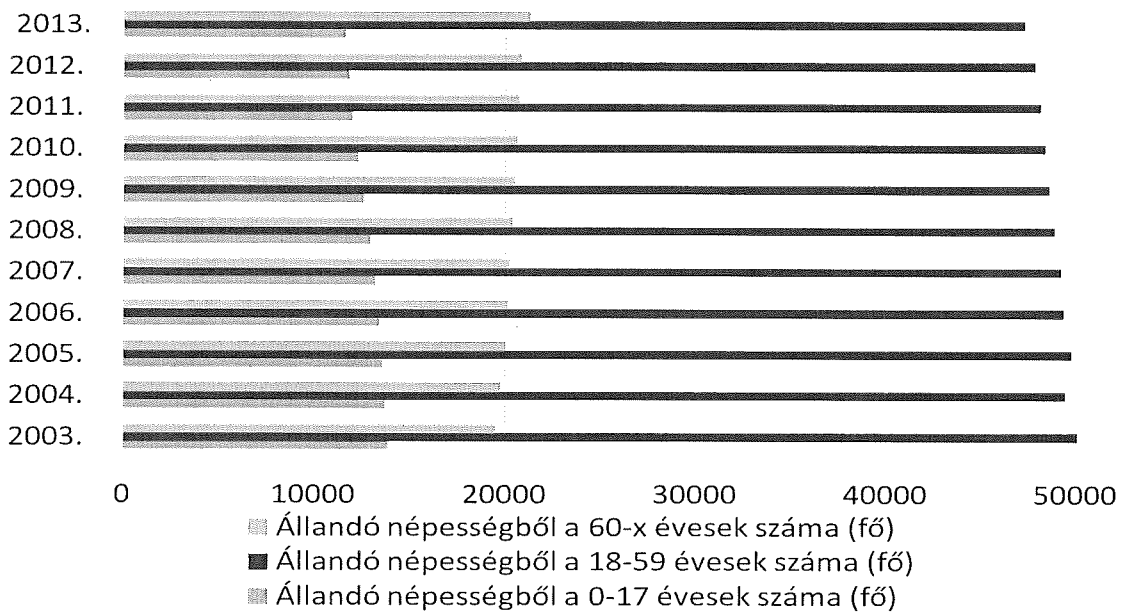
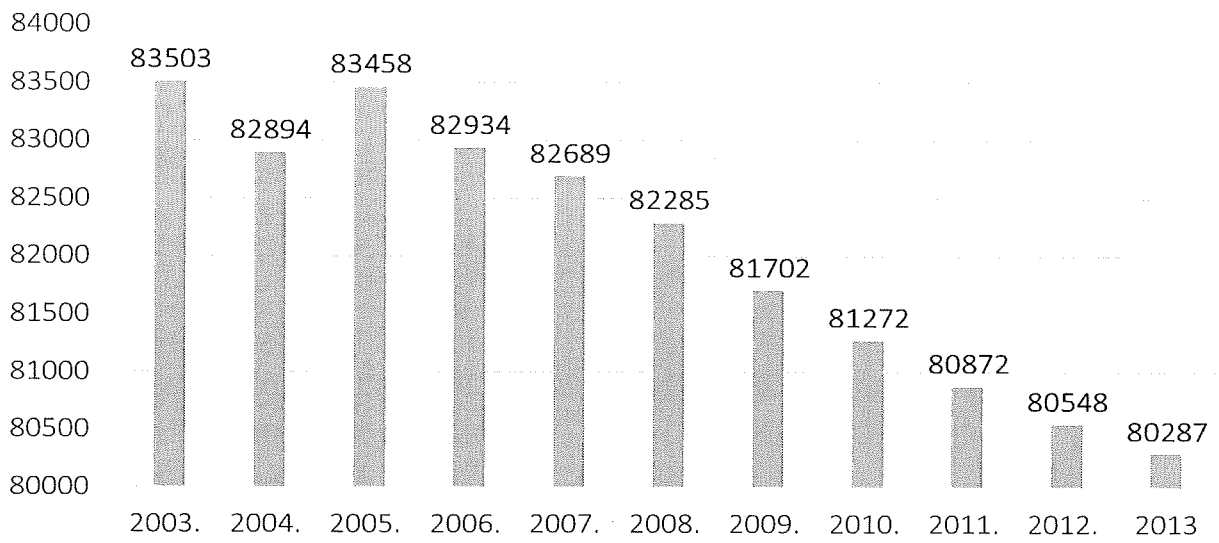
1. Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény,
2. a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény,
3. a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény,
4. a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény,
5. a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény,
6. a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról 1991. évi IV. tv.
7. a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmény és falugondnoki szolgálat működésének engedélyezéséről, továbbá a szociális vállalkozás engedélyezéséről 188/1999. (XII.16.) Korm. rendelet,
8. a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások térítési díjáról szóló 29/1993. (II.17.) Korm. rendelet,
9. a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I.7.) SzCsM rendelet,
10. a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások igénybevételeiről szóló 9/1999. (XI.24.) SzCsM rendelet,
11. A személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásáról szóló 8/2000 (VIII.4.) SzCsM rendelet,
12. 1/2004 (01.30.) ök. rendelete a szociális és gyermekvédelmi pénzügyi és természetbeni ellátásokról,
13. 5/2015.(II. 5.)⁸⁰ önkormányzati rendelete a települési támogatás megállapításának, kifizetésének, folyósításának, valamint felhasználása ellenőrzésének szabályairól,
14. 41/2003. (XII.8.) ök. rendelete a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátásokról,
15. 27/2004. VI.9. ök. rendelete a lakásfenntartási támogatásokról,
16. 7/2005. (Iv.4.) ök. rendelete a szociális szolgáltatásokról,

⁸⁰ Elfogadta a Képviselő-testület 2015. január 29-i ülésén. Hatályos 2015. március 1. napjától.

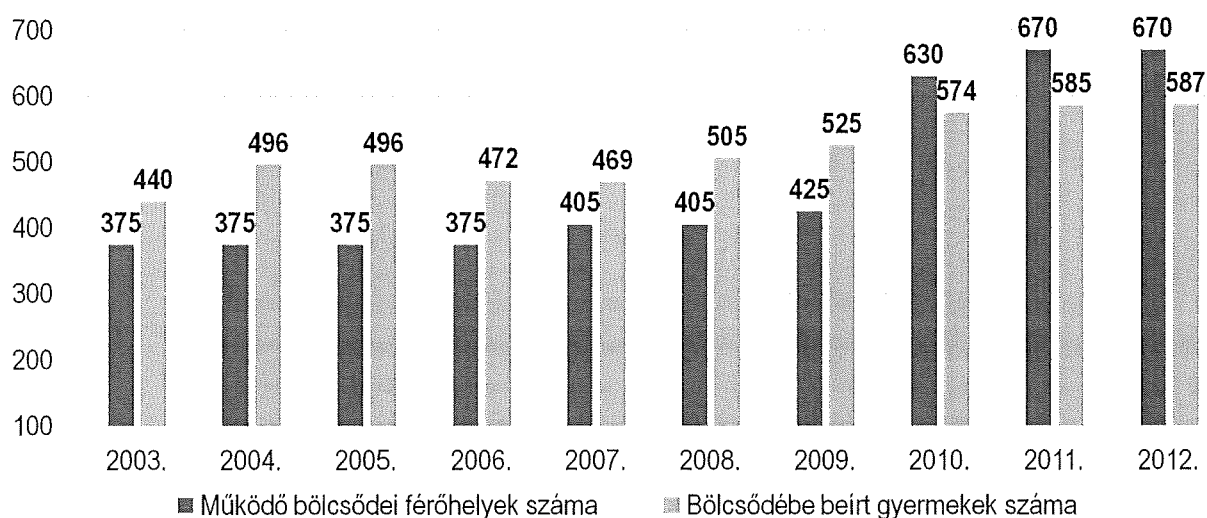
17. 8/2005. (IV. 4.) ök. rendelete az adósságkezelésről,

18. 31/2006. (XII.7.) ök. rendelete a helyi támogatásról és a fiatal házaspárok első lakáshoz jutásához.

A XV. kerület lakosságának száma 2003 – 2013 között

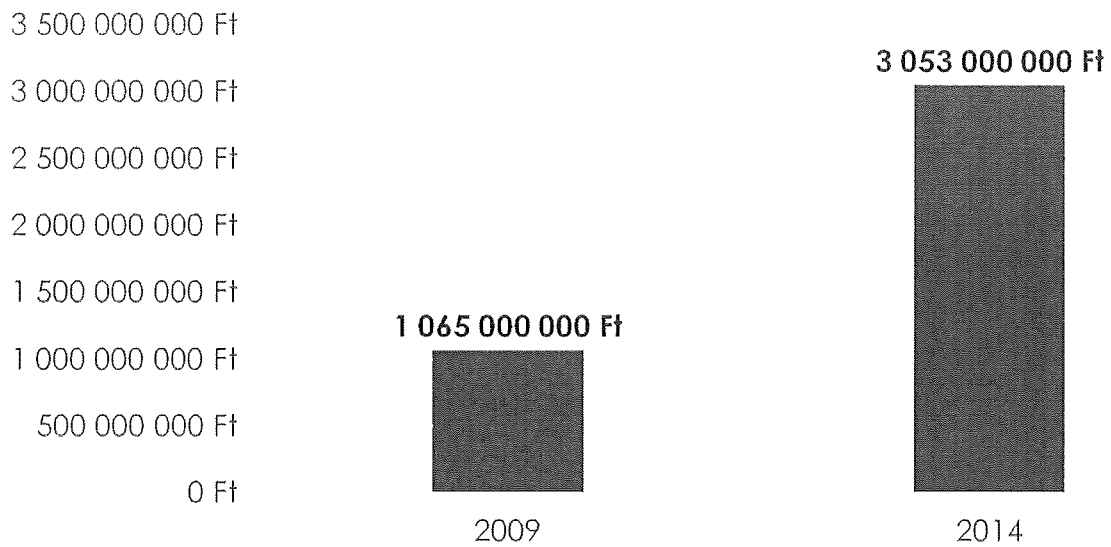
A XV. kerületben az elveszületések és a halálozások száma 2003 – 2013 között

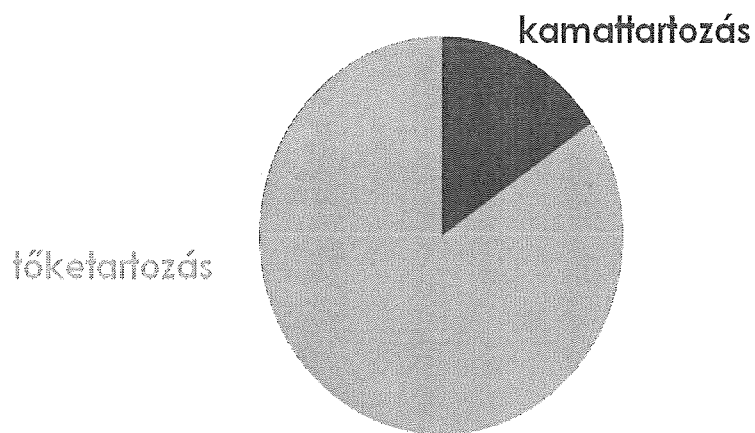
Öregedési index

	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési Index
2001	19153	11697	163%
2008	14833	10290	144%
2009	15097	10051	150%
2010	15366	9795	156%
2011	15481	9692	159%
2012	15517	9795	158%

A DÍJHÁTRALÉKOK TELJES ÖSSZEGE A XV. KERÜLETBEN

FŐTÁV TARTOZÁS

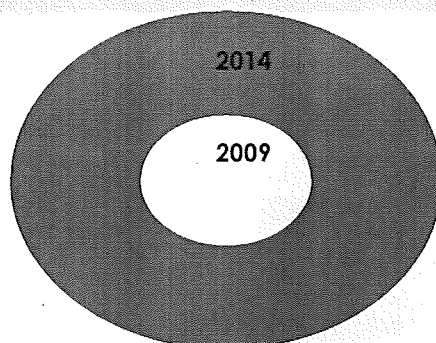
DÍJHÁTRALÉK MÉRTÉKE: 1 207 MILLIÓ Ft

FOGYASZTÓK SZÁMA: 3 025 FŐ

EGY FŐRE ESŐ DÍJHÁTRALÉK: 399 063 Ft

GÁZDÍJ ÉS VÍZ- CSATORNADÍJ TARTOZÁSOK MÉRTÉKE A XV. KERÜLETBEN

Fővárosi Gázművek Zrt. (2009, 2014)

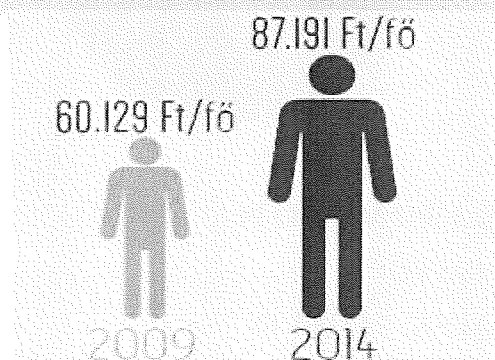

Díjhátralék mértéke: 255 millió Ft

Fogyasztók száma: 9.883 fő

Egy főre eső díjhátralék: 25.774 Ft

Díjbeszedő Holding Zrt. (2014)

Díjhátralék mértéke: 1.556 millió Ft

Fogyasztók száma: 17.848 fő

Egy főre eső díjhátralék: 87.191 Ft

LÉTMINIMUM ÉRTÉKEK 2006 – 2015 KÖZÖTT⁸¹

A létminimum kiszámításának nemzetközileg elfogadott tematikája van. Magyarországon az un. normatív számítást alkalmazzák, amely azt jelenti, hogy számítás alapja az élelmiszerfogyasztás értéke. Magyarországon az élelmiszer-normatíva alapja az Országos Élelmiszer- és Táplálkozástudományi Intézet által összeállított élelmiszerkosár. A létminimum, az élelmiszer-normatíva körüli értékben élelmiszert fogyasztó háztartások összes személyes kiadásának, havi átlagos értéke. A létminimum alakulása az elmúlt években a következőképpen alakult:

1. 2006-ban 60.128 Ft
2. 2007-ben 66.271 Ft
3. 2008-ban 71.736 Ft
4. 2009-ben 75.024 Ft
5. 2010-ben 78.736 Ft
6. 2011-ben 83.941 Ft
7. 2012-ben 85.960 Ft
8. 2013-ban 87.510 Ft
9. 2014-ben 87.351 Ft

Az látható, hogy a létminimum folyamatosan növekszik, illetve az is jól látszik, hogy a növekedés volumene egyre alacsonyabb. Az adatokat jobban megnézve látható, hogy a növekedés az inflációhoz kapcsolódik, ami természetesen nem jelenti azt, hogy pontosan annyit emelkedik, de azt igen, hogy annak értékétől csak kis mértékben tér el. Ebből következtethetünk a létminimum 2015-re várható értékére is. Ez alapján a várható létminimum érték **2015-ben 92.300 Ft** környékén lesz.

A létminimum fontos mérőszáma egy ország gazdasági erejének, illetve jól mutatja a lakosság életszínvonalának a szintjét. A létminimum az, az összeg, amelyből egy ember, közepes fizikai igénybe vétel mellett fedezni tudja a szükséges tápanyag,- vitamin és ásványi anyag szükségletét, illetve az alapvető egészségügyi szükségleteket. Arról természetesen Magyarországon is viták folynak, hogy ez az összeg a gyakorlatban is elegendő-e ahhoz, hogy egy ember legalább a legalapvetőbb szükségleteit betöltse a segítségével.

A létminimum összege nem egyforma egy felnőtt, munkaképes ember esetén, és egy gyermek, vagy egy nyugdíjas esetén. Az első felnőtt értéke a számításokban 1, a többi felnőtté 0,75, az első 14 évnél fiatalabb gyermek értéke 0,65, a második 14 éven aluli gyermeké 0,5, és a harmadik, és minden további 14 éven aluli gyermek értéke ebben a számításban 0,4. Így viszonylag egyszerűen ki lehet számítani egy család létminimum szükségletét.

⁸¹ Forrás: <http://www.blogolod.com/mennyi-lesz-a-letminimum-2015-ben-meglehet-elni-belole.html>

Nyertes pályázatok

6. számú melléklet

• **BÖLCSŐDE**

Év	Pályázatot kiíró	Pályázat témája	Intézmény	Elnyert támogatás összege (eFt)	Önrész, saját forrás (eFt)
2008	KMOP – 4.5.2./A	Férőhely-bővítés	Kavicsos közti bölcsőde	70.000	-
2009	Önkormányzati és Igazságügyi Min.	Infrastrukturális fejlesztés (tocsogó, fűvesítés, bicikliút)	Bezsilla utcai, Wesselényi utcai, Nádastó parki bölcsődék	8.000	2.000
2010	Önkormányzat	Vagyonvédelmi (beléptető rendszer kiépítése)	Kavicsos közti bölcsőde	235	-
2012	KMOP-4.5.2-11 2012-0032	Férőhely bővítés és komplex bölcsőde felújítás	Fő utcai bölcsőde (Fő u. 33-35.)	134.694	88.853
Összesen:				212 929	90 853

• **EGYESÍTETT SZOCIÁLIS INTÉZMÉNY**

Év	Pályázatot kiíró	Pályázat témája	Intézmény	Elnyert támogatás összege (eFt)	Önrész, saját forrás (eFt)
2008	Szoc. és Családügyi Min.	Módszertani központ	FIÓKA	3.900	-
2008	Hajléktalan Emberekért Közalapítvány	Élelmiszer-beszerezés	Nappali melegedő	400	-
2008	Hajléktalan Emberekért Közalapítvány	Lakhatási támogatás hajléktalanoknak	Nappali melegedő	3.300	-
2009	Szoc. és Családügyi Min.	Módszertani központ	FIÓKA	3.900	-

Budapest Főváros XV. kerület Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió

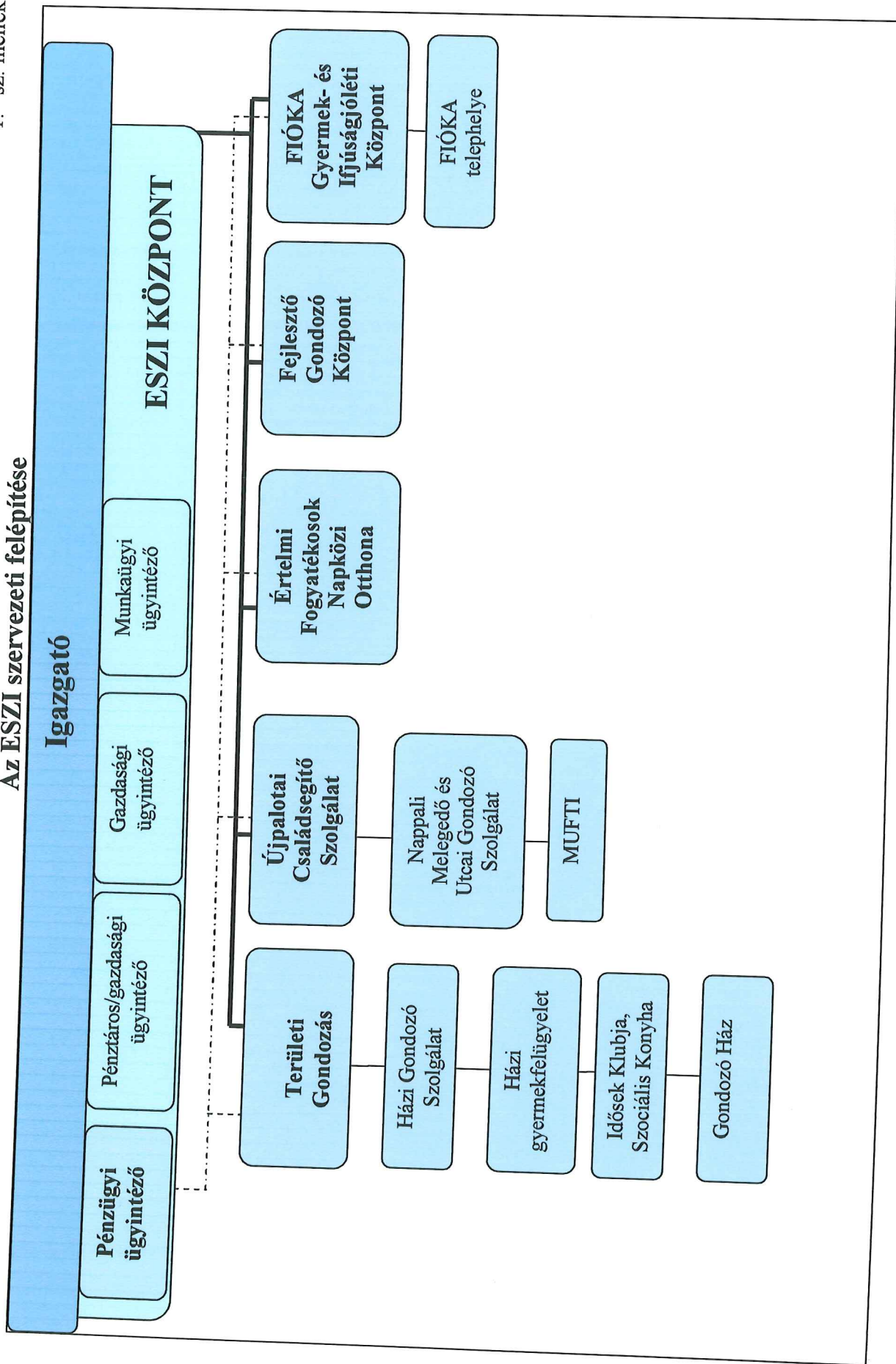
2010	Nemzeti erőforrás Min.	Módszertani központ	FIÓKA	2.600	-
2010	Hajléktalan Emberekért Közalapítv.	Melegedő hétfégy nyitvatartása	Nappali melegedő	2.000	-
2011	SZCSM	Módszertani Központ	FIÓKA	3.900	-
2011-2012	Nemzeti Erőforrás Min.	Módszertani feladatok ellátása	FIÓKA	6.500	-
2011-2012	Hajléktalan Közalapítv.	Hétfégy nyitvatartás	Nappali melegedő	800	-
2012	Emberi Erőforrás Miniszt.	Módszertani feladatok ellátása	FIÓKA	1 300	-
2012	Hajléktalan Közalapítv.	Hétfégy nyitva tartás melegedőben	Nappali melegedő	1 110	-
2012	TÁMOP 5.3.3-11/1-2011-0005	„Visszamegyek valahogy a kályhához”	ÚCSSZ Nappali melegedő	15 408	-
Összesen:				41 818	-
2013	Emberi Erőforrás Miniszt.	Módszertani feladatok ellátása	FIÓKA	1 300	-
2013	XV. ker. Önkorm.	Idősek klubjai év végy rendezvények	Idősek Klubjai	315	-
2013	Hajléktalano kért Közalapít.	Nappali melegedő munkanapokon túli nyitva tartásának tám.	Nappali melegedő	1 100	-
2013	XV. ker. Önkorm.	Táncscop. támogatása	Aranytopán táncscop. Arany klub	150	-
2013-2014	ESZA	Zsókvár akcióterületen fiatalok tábora szervezése	Újpalota Családsegítő Szolgálat	1 679	-
2013	NRSZH	Szociális foglalkoztatás támogatása	ÉNO	15 829	-
2013	NRSZH	Utcai szociális munka támogatása	Hajléktalan ellátás	6 720	-

Budapest Főváros XV. kerület Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció

2014	ESZA	Zsókavár akcióterületen klubfogl. a kerületi fogyatékkal élő felnőttekkel	ÉNO	688	-
2014	ESZA	Speciális művészeti fesztivál	ÉNO	3 500	-
2014	Hajléktalano kért Közalapítvány	Nappali melegedő munkanapokon túli nyitva tartásának tám.	Nappali melegedő	1 305	-
2014	ESZA	Közösségteremtő, közösségi művelődést segítő programok súlyosan sérült embereknek	FENO	400	-
2014	ESZA	A munka világa – Állás és Képzési Börze, álláskereső tréning	MUFTI	905	-
2014	NRSZH	Szociális foglalkoztatás támogatása	ÉNO	12 802	-
2014	NRSZH	Szociális foglalkoztatás támogatása	ÉNO	1 488	-
2014	NRSZH	utcai szociális munka támogatása	Hajléktalan ellátás	6 720	-
Összesen:				54 901	-

FÜGGELÉK

Az ESZI szervezeti felépítése

közvetlen irányítás

 közvetett (gazdasági ügyek) irányítás

**A nyilvántartott álláskeresők száma a tartózkodási helyük szerint,
településenként**
(2014. 01. 20-i állapot szerint)

Főváros

Főváros települései	Nyilvántartott össz. fő	Foly.nyilv. hossz>365 nap	Járadék tip.ell. fő	Segély tip.ell. fő	FHT, RSZS fő	Munkav. korú népes. fő*	Relatív mutató** %	Arányszám***
BUDAPEST 01. KER.	272	84	48	44	29	16 387	1,66	0,26
BUDAPEST 02. KER.	719	237	152	78	127	53 173	1,35	0,21
BUDAPEST 03. KER.	1 898	580	368	209	278	83 962	2,26	0,36
BUDAPEST 04. KER.	2 606	847	372	149	667	70 809	3,68	0,59
BUDAPEST 05. KER.	412	144	35	48	67	17 985	2,29	0,36
BUDAPEST 06. KER.	942	352	106	75	210	26 783	3,52	0,56
BUDAPEST 07. KER.	1 261	425	121	106	297	40 878	3,08	0,49
BUDAPEST 08. KER.	2 828	1 221	143	145	1 219	51 919	5,45	0,87
BUDAPEST 09. KER.	2 674	654	225	122	679	39 400	6,79	1,08
BUDAPEST 10. KER.	1 915	593	243	125	460	52 633	3,64	0,58
BUDAPEST 11. KER.	2 092	635	330	218	443	85 046	2,46	0,39
BUDAPEST 12. KER.	672	208	85	65	154	35 118	1,91	0,30
BUDAPEST 13. KER.	3 080	1 033	393	221	774	76 796	4,01	0,64
BUDAPEST 14. KER.	2 735	863	366	162	642	74 554	3,67	0,58
BUDAPEST 15. KER.	2 040	593	263	116	480	55 184	3,70	0,59
BUDAPEST 16. KER.	1 117	325	179	121	198	47 678	2,34	0,37
BUDAPEST 17. KER.	2 093	638	262	158	473	60 437	3,46	0,55
BUDAPEST 18. KER.	1 755	584	262	148	398	68 321	2,57	0,41
BUDAPEST 19. KER.	1 104	339	158	108	210	41 571	2,66	0,42
BUDAPEST 20. KER.	1 790	568	182	113	501	43 892	4,08	0,65
BUDAPEST 21. KER.	2 007	773	271	142	620	53 318	3,76	0,60
BUDAPEST 22. KER.	1 096	378	128	81	283	36 334	3,02	0,48
BUDAPEST 23. KER.	615	205	46	40	193	15 442	3,98	0,63

Főváros	37 723	12 279	4 738	2 794	9 402	1 147 620	3,29	0,52
----------------	---------------	---------------	--------------	--------------	--------------	------------------	-------------	-------------

* Munkav. korú népes. fő - a KSH népszámlási ill. népességnyelvántartási adatai 2013.01.01-i állapot szerint. (15-64 éves férfiak és 15-64 éves nők száma)

** Relatív mutató - a nyilvántartott álláskeresők a munkavállalási korú népesség %-ában

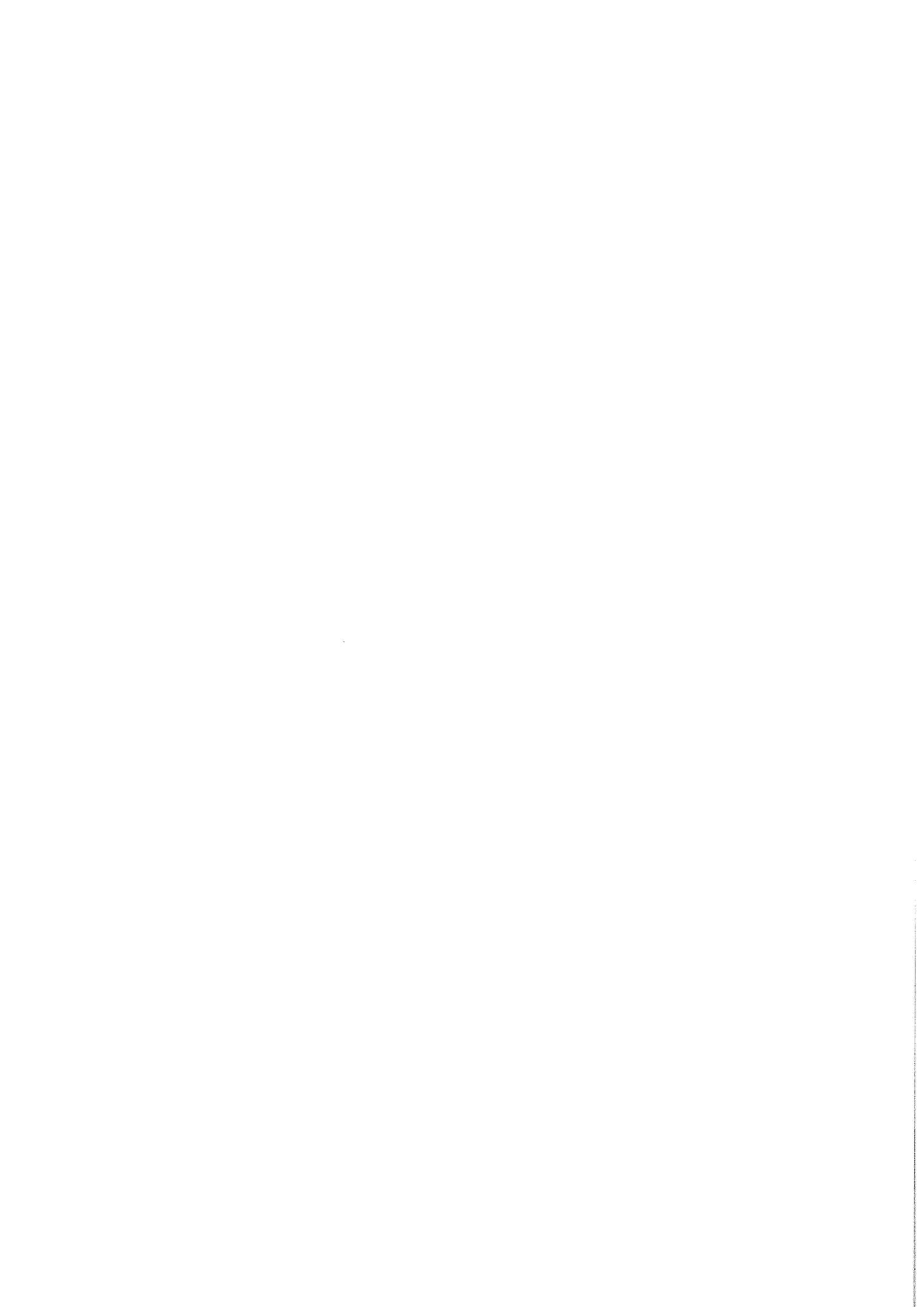
*** Arányszám - a relatív mutatóhoz az országos relatív mutatóhoz viszonyított aránya

A nyilvántartott álláskeresők száma a tartózkodási helyük szerint, településenként
(2015. 01. 20-i állapot szerint)

Főváros

Főváros települései	Nyilvántartott össz. fő	Foly.nyilv. hossz>365 nap	Járadék tip.ell. fő	Segély tip.ell. fő	FHT, RSZS fő	Munkav. korú népes. fő*	Relatív mutató** %	Arányszám***
BUDAPEST 01. KER.	241	79	39	48	31	16 390	1,47	0,25
BUDAPEST 02. KER.	667	225	128	98	127	52 922	1,26	0,21
BUDAPEST 03. KER.	1 604	484	339	261	251	83 552	1,92	0,32
BUDAPEST 04. KER.	2 095	586	308	175	449	70 245	2,98	0,50
BUDAPEST 05. KER.	364	113	43	51	53	17 958	2,03	0,34
BUDAPEST 06. KER.	853	250	102	80	183	26 973	3,16	0,53
BUDAPEST 07. KER.	1 192	365	130	113	259	40 563	2,94	0,49
BUDAPEST 08. KER.	2 702	894	192	164	976	52 053	5,19	0,87
BUDAPEST 09. KER.	2 567	633	244	146	709	39 291	6,53	1,09
BUDAPEST 10. KER.	1 856	494	250	135	483	52 443	3,54	0,59
BUDAPEST 11. KER.	1 755	502	248	242	375	84 358	2,08	0,35
BUDAPEST 12. KER.	566	177	88	70	122	34 799	1,63	0,27
BUDAPEST 13. KER.	2 763	809	380	229	676	77 416	3,57	0,60
BUDAPEST 14. KER.	2 350	716	324	173	401	74 158	3,17	0,53
BUDAPEST 15. KER.	1 728	453	243	152	265	54 750	3,16	0,53
BUDAPEST 16. KER.	1 128	277	157	149	195	47 288	2,39	0,40
BUDAPEST 17. KER.	1 910	577	195	188	401	60 122	3,18	0,53
BUDAPEST 18. KER.	1 597	423	230	168	360	67 980	2,35	0,39
BUDAPEST 19. KER.	970	270	157	136	159	41 161	2,36	0,39
BUDAPEST 20. KER.	2 016	522	195	137	565	43 512	4,63	0,77
BUDAPEST 21. KER.	1 893	638	210	173	652	52 793	3,59	0,60
BUDAPEST 22. KER.	954	310	110	103	253	35 978	2,65	0,44
BUDAPEST 23. KER.	678	208	64	48	223	15 799	4,29	0,72
Főváros	34 449	10 005	4 376	3 239	8 168	1 142 504	3,02	0,50

* Munkav. korú népes. fő - a KSH népszámlási ill. népességnyelvántartási adatai 2013.12.31-i állapot szerint. (15-64 éves férfiak és 15-64 éves nők száma)
 ** Relatív mutató - a nyilvántartott álláskeresők a munkavállalási korú népesség %-ában
 *** Arányszám - a relatív mutatóhoz az országos relatív mutatóhoz viszonyított aránya

4.1.1.1 A népesség számának alakulása, terület, népsűrűség

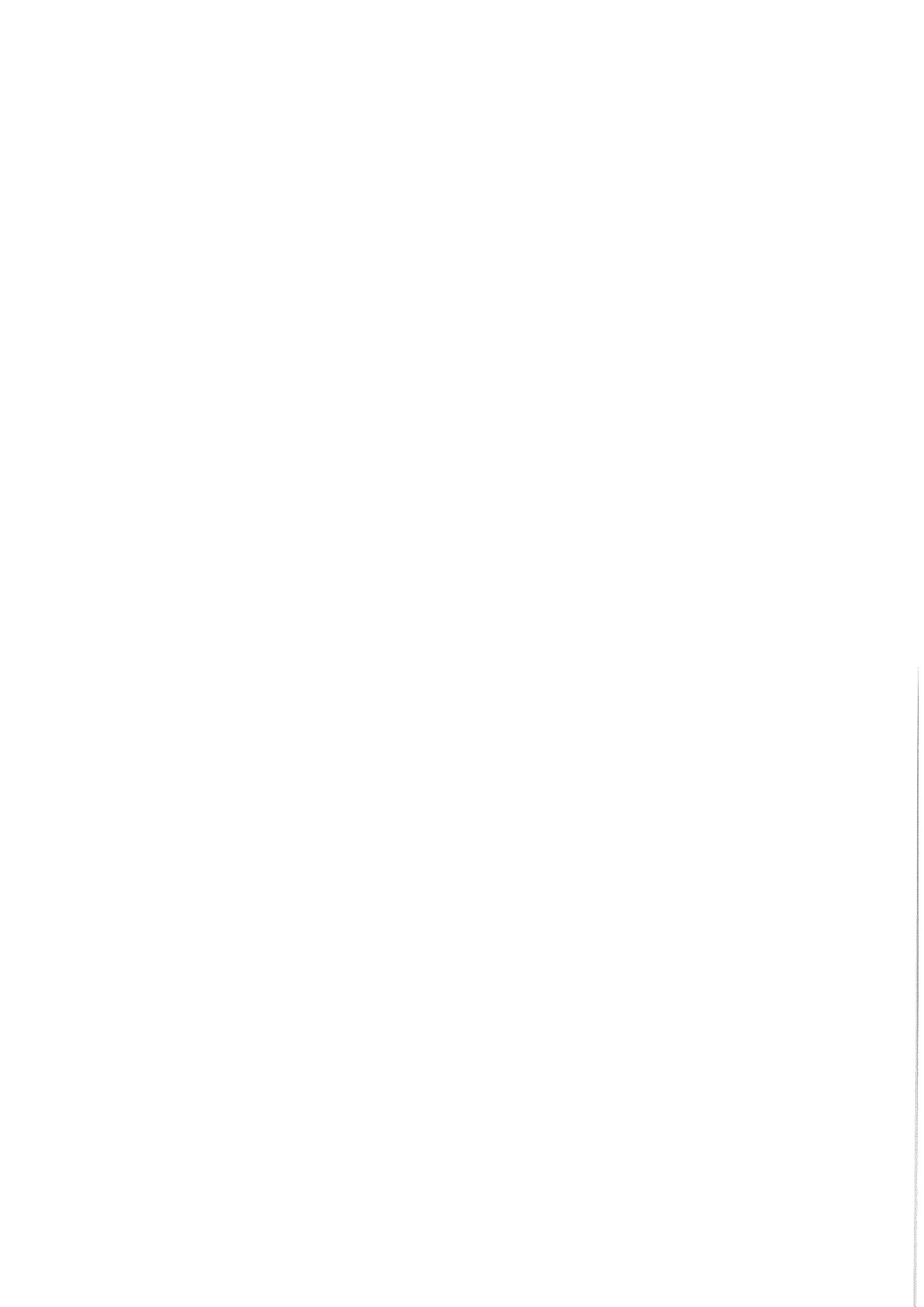
Terület	Hektár	Jelenlévő összes népesség										
		1870	1880	1890	1900	1910	1920	1930	1941	1949	1960	
I. kerület	341	30 100	31 288	34 071	35 849	40 909	43 318	41 630	41 436	32 478	44 086	
II. kerület	3 634	21 693	24 471	30 527	40 738	41 530	49 698	57 472	72 659	79 474	94 722	
III. kerület	3 970	17 600	19 350	22 040	29 746	44 371	46 865	58 929	68 698	66 365	77 566	
IV. kerület	1 882	6 977	11 929	24 014	42 578	56 747	59 309	69 475	78 434	70 407	78 250	
V. kerület	259	46 952	55 906	56 059	53 372	53 896	60 641	56 335	60 650	52 782	65 867	
VI. kerület	238	39 500	51 963	75 300	99 500	101 519	95 525	90 131	96 052	82 359	90 448	
VII. kerület	209	44 068	60 200	78 400	141 700	152 454	140 246	135 565	145 604	115 495	120 052	
VIII. kerület	685	42 331	65 083	94 528	141 056	164 255	158 765	154 485	165 058	139 673	142 783	
IX. kerület	1 253	21 189	30 284	42 647	70 343	88 035	91 128	98 861	109 817	93 575	94 717	
X. kerület	3 249	3 400	7 000	15 317	25 392	35 699	40 848	52 500	69 897	63 407	68 797	
XI. kerület	3 349	1 149	1 180	3 092	7 191	23 457	37 025	52 337	76 668	86 804	109 124	
XII. kerület	2 667	2 000	2 306	6 060	13 684	20 629	31 011	38 653	51 966	55 943	68 372	
XIII. kerület	1 344	2 700	10 920	22 836	57 301	86 682	101 691	121 961	144 717	130 551	142 137	
XIV. kerület	1 813	800	3 662	14 679	21 590	36 220	45 387	67 309	91 554	92 125	115 566	
XV. kerület	2 694	2 948	3 583	5 478	10 682	28 437	40 127	52 239	58 336	56 496	61 558	
XVI. kerület	3 351	1 519	1 671	2 555	6 240	14 183	21 821	34 597	44 310	45 684	53 314	
XVII. kerület	5 482	3 924	4 301	5 135	9 157	14 391	16 312	23 049	34 876	35 753	41 969	
XVIII. kerület	3 860	575	462	689	6 220	9 643	15 167	39 223	59 219	58 722	69 621	
XIX. kerület	938	-	1 820	4 523	9 804	30 332	51 384	65 122	65 889	63 118	65 157	
XX. kerület	1 218	223	1 355	4 754	15 732	30 970	40 545	67 907	76 876	69 946	78 086	
XXI. kerület	2 575	1 356	1 555	2 277	4 605	9 752	14 075	23 805	47 812	46 621	59 963	
XXII. kerület	3 425	6 356	7 038	8 341	10 351	14 936	18 595	26 897	33 366	33 050	38 662	
XXIII. kerület	4 077	4 726	5 379	6 757	8 603	11 406	12 543	14 387	18 897	19 488	23 789	
Kerület megjelölése nélkül	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Főváros összesen	52 513	302 086	402 706	560 079	861 434	1 110 453	1 232 026	1 442 869	1 712 791	1 590 316	1 804 606	

4.1.1.1 A népesség számának alakulása

Terület	Állandó népesség						2011. évi népsűrűség 1 km ² -re	Lakónépesség		
	1970	1970	1980	1990	2001	2011		1970	1980	1990
I. kerület	45 159	45 110	40 611	35 344	25 262	23 729	6958,7	46 631	41 097	34 778
II. kerület	103 064	100 438	103 434	99 627	90 020	81 567	2244,6	102 985	107 292	102 665
III. kerület	78 025	76 559	119 565	141 482	127 297	117 046	2948,3	80 381	122 423	149 028
IV. kerület	80 384	79 074	81 316	106 185	101 100	93 087	4946,2	82 756	82 513	108 453
V. kerület	61 421	62 045	51 739	44 685	26 609	24 935	9627,4	62 684	50 128	43 937
VI. kerület	86 984	87 034	72 504	60 379	42 275	33 862	14227,7	87 937	71 204	59 477
VII. kerület	115 220	114 095	93 751	82 002	60 795	50 302	24067,9	116 078	92 350	82 864
VIII. kerület	134 386	129 295	108 772	89 195	78 048	65 108	9504,8	139 000	110 532	92 386
IX. kerület	107 223	105 095	85 202	74 879	59 487	51 319	4095,7	109 810	90 095	78 422
X. kerület	73 842	70 961	97 448	88 488	76 999	71 399	2197,6	77 370	104 656	96 843
XI. kerület	151 828	146 846	167 795	160 035	132 949	125 721	3754,0	161 437	178 960	174 509
XII. kerület	77 642	73 152	78 413	73 131	58 956	53 891	2020,7	75 643	83 382	76 495
XIII. kerület	147 977	143 990	128 883	126 501	109 228	103 953	7734,6	154 984	135 889	131 143
XIV. kerület	135 042	133 906	159 662	132 293	115 880	109 389	6033,6	143 534	168 020	143 501
XV. kerület	60 983	60 900	113 768	91 820	84 013	76 175	2827,6	62 664	112 810	95 593
XVI. kerület	61 014	60 959	71 130	67 065	69 987	68 515	2044,6	62 552	72 758	69 410
XVII. kerület	49 673	49 651	54 724	71 430	79 186	82 981	1513,7	50 405	56 279	56 279
XVIII. kerület	90 220	89 232	89 119	93 995	95 257	94 773	2455,3	92 154	90 617	97 700
XIX. kerület	65 106	65 629	59 000	72 228	62 660	56 728	6047,8	66 270	58 732	72 838
XX. kerület	81 544	82 244	77 825	68 748	64 089	61 453	5045,4	83 448	78 665	71 658
XXI. kerület	71 693	68 354	73 377	87 271	79 646	72 226	2804,9	73 780	76 692	90 197
XXII. kerület	40 623	39 892	48 214	50 031	51 259	50 577	1476,7	41 923	50 791	53 282
XXIII. kerület	26 030	25 354	22 812	18 017	20 531	20 495	502,7	26 657	23 341	19 185
Kerület megjelölése nélkül	–	–	–	–	1 144	–	–	–	–	–
Főváros összesen	1 945 083	1 909 815	1 999 064	1 934 831	1 712 677	1 589 231	3026,4	2 001 083	2 059 226	2 016 681

4.1.1.1. A népesség számának alakulása

Terület	2011. évi népsűrűség 1 km ² -re		
	2001	2011	
I. kerület	26 914	24 158	7084,5
II. kerület	92 520	87 744	2414,5
III. kerület	131 605	126 478	3185,8
IV. kerület	103 492	98 284	5222,3
V. kerület	28 948	25 210	9733,6
VI. kerület	44 137	38 319	16100,4
VII. kerület	64 137	56 093	26838,8
VIII. kerület	81 787	76 250	11131,4
IX. kerület	62 995	61 553	4912,5
X. kerület	80 852	80 978	2492,4
XI. kerület	144 441	143 165	4274,9
XII. kerület	61 763	57 709	2163,8
XIII. kerület	114 353	119 057	8858,4
XIV. kerület	123 510	127 010	7005,5
XV. kerület	85 232	79 645	2956,4
XVI. kerület	71 028	71 180	2124,1
XVII. kerület	79 989	84 381	1539,2
XVIII. kerület	96 353	98 499	2551,8
XIX. kerület	63 810	59 055	6295,8
XX. kerület	65 295	64 358	5283,9
XXI. kerület	80 982	75 055	2914,8
XXII. kerület	52 548	53 704	1568,0
XXIII. kerület	20 697	21 155	518,9
Kerület megjelölése nélkül	1 533	-	-
Főváros összesen	1 777 921	1 729 040	3292,6

4.1.2.2 A 18 évesnél fiatalabb népesség kor szerint, a kor megoszlás főbb mutatószámai, 2011

Terület	0	1	2	3	4	5	6
	I. kerület	258	242	215	215	206	182
II. kerület	912	935	963	923	955	943	849
III. kerület	1 215	1 250	1 288	1 216	1 243	1 211	1 111
IV. kerület	979	962	999	957	982	988	923
V. kerület	143	155	132	151	112	128	116
VI. kerület	296	258	257	220	203	201	197
VII. kerület	402	408	363	383	308	302	269
VIII. kerület	629	580	554	517	462	492	506
IX. kerület	533	528	520	432	400	429	359
X. kerület	800	763	810	797	753	750	680
XI. kerület	1 441	1 434	1 351	1 299	1 231	1 178	1 045
XII. kerület	655	622	660	617	578	565	576
XIII. kerület	1 208	1 132	1 069	1 036	898	856	762
XIV. kerület	1 315	1 257	1 304	1 191	1 141	1 051	1 043
XV. kerület	609	667	686	717	686	695	652
XVI. kerület	629	658	738	746	697	824	678
XVII. kerület	736	794	917	871	887	880	861
XVIII. kerület	891	986	989	995	1 013	1 025	965
XIX. kerület	541	547	557	565	533	574	520
XX. kerület	588	654	680	621	617	594	625
XXI. kerület	614	630	699	727	721	676	664
XXII. kerület	498	494	567	610	510	582	532
XXIII. kerület	186	198	167	200	208	162	181
Főváros összesen	16 078	16 154	16 485	16 006	15 344	15 288	14 276

4.1.2.2 A 18 évesnél fiatalabb népsz

Terület	7	8	9	10	11	12	13
	éves						
I. kerület	144	140	137	105	113	114	118
II. kerület	783	731	740	721	651	610	632
III. kerület	1 063	1 068	1 056	984	986	968	973
IV. kerület	869	844	748	786	789	739	761
V. kerület	112	112	95	102	115	104	101
VI. kerület	180	168	171	155	152	170	163
VII. kerület	251	268	284	265	291	312	299
VIII. kerület	437	416	438	466	476	431	492
IX. kerület	336	300	307	297	337	329	331
X. kerület	616	647	559	637	574	569	577
XI. kerület	988	884	968	918	828	800	818
XII. kerület	503	407	449	432	395	357	370
XIII. kerület	694	650	664	631	581	628	617
XIV. kerület	906	879	888	849	848	755	765
XV. kerület	620	634	669	635	602	650	649
XVI. kerület	664	700	595	639	609	612	625
XVII. kerület	800	767	799	813	801	710	720
XVIII. kerület	911	883	912	849	842	829	885
XIX. kerület	522	500	507	495	441	504	495
XX. kerület	474	574	532	552	546	521	509
XXI. kerület	673	650	617	657	617	571	609
XXII. kerület	565	512	518	501	496	479	455
XXIII. kerület	201	187	208	193	181	199	197
Főváros összesen	13 312	12 921	12 861	12 682	12 271	11 961	12 161

4.1.1.2 A népességváltozás tényezői

Terület	1980-1989				1990-2001					
	Éveszületés	Halálozás	Természetes szaporodás, ill. fogyás (-)	Vándorlási különbözet	Lakónépesség 1990	Éveszületés	Halálozás	Természetes szaporodás, ill. fogyás (-)	Vándorlási különbözet	Lakónépesség 2001
I. kerület	3 630	6 819	-3 189	-3 130	34 778	2 395	6 578	-4 183	-4 681	25 914
II. kerület	9 812	15 280	-5 468	841	102 665	7 364	15 515	-8 151	-1 994	92 520
III. kerület	13 786	15 980	-2 194	28 799	149 028	14 892	18 179	-3 287	-14 136	131 605
IV. kerület	9 710	12 488	-2 778	28 718	108 453	11 415	15 711	-4 296	-665	103 492
V. kerület	4 069	8 904	-4 835	-1 356	43 937	2 823	7 624	-4 801	-10 188	28 948
VI. kerület	6 398	13 024	-6 626	-5 101	59 477	4 687	11 577	-6 890	-8 450	44 137
VII. kerület	8 545	17 759	-9 214	-272	82 864	7 412	17 556	-10 144	-8 563	64 137
VIII. kerület	10 740	19 494	-8 754	-9 392	92 366	10 962	17 391	-6 429	-4 170	81 787
IX. kerület	8 534	15 179	-6 645	-5 028	78 422	7 558	14 173	-6 615	-8 812	62 995
X. kerület	10 071	12 478	-2 407	-5 406	96 843	9 817	13 355	-3 538	-12 453	80 852
XI. kerület	20 622	26 521	-5 899	1 448	174 509	19 252	32 335	-13 083	-16 985	144 441
XII. kerület	7 683	11 707	-4 024	-2 863	76 495	5 946	12 260	-6 314	-8 418	61 763
XIII. kerület	13 176	21 941	-8 765	4 019	131 143	11 174	21 584	-10 410	-6 380	114 353
XIV. kerület	14 092	22 356	-8 264	-16 255	143 501	12 081	22 943	-10 862	-9 129	123 510
XV. kerület	10 095	13 826	-3 731	-13 486	95 593	8 931	13 291	-4 360	-6 001	85 232
XVI. kerület	7 379	9 826	-2 447	-901	69 410	6 637	9 968	-3 331	4 949	71 028
XVII. kerület	7 191	8 687	-1 496	17 534	72 317	7 878	10 688	-2 810	10 482	79 989
XVIII. kerület	10 358	12 405	-2 047	9 130	97 700	10 535	13 804	-3 269	1 922	96 353
XIX. kerület	6 496	10 152	-3 656	17 762	72 838	6 280	10 352	-4 072	-4 956	63 810
XX. kerület	9 039	11 571	-2 532	-4 475	71 658	7 966	12 678	-4 722	-1 641	65 295
XXI. kerület	8 283	9 892	-1 609	15 114	90 197	8 323	11 398	-3 075	-6 140	80 982
XXII. kerület	5 746	6 697	-951	3 442	53 282	5 613	7 187	-1 574	840	52 548
XXIII. kerület	2 549	3 264	-715	-3 441	19 185	2 071	2 696	-625	2 137	20 697
Kerület megjelölése nélkül	-	-	-	-	-	104	371	-267	..	1 533
Főváros összesen	208 004	306 250	-98 246	55 701	2 016 681	192 106	319 214	-127 108	-111 652	1 777 921

4.1.1.2 A népességváltozás tényezői

Terület	Éveszületés	Halálozás	Természetes szaporodás, ill. fogyás (-)	Vándorlási különbözet	Lakónépesség
					2011
	2001–2011				
I. kerület	2 593	4 723	-2 130	374	24 158
II. kerület	8 330	12 250	-3 920	-856	87 744
III. kerület	12 680	16 105	-3 425	-1 702	126 478
IV. kerület	10 467	11 992	-1 525	-3 683	98 284
V. kerület	2 104	5 066	-2 962	-776	25 210
VI. kerület	3 511	7 132	-3 621	-2 197	38 319
VII. kerület	5 433	10 165	-4 732	-3 312	56 093
VIII. kerület	8 032	12 212	-4 180	-1 357	76 250
IX. kerület	6 414	9 977	-3 563	2 121	61 553
X. kerület	8 252	11 355	-3 103	3 229	80 978
XI. kerület	14 886	21 314	-6 428	5 152	143 165
XII. kerület	6 268	9 418	-3 150	-904	57 709
XIII. kerület	11 472	16 584	-5 112	9 816	119 057
XIV. kerület	12 720	18 462	-5 742	9 242	127 010
XV. kerület	7 604	12 002	-4 398	-1 189	79 645
XVI. kerület	6 793	8 558	-1 765	1 917	71 180
XVII. kerület	7 819	10 259	-2 440	6 832	84 381
XVIII. kerület	9 542	12 013	-2 471	4 617	98 499
XIX. kerület	6 043	7 998	-1 955	-2 800	59 055
XX. kerület	6 704	10 009	-3 305	2 368	64 358
XXI. kerület	7 335	10 165	-2 830	-3 097	75 055
XXII. kerület	5 194	6 295	-1 101	2 257	53 704
XXIII. kerület	2 012	2 977	-965	1 423	21 155
Kerület megjelölése nélkül	-
Főváros összesen	172 208	247 031	-74 823	25 942	1 729 040

4.1.2.2 A 18 évesnél fiatalabb népess

Terület	14	15	16	17	Összesen	gyermekkorú
I. kerület	123	126	141	114	2 855	18
II. kerület	696	692	636	694	14 066	25
III. kerület	946	1 044	1 036	1 134	19 792	21
IV. kerület	802	832	937	884	15 781	20
V. kerület	117	146	144	183	2 268	12
VI. kerület	169	172	224	214	3 570	11
VII. kerület	312	401	386	458	5 962	12
VIII. kerület	501	563	587	575	9 122	14
IX. kerület	344	389	403	442	7 016	14
X. kerület	635	670	721	707	12 265	19
XI. kerület	882	909	920	914	18 808	18
XII. kerület	366	423	415	401	8 791	24
XIII. kerület	596	784	767	782	14 355	15
XIV. kerület	839	950	911	1 036	17 928	19
XV. kerület	676	745	781	833	12 206	20
XVI. kerület	654	661	634	689	12 052	24
XVII. kerület	834	866	881	898	14 835	23
XVIII. kerület	888	936	941	1 004	16 744	23
XIX. kerület	538	541	584	623	9 587	21
XX. kerület	521	599	566	653	10 426	22
XXI. kerület	672	684	740	758	11 979	21
XXII. kerület	506	525	464	486	9 300	24
XXIII. kerület	223	220	260	264	3 635	21
Főváros összesen	12 840	13 878	14 079	14 746	253 343	20

4.1.2.2 A 18 évesnél fiatalabb népess

Terület	Száz aktív korúra jutó		Száz gyermekkorúra jutó időskorú
	időskorú	gyermek- és időskorú	
I. kerület	57	75	320
II. kerület	58	83	231
III. kerület	42	63	195
IV. kerület	32	52	156
V. kerület	53	65	452
VI. kerület	35	47	313
VII. kerület	34	47	279
VIII. kerület	31	45	218
IX. kerület	32	46	235
X. kerület	33	52	174
XI. kerület	46	65	250
XII. kerület	62	86	254
XIII. kerület	37	53	241
XIV. kerület	43	63	226
XV. kerület	41	61	208
XVI. kerület	43	67	184
XVII. kerület	37	60	159
XVIII. kerület	40	62	173
XIX. kerület	40	61	187
XX. kerület	42	64	192
XXI. kerület	38	59	185
XXII. kerület	41	65	170
XXIII. kerület	35	57	165
Főváros összesen	41	60	208

4.3.1.1 A lakóegységek rendeltetése és lakói, 2011

Terület	Lakás			Lakott üdülő	Lakás és lakott üdülő együtt	Lakott egyéb lakóegység
	lakott	nem lakott	együtt			
I. kerület	13 093	3 879	16 972	–	16 972	2
II. kerület	40 534	8 147	48 681	3	48 684	16
III. kerület	55 986	6 526	62 512	111	62 623	32
IV. kerület	43 006	3 964	46 970	–	46 970	10
V. kerület	13 957	5 726	19 683	–	19 683	4
VI. kerület	20 850	6 937	27 787	–	27 787	8
VII. kerület	29 544	7 164	36 708	–	36 708	11
VIII. kerület	37 650	6 767	44 417	–	44 417	24
IX. kerület	32 171	7 336	39 507	–	39 507	8
X. kerület	34 676	3 756	38 432	–	38 432	28
XI. kerület	67 307	10 866	78 173	14	78 187	32
XII. kerület	27 592	5 937	33 529	4	33 533	4
XIII. kerület	62 039	10 764	72 803	–	72 803	18
XIV. kerület	63 018	9 420	72 438	–	72 438	9
XV. kerület	34 222	2 936	37 158	–	37 158	14
XVI. kerület	28 030	2 451	30 481	4	30 485	8
XVII. kerület	31 103	1 894	32 997	9	33 006	30
XVIII. kerület	39 969	3 578	43 547	6	43 553	17
XIX. kerület	25 105	2 204	27 309	–	27 309	2
XX. kerület	28 034	2 906	30 940	–	30 940	18
XXI. kerület	30 743	2 230	32 973	8	32 981	8
XXII. kerület	20 554	1 932	22 486	99	22 585	8
XXIII. kerület	7 874	751	8 625	19	8 644	16
Főváros összesen	787 057	118 071	905 128	277	905 405	327

4.3.1.1 A lakóegységek rendelteté:

Terület	Összesen	Lakók			Száz lakott lakásra és lakott üdülőre jutó lakó
		lakásban	üdülőben	egyéb lakóegységben	
I. kerület	16 974	23 850	–	2	182
II. kerület	48 700	85 746	4	24	212
III. kerület	62 655	123 322	245	48	220
IV. kerület	46 980	97 269	–	18	226
V. kerület	19 687	24 614	–	4	176
VI. kerület	27 795	37 699	–	10	181
VII. kerület	36 719	54 733	–	15	185
VIII. kerület	44 441	72 970	–	41	194
IX. kerület	39 515	59 748	–	11	186
X. kerület	38 460	75 970	–	51	219
XI. kerület	78 219	133 339	29	45	198
XII. kerület	33 537	55 810	8	5	202
XIII. kerület	72 821	115 569	–	25	186
XIV. kerület	72 447	120 826	–	14	192
XV. kerület	37 172	78 413	–	16	229
XVI. kerület	30 493	70 706	10	13	252
XVII. kerület	33 036	83 451	17	56	268
XVIII. kerület	43 570	97 809	9	30	245
XIX. kerület	27 311	58 411	–	3	233
XX. kerület	30 958	63 619	–	28	227
XXI. kerület	32 989	73 311	20	10	238
XXII. kerület	22 593	52 065	221	20	253
XXIII. kerület	8 660	20 701	32	30	263
Főváros összesen	905 732	1 679 951	595	519	213